

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Βουλής 1

ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 65-84

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 200.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 100.—

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Λ. Α. 1.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10.—

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 5

Ε

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1930

ΑΘΗΝΑΙ-ΕΤΟΣ Α'-ΤΕΥΧΟΣ 12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Ὁ ἀπολογισμὸς ἑνὸς ἑλληνικοῦ αἰῶνος

ΑΠΟΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ:

Τὰ ἑλληνικὰ δίκαια καὶ αἱ ἐπανορθώσεις

ΑΝΔΡ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ:

Σκέψεις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ

ΣΤΑΜ. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΥ:

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἡ διοίκησις

ΙΩ. ΚΑΛΟΓΕΡΑ:

Τὰ στελέχη τοῦ στρατοῦ μας

ΣΤΥΛ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ:

Ἡ παλιννόστησις τῶν φυγαδευθέντων κεφαλαίων

* * :

Αἱ σερβοβουλγαρικαὶ συμφωνίαι τοῦ Φεβρουαρίου

ΣΤΥΛ. ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΥ:

Ἡ ἠθικὴ ἀποσύνθεσις τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΚΩΝΣΤ. ΓΟΝΤΙΚΑ

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

ΙΩ. ΧΡΥΣΑΦΗ

Ἡ συσσωμάτωσις τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας

Χ. ΤΣΩΧΟΥ:

Ὁ ῥόλος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν

ΑΛΕΞ. ΛΟΒΕΡΔΟΥ:

Ἡ σημασία τῆς ἀποταμιεύσεως

Β. ΔΡΟΥΒΑ:

Τὰ δάση τῆς Ἀττικῆς

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ:

Νέοι διάλογοι τοῦ κ. Ἀσόφου

ΑΛΚΗ ΘΡΥΛΟΥ:

Μία ἐνεση στὸ θέατρο ποὺ πεθαίνει

Λ. ΚΟΥΚΟΥΛΑ:

Οἱ ξένοι σκηνοθεταὶ

ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ:

Ἡ παγκόσμιος φιλολογικὴ κίνησις

ΚΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ:

Ἡ ζωὴ καὶ οἱ ιδέες τοῦ Μπακούνιν

Ν. Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ:

Ἡ ἐθνικὴ ἐορτὴ

ΛΑΚΩΝΙΚΑ — ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ — ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ —
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΓΕΩΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ
ΙΔΡΥΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

Κεφάλαιον μετοχικόν και άσποδεμαλικόν Δρχ. 1.205.000.000
Καλαδέσεις (Κατάστασις της 31ης Δ/βρίου 1929) » 6.550.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ι. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Προεξόφλησις συναλλαγματικών και γραμματίων εις διαταγήν, τοκομεριδίων, και άλλων οίωνδήποτε έμπορικών βιομηχανικών τίτλων. — Άγορά και πώλησις έξωτερικού συναλλάγματος. — Δάνεια και πιστώσεις δι' άνοικτοφω. — Προκαταβολαί επί φορτωτικών και πιστώσεις προς παραλαβήν φορτωτικών εν τη ήμεδαπή και τη άλλο. — Δάνεια πάσης φύσεως προς συνεταιρισμούς, κτηματίας και παραγωγούς. — Καταθέσεις διψεως, προθεσμίας Τηλεγραφικαί και ταχυδρομικαί έντολαί πληρωμής επί του έσωτερικού και του έξωτερικού. — Έκδοσις πιστωτικών γραμματίων εις διαταγήν, έπιταγών, φορτωτικών και άλλων αξιών. — Άγορά και πώλησις μετοχών και χρεωγράφων δους και κιβωτίων άδήλου περιεχομένου. — Ένοικίσις χρηματοκιβωτίων προς φύλαξιν τίτλων και τιμαλφών αντικειμένων. — Παροχή έγγυήσεων ύπέρ τρίτων. — Γενικώς έκτέλεισις τραπεζικών έργασιών πάσης φύσεως.

ΨΥΓΕΙΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ “ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΙΞ.”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
ΤΗΛ. 6-65 ΚΑΙ 2-24

ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ-ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ:

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Πλατεία Αγίων Θεοδώρων (Δραγατσάνιου 1).
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ: Όδός Νικήτα 12 (παρά τῷ κ. Π. Τριανταφύλλου).

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΕΚΔΕΙΣΕΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ
ΗΜΕΡΟΜ.
45667

ΤΑ ΖΩΝΤΑΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

ΚΑΙ τώρα όπου έκόπασαν οι παῖ-
νες και έσίγησαν αι σάλπιγγες
των πανηγυρισμών, ως ρίψωμεν και
ήμεις ένα βλέμμα — αλλά ψύχραιμον
και νηφάλιον — εις την έορτασθεί-
σαν εκατονταετίαν... Άφού εύρι-
σκόμεθα εις ένα χρονολογικόν σταθ-
μόν, και όσονδήποτε αυθαίρετοι
και αν είνε πάντοτε αυτοί της ιστο-
ρίας οι σταθμοί, ως έπωφεληθώμεν
όμως τούτου σήμερον, διά τῷ έργον
της φιλοσοφείας και του άπολογι-
σμού. Όπως και οι οδοιπόροι έ-
κείνοι, που διά να προχωρήσουν ά-
σφαλώς εις τόν άνήφορόν των, προς
στιγμήν σταματούν, διότι αισθάνον-
ται την ανάγκην ν' άνασκοπήσουν
την απόστασιν που διήνυσαν, και ν'
ανάμετρήσουν τὰ εφόδια και την
άντοχην που τους έμειναν...

Την ελληνικήν αυτήν εκατονταε-
τίαν, όπως και κάθε περίοδον ζωής,
έπηρέασαν φυσικοί παράγοντες, ί-
στορικοί συντελεστοί και τέλος ή
σύγχρονος εξέλιξις. Και βέβαια των
δύο πρώτων συντελεστών τῷ βάρος ή
ή έπιρροή δεν έχουν πλέον ανάγκην
φιλοσοφείας. Ένδοξον άλλα μι-
κρόν, φιλόδοξον άλλα πτωχόν, αυτό
τῷ Κράτος έδημιουργήθη, όπως έδη-
μιουργήθη, με μίαν ώρισμένην κλη-
ρονομίαν και ως πυρήν μιας ώρι-
σμένης φυλής, που βεβαίως δεν ή-
τον υπεύθυνη διά τὰ όσα τυχόν έ-
λαττώματα ή μειονεκτήματα είχαν
συσσωρεύσει επάνω της ξένοι ή
προπατορικοί άμαρτίαι. Άλλ' έκ-
τοτε, τὰ ζωντανά πλέον κύματα
μιάς νέας έποχής ήλθαν να γεμί-
σουν την φυσικήν ελληνικήν κοι-
την, όπου είχαν συρρεύσει οι παρα-
πόταμοι της ιστορίας μας. Και έκ-
τοτε πλέον, άρχίζει ή νεοελληνική
εϋθύνη. Ποίος σήμερον ο άπολο-
γισμός;

Εθνικός; Τὰ τρία πρώτα τέταρτα
του αιώνα έδηλητηριάσθησαν από
τόν χειρότερον ρωμαντισμόν. Κατε-
λήγαμεν εις επιπόλους και ασθενείς
έθνικας έπιτυχίας, μόνον όταν ή
πίστις του έθνικού μας δικαίου έπε-
βάλλετο, χάρις εις την ήθικήν της
βαρύτητα, χάρις εις μερικὰς ήρωί-
κας έξάρσεις και εις την αποφαι-
στικήν έπαιτείαν της διπλωματίας
μας εις τὰς αϋλάς των ισχυρών.
Τουλάχιστον όμως ήδραϊώθη εν τῷ
μεταξύ ή πατριωτική μας συνείδη-
σις. Και ή έθνική δυναμικότης συν-
ειπνικώθη έπειτα επί Βενιζέλου.
Τούτου, ή περι την Μεγάλην Ίδέαν
τολμηρά προσπάθεια έδριάμβευσε
εν τῷ μέτρῳ και μόνον της ελληνι-
κής άντοχής. Ο Έλληνισμός ήλευ-

θερώδη προς στιγμήν σχεδόν όλος,
άλλά και, νικηθείς εις την Άσίαν,
συνεβλήθη. Συνεσφωρήθη όμως του-
λάχιστον περίπου δολόκληρος εις του
αυτού Κράτους την χώραν. Απετέ-
λεσε την όμοιογενή σχεδόν παμψη-
φίαν του σημερινού πληθυσμού της
Πολιτείας μας. Και ιδίως διέσωσε
τῷ κυριώτερον — τῷ άνεκτίμητον —
άπόκτημα της βενιζελικής έποχής:
κρατικά σύνορα τόσον πλατειά ώστε
να σπάση όριστικώς ο άποπνικτικός
κλοιός της έδαφικής άνεταρκείας
μέσα εις τόν όποϊον μας είχε δεσμεύ-
σει τῷ παρελθόν.

Κρατικός; Εις τῷ κρατικόν περι-
βάλλον μας, κατά τόν 19ον αιώνα,
έβασίλευσε ο άρνητικώτερος αναρ-
χισμός, ο όποϊος σπανίως και στα-
σιμωδικώς μόνον επέτρεψε να εκδη-
λωθούν, ιδίως επί Τρικούπη, μερι-
και προσπάθειαι θετικής οργανωτι-
κότητος. Από 20ετίας τῷ έργον αυτό
έσυνεχίσθη, άλλα βέβαια ούτε ή πα-
ράλληλος έθνική δημιουργικότης ού-
τε ή μεταπολεμική στρατοκρατία δι-
εϋκόλυναν την όργάνωσιν. Επί της
όψιμου αυτής προσπάθειας, ιδίως
των έτών 1910-1915 και 1926-1930,
έπεσσευέθη τῷ βάρος μιας χρονίας
πλέον σχεδόν κρατικής άνυπαξίας,
ή όποία, έφ' όσον μεν ή χώρα, αι
ανάγκαι και αι βλέψεις της ήσαν μι-
κρά, έξεδηλώνετο σχεδόν αποκλει-
στικώς εις την δημοσίαν ασφάλειαν,
την διοίκισιν, την άσκήσιν της δι-
καισύνης μας και την κομματικήν
μας ζωήν, άλλ' ή όποία, όσάκις ή-
σκήθη κάπως μεγαλοπράγμων πολι-
τική, συνεπάγουσα και οικονομικὰς
θυσίας σπουδαίας, προσέδετεν εις τὰ
άλλα μας δεινά και τῷ δράμα της
δημοσιονομικής άνισορροπίας.

Πολιτικός; Η κρατική μας αυτή
καχεξία είχε και συχνούς πολιτεια-
κούς άντικτύπους. Ούτοι, και τῷ
1843 και τῷ 1862, και τῷ 1909 και τῷ
1922, εξέσπασαν διά στρατιωτικών
έπαναστάσεων, που υιοθετούντο έκ
των ύστέρων από τόν λαόν και έρ-
ρυθμίζοντο διά της συνταγματικής
ανάπροσαρμογής. Διά μέσον δ' αυ-
τών των άναστατώσεων, ή πατρο-
παράδοτος εις την Έλλάδα δημο-
κρατική ιδεολογία εκέριδεν αδιά-
κοπα έδαφος, προαχθείσα άλλως τε
και από την στενότητα άντιλήψεων
του πρώτου και του τρίτου βασι-
λέως μας και από την άμεριμνήσιαν
του Γεωργίου του Α'. Ο εϋδραν-
στος και τεχνητός δεσμός της βασι-
λευομένης Δημοκρατίας άπεδείχθη
σιγά-σιγά άνεφάρμοστος εις την Έλ-
λάδα, δημιουργήσας μέχρι μεν του

1909 κρίσιν του κοινοβουλευτισμού,
από δε του 1915 κρίσιν αυτού του-
του του πολιτεύματος. Τούτο κατέρ-
ρευσε τῷ 1924, άλλα μερίς του έλλη-
νικού λαού παρέμεινε και έκτοτε
έπηρεασμένη και από την μοναρχι-
κήν προπαγάνδαν της πολεμικής έ-
ποχής, και από τόν μεσαιωνικόν
βυζαντινόν ιστορισμόν. Έλειψε δε,
κατά τὰ τελευταία έτη, και μία έν-
τονος εκλαϊκευσις της δημοκρατι-
κής ιδεολογίας, που να στρούξη την
Δημοκρατίαν όχι πλέον μόνον εις
την δύναμιν της άκινήσιας άλλα και
εις τὰς θετικές — κοινωνικὰς και
πνευματικὰς — άντιλήψεις και ρο-
πάς της συγχρόνου ζωής.

Πλουτοπαραγωγικός; Παρ' όλην
την επί δεκαετηρίδας άκηδίαν του
Κράτους, ή ιδιωτική πρωτοβουλία
έπραγματοποίησεν, εις τῷ κεφάλαιον
τούτο, αξιολόγους προόδους καθ' ό-
λον τόν 19ον αιώνα. Έχαράχθη δε
τέλος, από 25ετίας, και μία άρχή
συγχρονισμένης κοινωνικο-οικονο-
μικής εξέλιξεως, εις άντικατάστασιν
της πριν πατριαρχικής και σχεδόν
φεουδαρχικής στασιμότητος. Έτσι,
ήρχισαν να διαγράφονται οικονομι-
και τάξεις, με ισχυρότερον από όλας
την μέσην τοιαύτην. Ο δε θρίαμ-
βος, κατά τὰς τελευταίας δεκαετίας,
του δεσμού της μικρὰς ιδιοκτησίας
ένίσχυσε βαθύτατα την τάξιν αυτήν.
Άλλα και παραλλήλως, έπωφελοϋ-
μενον του πολέμου, εκραταιώθη και
τῷ μέγα κεφάλαιον. Τῷ προσφυγικόν
δράμα ήλθεν, έκτοτε, να δημιουργή-
γη έναν ισχυρόν άλλ' άκόμη ρευ-
στόν άγροτικόν κόσμον, έπολλαπλα-
σίασε τὰς άνθρωπίνους πηγὰς της
έλληνικής παραγωγής, άλλα και άγ-
κωσε τῷ πρόβλημα της αστυνείας,
διαμορφωθέντος εις τὰς πόλεις ενός
έπαγγελματικού πληθωρισμού τόν
όποϊον έντεινεί ο πατροπαράδοτος
οικονομικός μας παρασιτισμός. Μό-
νον εύρύ γεωργικόν και βιομηχανι-
κόν πρόγραμμα και συστηματική έκ-
τέλεσις δημοσίων έργων ήμπορούν
να λύσουν τὰ έκ της καταστάσεως
αυτής προκύπτοντα τεράστια προ-
βλήματα, χειραφετουμένου του έλ-
ληνικού έδάφους από την υποθή-
κην της μικραϊωνίας του πτωχεύει.

Κοινωνικός, τέλος, και πνευματι-
κός; Από ενός αιώνα και έκτος φω-
τεινών τινων επί Βενιζέλου δια-
λειμμάτων, ούδέποτε έφηρμόσθη πο-
λιτική κοινωνικής προνοίας και έν-
αρμοσίσεως. Κ' έφ' όσον μεν ή ζωή
μας ήτο πατριαρχική και μικρο-
συμφεροντολόγος μόνον, τῷ ζήτημα
δεν είχε πολλήν σημασίαν, παρὰ

μόνον από ήθικης απόψεως, διότι έτσι ἐνιγχανώθη μέχρι τραγικής ύπερτροφίας ο έμφυτος ελληνικός ατομικισμός. Το κοινωνικόν μας όμως περιβάλλον μετεβλήθη τόνον ριζικά και τόσοον απότομα από εἰκοσι ετών, ώστε όχι μόνον ο ατομικισμός αυτός διετηρήθη άθικτος, αλλά τόν έπεδείνωσε και ο ύλισμός που ἐγκατεστάθη επάνω εις τὰ ερείπια τών εθνικῶν μας ιδεωδών. Κατά τοῦ ύλισμοῦ αὐτοῦ, θά ήτο δυνατόν ν' άντιδράσθῃ ή πνευματική μόρφωση τών 'Ελλήνων. Άλλά πνευματικὸν περιβάλλον δέν κατώρθωσε από ἐνός αἰῶνος νά διαμορφώσῃ οὔτε ή θρησκεία μας, ἐπὶ τοῦ ήθικοῦ ἐπιπέδου, οὔτε ή ἐκπαιδευσίς μας, ἐπὶ τοῦ διανοητικοῦ.

Από τῆς τελευταίας ιδίως απόψεως—τῆς καί κυριωτέρας διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς, —διεμορφώθη μία χρονία ἐλληνική ήμιμάθεια. Αὐτὴ ἐπρονόκαλεσε, βέβαια, τὴν προσοχὴν ὠρισμένων παιδαγωγικῶν ιδίως κύκλων, ἐσχάτως δὲ καί μερικῶν πολιτικῶν. Ἀλλά μολαταῦτα—καί παρ' ὅλον τὸ ξεπέταγμα ἀπὸ 100 ἐτῶν πολλῶν ἐπιφανῶν 'Ελλήνων, καί ποιητῶν καί λογογράφων καί ἐπιστημόνων καί καλλιτεχνῶν,—ή ἐλληνική αὐτὴ ήμιμάθεια ἐγέννησε τὸ φαινόμενον τῆς—κατὰ τὴν δημιουργικότητα ἐποχῆς τῆς συγχρόνου μας ἰστορίας—ἐπικρατήσεως μιᾶς δξυτάτης πνευματικῆς ἀναμίας. Μὲ τὴν βοήθειαν δὲ τῆς κρατικῆς μας κακοδιαμονίας, τῆς οἰκονομικῆς ἀσταθείας καί τῆς πολιτικῆς μας, μέχρις ἐσχάτων τουλάχιστον, περὶ τὰ προβλήματα τοῦ πνεύματος ἀμεριμνησίας, ὁ ἀναιμικός πνευματικός μας ὀργανισμός ὑπῆρξε τὸ πρόσφορον ἔδαφος ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον ἐξηπλώθη ή νόσος τῆς προχειρολογίας καί τοῦ ἀμεδόδου, καί ἀνεπτύχθη τὸ μικρόβιον τῆς ἀορίσεως καί τοῦ σκεπτικισμοῦ.

Καί ἔτσι, σήμερον ὅπου ἔορτ ζομεν τὴν πρώτην ἐκατονταετηρίδα τῆς ἐλευθέρως μας ζωῆς, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νά παρατηρήσωμεν ὅτι ή 'Ελλάς, κατὰ τὰ ἑκατόν αὐτὰ χρόνια, ναί μὲν ἐπέδειξεν ἀξιοθαύμαστον ζωτικότητα, ναί μὲν σπασμωδικῶς ἄλλ' ὅπωςδῆποτε ὀρυστικῶς διήλθε πλεόν τὸ στάδιον τῆς παιδικῆς τῆς ηλικίας, ναί μὲν ἐξῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὅλου νικηφόρος καί ἀπὸ τὸ στάδιον τῆς κρισίμου ἀναπτύξεως, παρ' ὅλας τὰς τρομακτικὰς τῆς θυσίας καί καταστροφάς, ναί μὲν διετήρησεν ἄσβεστον τὴν εὐφυΐαν καί τὸ οἰκονομικὸν τῆς ιδίως δαιμόνιον,—ἀλλὰ δέν κατώρθωσε νά δημιουργήσῃ οὔτε καὶ τὰς βάσεις πρωτοτύπου ἰδικοῦ τῆς πολιτισμοῦ. Αἱ ἐθνικαί μας περιπέτειαι ἐξήντηλσαν βέβαια συνήθως τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐνεργητικότητός μας. Ἐνεκα αὐτῶν ἐπίσης, οὔτε εἰς Κράτος ἄρτιον διοργανώθημεν, οὔτε τὸ πνεύμα τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης ἀνεπτύχμεν, ἔξω τοῦ πατριωτικοῦ καί στενοῦ οἰκογενειακοῦ ἐπιπέδου. Ἡ δικαιολογία ὅμως αὐτὴ δέν εἶνε ἀρκετή: ἂν ἀπὸ ἀπόψεως πολιτισμοῦ ἐδείχθημεν στείροι, ή ἀσθένεια μας αὐτὴ ἔχει βαθύτεραν τὴν πηγήν,

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΜΤΑ τὰς συνθήκας τῶν Βερσαλλιών, Σαιν Ζερμαίν, καί Τριανόν αἵτινες ἀνεγνώριζον κατ' ἀρχὴν τὴν πληρωμὴν ἐπανορθώσεων ἐκ μέρους τῶν ἡττηθέντων κρατῶν διὰ τὰς ζημίας αἱ ὁποῖαι ἐκ τοῦ πολέμου ἐπηνέχθησαν εἰς τοὺς ἰδιώτας καί τὴν περιουσίαν τῶν συμμάχων κρατῶν, ή διάσκεψις τοῦ Σπᾶ τοῦ 1920 καθόρισε τὴν ἀναλογίαν τῆς συμμετοχῆς ἐκάστου τῶν συμμάχων εἰς τὴν διανομὴν τῶν ἐπανορθώσεων, τὸ ποσοστὸν τῶν ὁποίων ἐρρυθμίσθη ἀπὸ τὴν συσταθεῖσαν πρὸς τοῦτο ἐπιτροπὴν, ήτις ἱδρῦθη μονίμως ἐν Παρίσις. Ἡ συνδιάσκεψις τοῦ Σπᾶ ἀνεγνώριζεν εἰς τὴν 'Ελλάδα δικαίωμα 4 % ἐπὶ τῶν ποσῶν, ἄτινα θὰ κατέβαλλεν ή Γερμανία ὡς ἐπανορθώσεις καί 12,7 % ἐπὶ ἐκείνων ἄτινα θὰ ἐπλήρωναν ή Βουλγαρία, ή Οὐγγαρία καί ή Αὐστρία ὡς καί τὰ διάδοχα τῆς Αὐστρουγγρικῆς Μοναρχίας κράτη κατὰ τὰ παραχωρηθέντα αὐτοῖς ἑδάφη καί ἐπὶ πλέον τὸ νεοϊδρυθὲν κράτος τῆς Τσεχοσλοβακίας. Τὴν ἔγκρισίν τῆς εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ποσοστῶν τούτων διὰ τὴν 'Ελλάδα παρέσχεν ή 'Ελληνική Κυβέρνησις τὸ 1921, τὸ δὲ 1924 ἐνέκρινεν ἐπίσης αὐτὴ τὸ σχέδιον Ντῶζ, ὅπερ ἐπιτροπὴ ἐμπειρογνομῶνων ἐπεξεργάσθη πρὸς ρύθμισιν τῆς πληρωτέας παρὰ τῆς Γερμανίας ἀποζημιώσεως καί ἐπεκύρωσαν αἱ σύμμαχοι δυνάμεις τὸν Αὐγούστον 1924. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἄφηνεν ἐντελῶς ἄθικτον, ὡς καί διὰ τοὺς ἄλλους, τὴν συμμετοχὴν τῆς 'Ελλάδος ὡς εἶχε κανονισθῇ ὑπὸ τῆς διασκέψεως τοῦ Σπᾶ. Πλὴν τὰ ποσοστά τὰ καθοριζόμενα ἐν Σπᾶ διὰ τὴν 'Ελλάδα ἀτέλειον ἐν τῷ μεταξῷ ἐντελῶς ἄδικα. Οἱ ὑπολογισμοί, οἵτινες ἐγένοντο τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1920, ὅτι ή Οὐγγαρία καί ή Αὐστρία θὰ κατέβαλλον 190 ἑκατ. λίρας — ὅσον περίπου διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Νεϊγῦ εἶχε καθορισθῇ διὰ τὴν Βουλγαρίαν — καί τὰ διάδοχα τῆς Αὐστρουγγαρίας Κράτη

—ήθικὴν καί πνευματικὴν. Αὐτὴ δ' ή ἀνικανότης μας ἐξεδηλώθη πάντοτε διὰ μιᾶς καί ἀπαράλλκτου τάσεως: τῆς συστηματικῆς μας ἐκείνης ἀπέναντι τῶν ξένων μμητικότητος, μὲ τὴν ὁποίαν δέν ἐπαύσαμεν μεταφρετεύοντες ἀπ' ἔξω νόμους καί πολιτεύματα, συστήματα καί θεωρίας, ἰδεώδη καί κατευθύνσεις. Ἀενῶς ἐτερόφωτοι, ἀνωμολογησάμεν ἔτσι ἀφ' ἐνός μὲν ὅτι τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, τὸ 1830, μόνον ἑδαφικῶς κατεκτήσαμεν, ἀφ' ἑτέρου δ' ὅτι ὁ ὀργανισμός μας εἶνε τόσοον νοσηρὸς ή τοῦλάχιστον ἀσθενικός, ὥστε νά ἔχη πάντοτε ἀνάγκην ξένων ἐνέσεων διὰ νά ζήσῃ.

Εἴμεθα εὐτυχῶς λαὸς φιλότιμος καί φιλόδοξος. Δι' αὐτὸ καί ή δημιουργικότης τὴν ὁποίαν ἐπέδειξε τὸ ἐλληνικὸν περιβάλλον ἀπὸ ἐνός αἰῶνος δέν μας ἱκανοποιεῖ ἐπαρκῶς. Ἀλλ' ἂς μὴ νομισθῇ ὅτι ἀπὸ τὴν παρατήρησιν αὐτὴν συνάγουμεν καί συμπεέρασμα ἀπαισιοδοξίας. Ὅχι, κάθε ἄλλο... Καί ἂν ἀκόμη, ὁ δεῦτερος αἰὼν τῆς ἐλευθέρως μας ζωῆς πρόκειται εἰς ἀποδοτικότητα

περὶ τὸ ἐν δισεκατομμύριον, διεφεύδοντο ἀπολύτως, ἔνεκα τῶν μεταβολῶν αἵτινες ἐπῆλθον εἰς τὰ χρέη τῆς Βουλγαρίας καί τῆς Οὐγγαρίας, καθόσον αἱ ἐπανορθώσεις διὰ τὴν πρώτην περιορίσθησαν εἰς 20 ἑκατ. λίρας καί διὰ τὴν δευτέραν μέχρι τοῦ 1947 εἰς 200 ἑκατομμύρια κορωνῶν περίπου, καί διότι ἐξ ἄλλου διὰ τὴν Αὐστρίαν καί τὰ διάδοχα τῆς Μοναρχίας κράτη οὐδεμία ἐλαμβάνετο ἀπόφασις καταβολῆς ποσοῦ τινος. Συνέπεια τῆς δημιουργηθείσης οὕτω καταστάσεως ὑπῆρξε διὰ τὴν 'Ελλάδα ή καταπληκτικὴ μείωσις τῶν ποσῶν ἄτινα ἐδικαιούτο αὐτὴ ἐκ τῶν ἐπανορθώσεων, αἱ ὁποῖαι περιορίσθησαν μόνον εἰς τὰς καταβολὰς τῆς Γερμανίας καί Βουλγαρίας.

Ἐν τῷ μεταξῷ ἤρξατο γενικῶς ή ρύθμισις τῶν μεταξῷ τῶν συμμάχων συναφθέντων κατὰ τὸν πόλεμον δανείων καί ἐξητήθη καί ή τοιαύτη τὴν τῆς 'Ελλάδος χρεῶν πρὸς τὰς πρώην συμμάχους τῆς Ἀγγλίαν, Γαλλίαν καί Ἀμερικὴν. Ἡ 'Ελληνική Κυβέρνησις ἐκφράσασα ἀνενδοιάστως τὴν ἀπόφασίν τῆς νά καταβάλῃ πᾶν ὅ,τι ὤφειλε, παρυσίασεν ἐν τούτοις σοβαρὰς ἀντιρρήσεις διὰ τὸ δικαίον μεγάλου μέρους τοῦ ζητουμένου τούτου πολεμικοῦ χρέους. Ἡ Ἀμερικὴ εἶχεν ὑποσχεθῇ νά χορηγήσῃ εἰς τὴν 'Ελλάδα ἐν πολεμικὸν δάνειον καί ἔδει τοῦλάχιστον νά γίνη τοῦτο κατόπιν τῆς τρομερᾶς πολεμικῆς συμφορᾶς αὐτῆς. Ἡ Γαλλία καί ή Ἀγγλία διὰ τῆς συμφωνίας τῆς 10 Φεβρουαρίου 1928 ὑπεσχέθησαν νά χορηγούν τῇ 'Ελλάδι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου τὸ ὑλικὸν διὰ τὸν 'Ελληνικὸν στρατόν, μετὰ δὲ τὸ πέρας αὐτοῦ θὰ ἔκρινον αὐτὰ ἐὰν ἔδει τὸ ὑλικὸν τοῦτο νά φερθῇ εἰς χρέωσιν τῆς 'Ελλάδος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τότε οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς καταστάσεως τῆς χώρας. Καί ὑπεστήριζεν ή 'Ελλάς τὸ ἄδικον νά καταλογισθῇ αὐτῇ ή τοιαύτη πληρωμὴ ἐφόσον εἶνε ἐκ τῶν συμμάχων ή μόνη

νά εἶνε ἴσος μόνον μὲ τὸν πρῶτον καί πάλιν εἶνε βέβαιον ὅτι ή 'Ελλάς θὰ ζῇ τὸ 2030 καί ὅπωςδῆποτε θὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς τότε ἀνάγκας τῆς. Ἀλλ' ἂν ή φιλοδοξία μας εἶνε εὐρύτερα, — ὅπως πρέπει νά εἶνε, — ὀφείλομεν νά πεισθῶμεν ὅτι θὰ χρειασθῇ γιγαντιαία δύναμις, ή ρωϊκὴ τόλμη, ἀκαμπτος θεληματικότης, καί ἰδίως ἀκαταπόνητος καθημερινὴ ἐργασία, διὰ νά ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὰς βλέψεις μας. Διαπιστώνοντες δὲ τὰς προσπαθείας ἀφ' ἐνός καί τὰς ἁμαρτίας ἀφ' ἑτέρου τῶν ἀπὸ τοῦ 1830 πατέρων καί πάππων μας, ἂς ἐντείνωμεν τὰς δυνάμεις καί τὴν προσοχὴν μας, ὥστε νά πολλαπλασιάσωμεν τὰς προσπάθειας καί νά μὴ ἐπαναλάβωμεν τὰς ἁμαρτίας. Ἐκ τοῦ κατὰ πόσον θὰ ἐπιτύχωμεν εἰς τὸν διπλοῦν μας αὐτὸν σκοπὸν, θὰ κριθῇ καί τὸ κατὰ πόσον μᾶς ὠφέλησεν ή τοῦ πρώτου νεοελληνικοῦ αἰῶνος σημερινὴ φιλοσοφία, ἀπὸ τὸν σταθμὸν αὐτὸν ἀπὸ τὸν ὅποιον τὸν ἀναμετροῦμεν, αἰώνιοι ὁδοιπόροι εἰς τὸν αἰώνιον ἀνήφορον τῆς ζωῆς...

ήτις ἐξῆλθε τοῦ πολέμου ήττημένη. Ἐκτὸς τούτου κατὰ πιστώσεις ἂς ή 'Εθνικὴ Τράπεζα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ἐχορήγησεν εἰς τὰ ἐν Μακεδονία ἀγγλογαλλικά στρατεύματα, τῇ ρητῇ αἰτήσιν τῶν Κυβερνήσεων Ἀγγλίας καί Γαλλίας, καί τοῦτο ὅπως μὴ ζημιούνται αὐταί ἐκ τῆς συχνῆς ἀνάγκης ἀγορῶν ἐλληνικοῦ νομίσματος, ἐν ὑπερτιμῇσι τότε εὐρισκομένου, τὰς πιστώσεις ταύτας ἐθεώρησεν ή Γαλλία πολεμικὸν χρέος καί ἤξιον ἀκόμη νά τὸ συμψηφίσῃ πρὸς τὸ ποσὸν ὅπερ ἐδικαιούτο αὐτὴ νά λαμβάνῃ διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ χορηγηθέντος τῇ 'Ελλάδι πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Παρ' ὅλους τοὺς ἀπολύτως δικαίους ἰσχυρισμούς τῆς 'Ελλ. Κυβερνήσεως καί ἀπὸ ἀπόψεως νομικῆς καί ἀπὸ ἀπόψεως ἐφορμοθεσίης ἀρχῆς κατὰ τοὺς λογαριασμούς μεταξῷ τῶν λοιπῶν συμμάχων, ὅτι ὡς πολεμικὸν χρέος ὤφειλε νά θεωρηθῇ μόνον ή ἐπικουρία, ἦν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου οἱ δυνάτωτεροι σύμμαχοι ἔδωκαν πρὸς τοὺς ἀσθενέστερους, ποσὸς ὅμως ή χρηματικὴ εὐκόλεια ἦν τὸ μικρὸν Κράτος, ή 'Ελλάς, ἔκαμε διὰ τὸ χρησιμὸν τῶν καταθετῶν ἐν τῇ 'Ελληνικῇ Τραπεζῇ πρὸς δύο μεγάλῃ κράτῃ, κατὰ τὸ αὐτοπῶν τοῦτο δικαίον τῆς 'Ελλάδος, ή Γαλλία — εὐτυχῶς μόνη, καθόσον ή Ἀγγλία ἀπέδέχθη τὴν ἀπομὴν ἡμῶν — ἐπέμενε μέχρι τοῦ νά ἀρνηθῇ ὅπως συναινέσῃ εἰς τὴν μετασχὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰς τὸ δάνειον τῆς σταθεροποιήσεως, ἐὰν πρότερον δὲν ἐρρυθμίζετο τὸ ζήτημα τοῦτο κατὰ τὰς ἀπόψεις αὐτῆς, οὕτω δὲ ή 'Ελλάς ἠναγκάσθη νά ὑπογράψῃ σύμβασιν δι' ἣς ἀνεγνώριζεν τῇ Γαλλίᾳ τὸ δικαίωμα τοῦ συμψηφισμοῦ τῶν ποσῶν τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ χρέους τῆς πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καί παρεπέμπετο εἰς διατίθασιν τὸ ἀξιοῦμενον δικαίωμα τῆς Γαλλίας ὅπως καταβληθῇ αὐτῇ ή ἀξία τοῦ χορηγηθέντος πολεμικοῦ ὑλικοῦ καθορισθέντος εἰς 540 ἑκατ. φράγκα χρυσᾶ. Τὸ συμψηφίζομενον ποσὸν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἀνῆρχετο εἰς 370 ἑκατομμύρια φράγκα χρυσᾶ, ἐμένανεν δὲ ἀκόμη χρεώσεται 173 ἑκατ. περίπου.

Πλὴν τοῦ κανονισμοῦ τούτου τῶν ἐκ τοῦ πολέμου χρεῶν ἡμῶν πρὸς τὴν Γαλλίαν, ὅστις ἐκ τῆς ἀσθηρότητος τῶν ὀρων αὐτοῦ ἔθιγεν ἀπολύτως τὰ ὅρια τοῦ ἄδικου, ἐκανονισθῇ τὸ χρέος ἡμῶν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν διὰ τῆς καταβολῆς αὐτῆς αὐτῇ ἐτήσιως 64.000 λίρῶν. Δέον δὲ νά παρατηρηθῇ σχετικῶς ὅτι ή Ἀμερικὴ μᾶς ἐχορήγησε τὸ 1927, διὰ συμφωνίας ὑπογραφείσης ἐν Οὐάσιγκτον, δάνειον 12 1/2 ἑκατ. δολλαρίων ὑπὸ τῶν ὀρων ὅμως ὅπως χρησιμοποιηθῇ τοῦτο διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων. Ἐπίσης ἐκανονίσθη τὸ χρέος μας πρὸς τὴν Ἀγγλίαν διὰ τῆς καταβολῆς αὐτῇ μέσης ἐτήσιας δόσεως 386.700 λίρῶν. Ἀπέναντι ὀλων τούτων τῶν βαρῶν, ἅτινα ή 'Ελλάς ἐφορτῶντο ἐκ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν πολεμικῶν τῆς χρεῶν, ἐδικαιούτο μὲν εἰς τὰ ἄνω ἀναφερθέντα ποσοστά τῆς συμφωνίας τοῦ Σπᾶ, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν, ἐκ τῶν λόγων τῶν πρότερον ἐκτεθέντων, μόνον ή Γερμανία κατέβαλεν εἰς ἡμᾶς λόγῳ ἐπανορθώσεων ἐν ποσὸν ὅπερ ἀνῆλθε μέχρι σήμερον εἰς μὲν μετροπτά εἰς 191.000 λίρας, εἰς εἰδῆ δὲ 1.650.000 λίρας, καί ή Βουλγαρία ἐπὶ ἐπτὰ ἔτη 30.000 λίρας ἐτήσιως. Διὰ τῶν ποσῶν τούτων, ἄλλ' ἔστω καί ἐκείνων, ἄτινα καθόριζε τὸ σχέδιον Ντῶζ δέν ἐκαλύπτετο ποσῶς ή ὑπηρεσία τοῦ κανονισθέντος πολεμικοῦ μας χρέους ἐνῷ τὸ τοιοῦτον εἶχεν ἐξα-

σφαλισθῇ διὰ τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ πολέμου σύμμαχα κράτῃ. Ἐλαβον ταῦτα ἐξ ἄλλου ποσὸν τὸ ἐκ τῶν ἐπανορθώσεων διὰ τὴν ἀποζημιώσιν τῶν ἄλλων κρατῶν καί τῶν πολιτῶν αὐτῶν διὰ ζημίας πρὸ ή κατὰ τὸν πόλεμον. Ἡ 'Ελλάς δχι μόνον τίποτε δέν ἐλάμβανε πρὸς τοιοῦτους σκοποὺς ἀλλὰ καί ὑπεχρεούτο νά ἐξοφλήσῃ χρέος τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν 375 ἑκατ. φράγκων χρυσῶν ἀπέναντι τοῦ πολεμικοῦ χρέους τῆς πρὸς αὐτὴν, ὅπερ καί κυρούμενον τυχὸν παρὰ τῆς διατίθσεως ὤφειλε νά καταβληθῇ ὑπὸ τῶν ὀρων τῆς οἰκονομικῆς τῆς ἱκανότητος. Ἐπλήρωσεν ἀκόμη ή 'Ελλάς πρὸς τὴν Βουλγαρίαν χρέος ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ πολέμου δημιουργηθείσης μεταναστεύσεως Βουλγάρων ὑπηκόων, χωρὶς νά τῇ ἐπιτραπῇ νά συμψηφίσῃ εἰς αὐτὸ τὰ ποσὰ ἐκείνα ἄτινα ἐδικαιούτο νά λάβῃ ἀπὸ ζημίας ἂς ὑπέστη ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολέμου.

Μία τόσοον ἐλαττωματικὴ ἐκκαθάρισις τῶν πολεμικῶν λογαριασμῶν δέν ἵδυνάτο ή νά δημιουργηθῇ αἰσθημα βαθείας δυσφορίας ἐν 'Ελλάδι κατὰ τῶν πρώην μεγάλων συμμάχων μας, ήτις καθολικῶς ἐξεδηλώθη ἐν τῇ Ἐλληνικῇ Βουλῇ διὰ σχετικῶν δηλώσεων τῆς ἡδὴ Κυβερνήσεως καί τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων. Ὅ,τι γενικῶς ἐνομίζετο ἐν 'Ελλάδι ήτο, ή ἐκ τῆς ἐκκαθαρίσεως ταύτης οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνσις τῆς 'Ελλάδος ὥστε νά πληρωθῇ σπουδαίως ὁ ἀσθενὴς αὐτῆς δημόσιος προϋπολογισμός, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ή ἔλλειψις δικαιοσύνης πρὸς ἐν κράτος ὅπερ δέν ἐκρίθη μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον, τὸ ὅποιον ἐχρησιμοποιηθῇ διὰ τὸν κανονισμὸν τῶν ἐκ τοῦ ἰδίου πολέμου ἀπορρευσάντων συναφῶν διὰ τοὺς ἄλλους συμμάχους ζητημάτων. Ἐν τοσοῦτω περιεμένετο μοιραίως νά διακανισθῇ ή τοιαύτη κατάστασις ἐπὶ μακρὸν διάστημα χρόνου, παρέχουσα εἰς τὴν 'Ελλάδα ὅλας ἐκείνας τὰς ἀνυπολόγιστους δυσχερείας, ἂς συχνὰ γένοιντο κακὰ οἰκονομικὰ καί σχέσεις διεθνεῖς ἥκιστα θερμαί. ἐὰν δέν ἐκαλεῖτο αὐτὴ ἐν Χάγῃ, ὅπως ὑπογράψῃ ἐν τῇ ἐκῇ ὀρισθεῖσα διασκέψῃ τὸ σχέδιον Γιάγκ. Τὸ σχέδιον τοῦτο προεκλήθη ἵνα περιορίσῃ τὸ ποσὸν τῶν γερμανικῶν ἐπανορθώσεων ὅπερ ή Γερμανία εὕρισκεν ὅτι ήτο ὅπερ τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ἀντοχὴν, προέβη ὅμως τοῦτο εἰς τὴν ἐν γένει τακτοποίησιν αὐτῶν, ὥστε κατέστη οὕτω δυνατὴ ή κατὰ μέρος ἄμεσος πραγματοποιήσις τῶν. Αὐτοῦχως διὰ τὴν 'Ελλάδα τὸ σχέδιον τοῦτο ἀντὶ νά καλίσταρῃ τὰς δι' αὐτὴν ὀρισθείσας ἐπανορθώσεις τὸνναντίον τὰς ἐχειροτέρευσ πῶς, διότι τὸ ποσοστὸν τῆς ἀπὸ 7,9 περιορίζετο εἰς τὰ 7, οὕτω δὲ τὸ συνολικὸν αὐτῶν ποσὸν (τῶν γερμανικῶν) ἀπὸ 25.700.000 λίρας τοῦ σχεδίου Ντῶζ κατῆρχετο εἰς τὰ 24.900.000 καί αἱ δόσεις τῶν πρώτων 37 ἐτῶν ἐκανονίζοντο μικρότεροι τῶν τελευταίων 22 τοιούτων.

Δέν εἶνε ἀνάγκη ν' ἀναλύσῃ τις τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, μεθ' ἣς ἀντεμετώπιζε τὴν συνδιάσκεψιν ταύτην ή μεταβαίνουσα ἐκεῖ ὅπως συζητήσῃ Ἐλληνικὴ ἀντιπροσωπεία. Ἡγεῖτο ταύτης αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως. Δύναται νά λεχθῇ ἀδιστάκτως ὅτι ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ήτο ἀπὸ δικτατορίας ή ὥσα πλεον ἔκτονος διαμαρτυρίας τῆς Ἐλλάδος ἐν Εὐρώπῃ, πρὸ παντὸς κατὰ τῆς ἀδικίας εἰς τὸν κανονισμὸν τῶν πολεμικῶν χρεῶν, κατὰ τὴν περιφρονησὴν τῶν ἀδικιών τῆς εἰς ὅλους τοὺς πολιτικούς κύκλους οὗς τῷ ἐδίδετο εὐκαιρία νά πλησιάζῃ,

οὐδὲ ἐκαλώθη ἀκόμη ἀφ' ὅτου εὐρίσκετο ἐν τῇ ἐξουσίᾳ νά διαδηλώσῃ τοῦτο εἰς ἐπίσημους παραστάσεις, πολυλάκις μάλιστα λίαν ἐντόνως. Δέν θά ήτο ὅθεν μακρὰν τῆς ἀληθείας ή βεβαίως ὅτι ἤρξατο ἐκ τούτου νά γίνεσθαι πιστευτὸν εἰς τὸν ἔξω κόσμον ὅτι ὁ Ἐλλ. Πρωθυπουργὸς ἐνεσάρκωνε τὸ βαθύ αἰσθημα τοῦ πόνου ὀλοκλήρου τῆς Ἐλλάδος ὅτι ἀδικεῖται. Τί ὅμως ἡδύνατο νά ἐπιτύχῃ οὗτος ἀπὸ μίαν συνδιάσκεψιν, εἰς ἣν ὅλη ή πάλῃ τῶν παρακαθημένων διεξήγετο περὶ τὸ ἂν ἔδει νά παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ τὸ παλαιὸν σχέδιον Ντῶζ ή ἂν τούναντίον ἔπρεπε νά προτιμηθῇ τὸ νέον τοιοῦτον Γιάγκ; Διὰ τὴν Ἐλλάδα ἀμφότερα ἦσαν ἐξ ἴσου ἀσύμφορα. Τὸ νεώτερον περισσότερον ἴσως τὸ παλαιότερον, ἀλλὰ καί τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄφινεν ἀκάλυπτον κατὰ 60.000 λίρας τὴν ὑπηρεσίαν τῶν χρεῶν μας πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καί Ἀμερικὴν, ἀνεξόφλητον τὸ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ συμψηφισμοῦ χρέος ἡμῶν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἐλλήνων τὰς ἐκ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἔλληνογεραμικοῦ δικαστηρίου ἀπορροεούσας, πολὺ δὲ ὀλιγότερον μᾶς ἀπέδιδε τὰ 178 ἑκατομ. τοῦ ὑπολοίπου πολεμικοῦ μας χρέους πρὸς τὴν Γαλλίαν καί τὰ 12.500.000 δολάρια ἄτινα ἐδανείσθημεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν. Ἐν τοσοῦτῳ ή θέλησις ή στερὰ τῆς Ἐλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ήτο ὅπως διεκδικήσῃ μετ' ἐπιμονῆς ὅλα τὰ ποσὰ ταῦτα. Ἀξίως καθ' ὅλα δικάια μὲν, ἀλλὰ τολμηρὰ λίαν, ἐρ' ὅσον διὰ νά δικαιοθῇ ἀπητεῖτο νά δοθῇ τῇ Ἐλλάδι ποσὸν τριπλάσιον τῶν 350.000 λίρῶν ὅπερ καθόριζον τὰ σχέδια Γιάγκ ή Ντῶζ, εἰς τὰ ποσοστά ὅμως τὸ ἐνός ή τοῦ ἄλλου τῶν ὁποίων πάντες οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ἠνθῶνουν νά μείνουν ἀκλονήτως πιστοί.

Ὅποιαν τακτικὴν κατήρτισε καί μετήλθεν ή Ἐλληνικὴ ἀντιπροσωπεία διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀξιώσεως ταύτης δέν εἶνε ἀνάγκη νά εἰπωμεν ἐνταῦθα, διότι ταύτην ἐξεθῆκεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὰς δηλώσεις ἂς ἔκαμεν εἰς τὴν Βουλὴν μετ' ἐξαιρετικὴν ὁλως σαφῆναι τὴν 27 Ἰανουαρίου 1930. Ἀποτελεῖ ή τακτικὴ αὐτὴ ἀξιωματικόν ὑπόδειγμα μιᾶς πρωτοφανοῦς διπλωματικῆς δεξιότητος, ἀλλ' ἀκόμη ἀπέδειξεν ὅτι ὅταν αἱ ὑποθέσεις τοῦ δημοσίου δικαίου ἐδράζωνται ἐπὶ τῆς στέρεας βάσεως τῆς δικαιοσύνης, ὅσην καί ἂν ὑπὸστοῦν προσωρινὴν κακομεταχείρισιν, εἶνε ἀδύνατον νά μὴ λάβουν τελειωτικὰς τὴν πλήρῃ ἀναγνωρίσιν τῶν καί τὴν προσήκουσαν κῶρυαίν. Ἐναργῶς δὲ προκύπτει, ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν τῶν διαπραγματεύσεων τούτων πρὸς τὴν Βουλὴν, ὅτι ἀπὸ ὅλα τὰ σημαντικὰ ἐπιχειρήματα νομικῆς τε καί πολιτικῆς φύσεως ἄτινα ποσὸς δέν παρέλειψε νά ἀσκήσῃ ή Ἐλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ἐκεῖνο ὅπερ κατῆχετο καί ἐπεβλήθη εἰς τὴν συνειδήσιν ὅλων ἡτῶ, κατὰ τὴν περιφρονησὴν τοῦ Προέδρου αὐτῆς, «αἱ αἰώνια ἀρχαί τῆς δικαιοσύνης ἂς αὐτὴ ἐπεκαλέσθῃ καί αἱ ὁποῖαι δέν ἐπέτρεπον ἄφοῦ μετέσχομεν εἰς ἕνα πόλεμον τεράστιον ὑποστάνας ὅλοι μεγάλας ζημίας, νά κριθοῦν τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα μετρίων διαφόρων διὰ τὸν ἕνα καί τὸν ἄλλον καί μάλιστα μικρότερον δι' ἐκείνων διὰ τὸν ὅποιον ἔπρεπε νά ἐκτιμηθοῦν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα εὐμενέστερον».

Βεβαίως ή ἐπιβολή τῆς ὥραιας ταύτης ὅσον καί δικαίας ἀρχῆς ἀπήτησεν ὅλην ἐκείνην τὴν λεπτὴν διαχείρισιν τοῦ ζητήματος πρὸς τῆς Ἐλληνικῆς

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ

ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ἀντιπροσωπείας, ἥν ἡ ἐπιτροπὴ ἡμῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ θαυμάσῃ ἀναγκυνώσκουσα ὅλας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας εἰς τὰ προεκμισθέντα ἔγγραφα, καθόσον ἡ διαχειρίσις αὐτῆς καταδεικνύει μίαν ἀφθαστον εὐστροφίαν καὶ ἐφευρετικότητα τῆς Ἑλλην. ἀντιπροσωπείας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀξιώσεων τῆς, ὑπερβαίνουσας ἴσως ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε γνωστὰς διπλωματικὰς ἐπιτυχίας τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς.

Τὼν λεπτομερειῶν τούτων παραλείπομεν τὴν ἀνάπτυξιν ἐνταῦθα, καθόσον σύντομον μὲν ἀλλὰ πιστὴν αὐτῶν εἰκόνα ἔδωκε πρὸς τὴν Βουλὴν εἰς τὰς δηλώσεις τοῦ ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ὑπ. Συμβουλίου. Καὶ ἐπεβλήθη τελειωτικῶς ἡ ἀρχὴ αὐτῆ τοῦ δικαίου ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλην. ἀντιπροσωπεία ἐστήριξεν ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῶν ἀπόψεων τῆς ἐν Χάγῃ, καὶ ἀπεδείχθη οὕτως ἀκόμη μίαν φορὰν ὅτι ὑφίσταται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἡ δικαιοσύνη ἐκεῖνη ἣν ἐζητεῖ ὁ Léon Gambetta ὅταν ἔλεγεν ἐν Χερβούργῳ τὸ 1880: « Si nos cœurs battent c'est... pour savoir s'il y a aux choses d'ici-bas une justice immanente et réparatrice qui vient à son jour et à son heure. »

Ἡ δικαιοσύνη αὕτη ἡ ἐπανορθωτικὴ ἦλθεν εἰς τὴν ὥραν τῆς ἐν Χάγῃ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν Ἑλευθέρων Βενιζέλου, ὅστις κατὰ τὴν ἐκεῖ συνδιὰσκεψιν ἐπίστευσεν εἰς αὐτὴν καὶ ἀφέθη καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὰς χεῖρας τῆς, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἐπὶ μακρὸν πρότερον ἔβασαν ὅλην ἀπὸ τὴν ὑπόψιν μήπως εἶχε καμφορὴ ἢ πραγματικὴ τῆς ἰσχύος ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ, τοῦτο δὲ, ἔνεκα τῆς κακομεταχειρίσεως ἣν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὑπέστη ἡ ὑπόθεσις τῶν ἑλληνικῶν ἐπανορθώσεων. «Ὅτι ἐξ ἄλλου ἐπετύγχανεν ἡ Ἑλλάς ἐν Χάγῃ ὑπερέβαλλε σημαντικῶς τὴν ἀρχικὴν ἀξίωσιν τῆς ὅπως διὰ τοῦ ποσοστοῦ τοῦ αὐτῆ διδομένου καλύψῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πολεμικῶν αὐτῆς χρεῶν, διότι ἡ Γερμανία ἀπὸ τοῦ ἐξῆς θέλει καταβάλλει ἡμῖν ἐπὶ 59 ἔτη 390.000 λίρας ἐτησίως, ἡ δὲ Βουλγαρία 341.000 ἐτησίως ἐπὶ 36 ἔτη. Ἐκτὸς αὐτῶν τῶν δύο θέλουν μᾶς καταβάλλει ἀκόμη ἐπανορθώσεις ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία, ἡ μὲν πρώτη 363.500 λίρας ἐπὶ 14 ἔτη ἡ δὲ δευτέρα 87.900 ἐπὶ 37 ἔτη, εἰς τρόπον ὥστε ἐξ ὅλων τῶν ἐπανορθώσεων θὰ λαμβάνωμεν τὰ 14 πρῶτα ἔτη ὡς μέσσην δόσιν 1.182.000 λίρας, διὰ δὲ τὰ 22 τελευταῖα 819.000 λίρας. Ἄν δὲ ἐξ ἐκαστῆς ἐτήσιας δόσεως ἐκπέσωμεν τὴν ἐτήσιαν ὑπηρεσίαν τῶν πολεμικῶν μᾶς χρεῶν ἐκ λίρῶν 476.000, θὰ παραμείνῃ ὡς καθαρὸν ἔσος τοῦ προϋπολογισμοῦ κατὰ μὲν τὰ 14 πρῶτα

ἔτη ποσὸν ἐτησίως λίρῶν 706.000, κατὰ δὲ τὰ 22 τελευταῖα 343.000 λίραι. Ἐκτὸς τῶν ὅλων ἐξηραφίσθη καὶ διὰ τοὺς παθόντας κατὰ τὴν περίοδον τῆς οὐδετερότητος Ἑλλήνας πολίτας ἀποζημιώσεις 1.321.000 λίρῶν.

Διὰ τῶν οικονομικῶν τούτων ἀποτελεσμάτων τῶν συμφωνιῶν τῆς Χάγης ἐπετεύχθη ἡ τόνωσις τῶν δημοσίων ἡμῶν οικονομικῶν οὐ μόνον διὰ τῆς πλήρους ἀπαλλαγῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπὸ τῶν πολεμικῶν ἡμῶν χρεῶν καὶ τῆς ἐτήσιας τροφοδοτήσεως αὐτοῦ διὰ περισσοτέρων ἑκατομμυρίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐτησίως σημαντικοῦ ποσοῦ χρυσοῦ ὅπερ θέλει ἐνισχύσῃ σπουδαίως τὸ ἐλληνικὸν νόμισμα. Τὰ ἠθικά ὅμως ἀποτελέσματα αὐτῶν ὑπῆρξαν σημαντικώτερα. Δὲν εἶνε μικρά, ὡς ἐλέγχθη, ἡ σημασία τοῦ «θριάμβου» τῆς ἰδέας τῆς δικαιοσύνης ἣν ὑποστήριξεν ἡ Ἑλλάς, ὡς ὀρθότατα παρετήρησεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὰς δηλώσεις τοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν, οὐδὲ ἀκόμη ὁ τεματισμὸς μιᾶς καταστάσεως ἀντιθέσεων ἥτις εἶχε δημιουργηθῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, φίλων καὶ πρῶν συμμάχων τῆς. Ἐπίσης δὲ ἡ δοθεῖσα λύσις καταλύει καὶ τὴν κυριώτεραν ἀφορμὴν προστριβῶν μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ ἐξυπηρετεῖ τὰς ἀγαθὰς σχέσεις ἅς πάντοτε ἡ Ἑλλάς ἐπώθησε νὰ ἔχῃ μετ' αὐτῆς.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς ὅπως ἡ Βουλὴ ἔχῃ ὑπ' ὅψιν τῆς ὅλας τὰς ἀπόψεις τοῦ ζητήματος τῶν συμφωνιῶν, ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν δὲν ἠμέλησεν τὴν ἔρευναν ἐὰν ἡσφαλισθῇ δεόντως ἡ Ἑλλάς κατὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἐπανορθώσεων τούτων παρὰ τῶν κρατῶν τῶν πρὸς τοῦτο ὑποχρέων, προήλθε δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αὕτη δύναται νὰ εἶνε βεβαία περὶ τούτου. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπεισαν τὴν Κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν εἶνε οἱ ἐπόμενοι:

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐπανορθώσεις εἰσὶ διχοτομημέναι σχεδὸν κατὰ ποσὸν μεταξὺ ἐκείνων ἅς θὰ καταβάλῃ ἡ Γερμανία καὶ τῶν τοιούτων τῶν ἀνατολικῶν λεγομένων Κρατῶν, μὲ μικρὰν διαφορὰν πρὸς τὸ μέρος τῶν γερμανικῶν τοιούτων. Τὴν πίστωσιν τῆς ἐκ τῶν ἐπανορθώσεων ἔχει ἡ Ἑλλάς τοποθετημένην εἰς πέντε κράτη, ἥτοι τὴν Γερμανίαν, Οὐγγαρίαν, Βουλγαρίαν, Τσεχοσλοβακίαν καὶ ἀκόμη τὴν Αὐστρίαν μὲ μικρὸν ποσὸν 8 ἑκατ. φράγκων χρυσῶν. Οὕτω ἡ ἐφεύρεσις τῶν ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων δι' ἡμᾶς, καίτοι ἐξεληθούσα τῆς κεφαλῆς τοῦ «Ἑλληνος Πρωθυπουργοῦ» ὡς ἡ «Ἀθηνᾶ, μετ' ἀρκετὴν ἀγωνίαν καὶ ἐν πλήρῃ ἀδυναμίᾳ ὅπως μεταβάλῃ οὗτος τὰ ποσοστὰ τὰ προσδιορισθέντα δι' ἑκάστων τῶν συμμάχων ἐκ τοῦ χρέους τῆς Γερμανίας, ὑπῆρξε μία ἐγγύησις ἐπὶ πλέον διὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς ἀνελλιπούς πληρωμῆς τῆς ἰδικῆς τῆς πιστώσεως, ὅταν δὲν λησμονεῖται ἡ ὕγιης τραπεζικῆς ἀρχῇ, καθ' ἣν αἱ καταθέσεις ἐξασφαλίζονται πολὺ καλλίτερον δι' ἐπενδύσεως αὐτῶν εἰς χρεώγραφα οὐχὶ μόνον ἐνὸς κράτους ἢ τραπεζῆς ἀλλ' εἰς ἐκείνην πλειοτέρων αὐτῶν. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰς παρὰ τῆς Γερμανίας καταβληθισμένας ἐπανορθώσεις, μνημιῶδες ἀπὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἀσκήσις τῆς ἀπαιτήσεώς μας εἶνε ἡ καλλιτέρα πρὸς τοῦτο ἐγγύησις. Τῆς Τσεχοσλοβακίας ἡ οικονομικὴ εὐρωστία εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστὴ, τῆς Οὐγγαρίας δὲ οὐ μόνον τὰ πολεμικὰ βάρη εἶνε συνολικῶς ἐλάχιστα, ἀλλὰ καὶ τὸ διάστημα τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ πρὸς

ἡμᾶς χρέους τῆς 14 μόνον ἐτῶν. Διὰ τὴν Βουλγαρίαν εὐρίσκομεν ἀπολύτως ὀρθὴν τὴν σκέψιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, οὕτωςαί διατυπωμένην εἰς τὰς δηλώσεις τοῦ πρὸς τὴν Γερουσίαν:

«... Εἰς τὴν Βουλγαρίαν, διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Νεϊγύ, ἐπεβλήθη νὰ πληρῶσιν ῥεπαρασιὸν ἀνερχομένας εἰς 90 ἑκατ. λίρας, μὲ τόκον δὲ αὐτὸ τὸ ποσὸν διὰ μὲν τὰ δύο πρῶτα ἔτη πρὸς 2 %, διὰ δὲ τὰ μεταγενέστερα πρὸς 5 %. Αὐτὸ τὸ ποσὸν ἡλαιοτῶν βραδύτερον εἰς 20 ἑκατομ. λίρας καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐλαττοῦται σήμερον εἰς ἕν ποσὸν τὸ ὅποιον εἶνε πρᾶγματι ἀσημαντόν. Ἡ δὲ Βουλγαρία, ἡ ὁποία ἐκ τοῦ πολέμου ἐξῆλθε μὲ ὀλίγαν σχετικῶς ἐδαφικὰς ἀπωλείας, ἀλλὰ μὲ ἀθικτὸν τὴν ἐσωτερικὴν τῆς οικονομίαν, διότι δὲν ὑπέστη εἰσβολὴν ἐχθρικήν, καὶ διότι οὐδὰ χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργικὴ ἐπώλησε διαρκούντος τοῦ πολέμου τὰ προϊόντα τῆς ἀκριβῆς, ἡ Βουλγαρία δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι μετὰ τὴν τακτοποίησιν αὐτοῦ τοῦ ζητήματος τῶν ἀποζημιώσεων βαίνει καὶ αὐτὴ εἰς μίαν ἀκμὴν οικονομικὴν. Θὰ ἴδῃτε τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλγαρίας μετὰ 5 ἔτη πόσος θὰ εἶνε, τώρα ποῦ ἐρρυθμίσθη τὸ ζήτημα τῶν ἐπανορθώσεων».

Ποία δὲ τῶν ἀνατολικῶν τούτων Δυνάμεων θὰ ἀπεφασίζε νὰ πτωχεύσῃ διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταβολὴν τῶν μικρῶν αὐτῶν σχετικῶς ποσῶν τῶν ἐπανορθώσεων, ὅταν πάσαι γνωρίζουν καλῶς ὅτι ἡ δεκαετής πάλιν τῶν Συμμάχων πρὸς τελειωτικὸν διακανονισμὸν τῶν ἐπανορθώσεων τούτων ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς βαρύντατα πράγματα καὶ εἰς τὸς ἀποφυγὴν σοβαρωτέρων διεθνῶν ἐρίδων προέβησαν αὐταὶ μέχρι τοῦ ἀκροτάτου σημείου τῶν οικονομικῶν θυσιῶν ἀνέναντι τῶν ἡττημένων;

Πᾶσα ὁθεν κακὴ πίστις τινὸς τῶν τελευταίων πρὸς ἀποτίναξιν ὑποχρεώσεως τῶν ἀνέναντι οἰουδήποτε τῶν συμμάχων θὰ εὕρισκε πάντας τοὺς ἄλλους ὁμοῦ κάκιστα διατεθειμένους δι' ὅταν δὴποτε ἐπιείκειαν. Καὶ εἶνε γνωστὴ εἰς πάντας ἡ ἀπειρος ἀνάγκη, ἣν τὰ οικονομικὰ τῶν ἡττηθέντων κρατῶν ἔχουν τοῦ διεθνοῦς κεφαλαίου ὅπως ἐπιτύχουν τὴν ἀνάρρωσιν των. Οὐδὲ ἀκόμη πρέπει νὰ παροραθῇ εἰς τὴν σειράν ταύτην τῶν συλλογισμῶν ὅτι αἱ ἀνατολικαὶ ἐπανορθώσεις παρ' ὧν ἡμεῖς λαμβάνομεν τὸ ἥμισυ δικαίωμά μας εἶνε ἀνεύρου (in conditionnel) ὅτι τὰ 3/4 τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ τὰ λαμβάνομεν κατὰ τὰ 14 πρῶτα ἔτη καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα οἱ μόνον μεταξὺ τῶν συμμάχων οἵτινες ἐκ τῶν γερμανικῶν ἐπανορθώσεων λαμβάνομεν ὅλας τὰς καταβολὰς εἰς χρῆμα.

Εἶνε πάντα αὐτὰ πλεονεκτήματα ἄτινα προστιθέμενα εἰς τοὺς λοιποὺς ἄνω ἐκτεθέντας συλλογισμοὺς αἰροῦν καὶ τὴν τελευταίαν ὑπόνοιαν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀριστικὴν ἀσφάλειαν τῆς Ἑλληνικῆς πιστώσεως ἐκ τῶν ἐπανορθώσεων.

Τοιαύτη εἶνε ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ ἡ ἀγαθὴ ἐντύπωσις, ἣν ἀφίνει ἡ ἐνδελεχὴς μελέτη τῶν συμφωνιῶν τῶν υπογραφεισῶν ἐν Χάγῃ. Διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐπιτελεσθὲν ἐκεῖ ἔργον παρὰ τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς, μνημιῶδες ἀπὸ τῆς καταματικῆς ἀπόψεως, ἀπεκόμισεν ἐξαιρετικὰ οικονομικὰ καὶ ἠθικά ὀφέλη, δι' ὅπερ δρεφίεται οὐχὶ μόνον ἐθνικὸς ἔπαινος ἀλλὰ καὶ πολλὴ αὐτῇ εὐγνωμοσύνη.

ΑΠΟΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ
Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν ἑσπεριῶν
Κοιν. Ἐπιτροπῆς

ΣΚΕΨΕΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΛΙΑΝ ἐνδιαφέρουσαι ὑπὸ πᾶσας τὰς ἀποψεις αἱ ἐν τῇ Βουλῇ, κατὰ τὰς τελευταίας συζητήσεις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1930/1931, σχετικαὶ ἀγορεύσεις τῶν ἀξιολογούντων τῆς τε ἀντιπολιτευσεως ὡς καὶ αἱ ἐπίσημοι δηλώσεις τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ. Ὅπως κατὰ κανόνα συμβαίνει, πλὴν ἐλαχιστοτάτων ἐξαιρέσεων, ἡ μὲν κυβερνώσα παράταξις βλέπεται διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀρχηγῶν τῆς θαυμάζει τὸ ἔργον τῆς ὑποσχόμενῃ εἰς ἐαυτὴν καὶ εἰς ὅσους θέλουν νὰ τὴν ἀκούσουν εὐμενῶς, ὅτι εἰς προσεχῆς μέλλον θὰ εἴμεθα ἴσως τὸ πλουσιώτερον καὶ οικονομικῶς ἀνθηρότερον κράτος τῆς Εὐρώπης, ἡ δὲ λεγόμενη ἀντιπολιτευσις σταθμίζουσα τὴν κατάστασιν κατὰ τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς ψυχικὰς διαθέσεις τῶν ἡγετῶν τῶν διαφόρων κομμάτων βλέπει, ἐπίσης κατὰ κανόνα, καὶ προσπαθεῖ νὰ μεταπειρήσῃ καὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὸ βλέπουν καὶ αὐτοὶ τὰ οικονομικὰ παρουσιάζοντα ὅλας τὸς διαβαθμίσεις τῶν σκοτεινῶν ἀποχρώσεων.

Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πάντες σχεδόν, συμπολιτεύομενοι καὶ ἀντιπολιτεύομενοι, ἐμπέδονται ἀπὸ ἐλλειπτικῶν καὶ πατριωτικῶν ἰδεῶν, πλὴν τῶν ἐκ συστήματος καὶ ἰδιουσυγκρασίας ἀπαισιοδόξων ἢ τῶν ἐδελουφλούντων ἀμφοτέρων τῶν μερίδων.

Ἐν μέσῳ τῶν συνήθων ῥητορικῶν καὶ πομπωδῶν φράσεων καὶ σχημάτων δι' ὧν ποικίλλονται αἱ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, ἰδιαίτερα δὲ τῆς τῶν Ἑλλήνων, κατ' ἐξοχὴν σοβαρώταται οικονομικαὶ συζητήσεις, ἡκούσαμεν ἀπαριθμομένους στατιστικοὺς πίνακας καὶ ἱλιγγιώδεις ἀριθμοὺς, τοὺς μὲν ἵνα πεισθῶμεν ὅτι ἐξελισσομένη ἀνιόντες, τοὺς δὲ ἵνα πληροφρονηθῶμεν περὶ τοῦ ἀντιθέτου καί, ἀφρηνίζομενοι ἐκ τοῦ καταλαβόντος ἡμᾶς ληθάργου, ἔστω καὶ κατὰ τὴν δωδεκάτην ὥραν, συνέλθωμεν, ἀνασυγκροτηθῶμεν, ὀργανωθῶμεν καὶ προβῶμεν εἰς...τὰ δέοντα.

Καὶ ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ δέοντα; Ἐρωτᾷ ὁ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν μυστηρίων τῆς οικονομολογικῆς φαρμακολογίας φορολογούμενος καὶ ἐργαζόμενος πολίτης. Καὶ ποῖα ἡ ἐμπειρομένη διάνοια ἥτις θὰ μὲ σώσῃ ἀπὸ τοῦς σατήρας μου;»

Ἡ ἀπάντησις ματαιῶς ἀναμένεται ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Βουλῇ ῥήτορας τῆς ἄκρας καὶ παθολογικῆς ἀπαισιοδοξίας, τοὺς μέχοι τῆς χθὲς συνεργάτας τῆς κυβερνώσεως παρατάξεως, ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον ἀναμένεται ἀπὸ τὸν φίλον καὶ ἀξίωτον εἰσηγητὴν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1929—1930.

Διὰ τὸ λοιπὸν, διερωτᾷται ὁ ἀγαθὸς φορολογούμενος καὶ ἐργαζόμενος πολίτης, ὅλη αὕτη ἡ ἱστορία ἀφοῦ ἐκεῖνοι οἵτινες ἰσχυρίζονται ὅτι πᾶμε ἀσχημα ὅτι βαίνομεν ὀλοταχῶς πρὸς τὴν καταστροφὴν (καὶ τοῦτο τὸ κατανοῶ βλέπων εἰς ποῖον ἀδιέξοδον εὐρίσκομαι μὲ τὴν ἐργασίαν μου) δὲν ὑποδεικνύουν τὰ μέσα τῆς θεραπείας; Μήπως ἡ κατάστασις εἶναι ἀπελπιστικὴ, ἀθεράπευτος, καὶ ἡ οικονομολογικὴ ἐπιστήμη ἀνίκανος νὰ ἐπιφέρει ἀποτελεσματικῶς ἵνα μὲ σώ-

σῃ; Τότε διατὶ δὲν μὲ ἀφίνουν νὰ ἀποθάνω ἥσυχος ἐφόσον ὁ θάνατός μου εἶναι μοιραῖος;»

Ὅχι! ἡσυχασε, τίμειε πολίτα. Μὴ φοβῆσαι! Δὲν πρόκειται νὰ ἀποθάνῃς, εἰς πείσμα τῶν κακῶν φίλων σου. Τὸ πῶμα σου δὲν θὰ χρησιμεύσῃ, ὡς τὸ τοῦ μαρτυρικοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ, διὰ πειράματα φοιτητῶν, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ ἐκμάθουν τὴν ἐπιστήμην τὴν ὁποῖαν βαρναλίζονται οἱ μὲν τῶν ἐφαρμοζόντων ἡδὴ, οἱ δὲ οἱ κατέχουν ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζουν διότι δὲν εἶναι οἱ σημερινοὶ κυβερνῆται σου.

Ὅπως ἀπέδειξε ἡδὴ πλειστάκις εἰς ἐχθροὺς καὶ φίλους, γνωρίζεις νὰ ὑπομῇς ἐργαζόμενος εὐσυνειδήτως, καί, ὅπως οἱ προπάτορές μας τῷ 1821, νὰ μάχεσαι καὶ σὺ ἡρωϊκῶς τῷ 1912, τῷ 1913 καὶ κατὰ τὴν μαρτυρικὴν δεκαετίαν 1914 μέχρι 1924.

Καὶ ὅπως σήμερον ἐορτάζομεν τὴν 109ην ἐπέτειον τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, οὕτω πολὺ συντόμως, ἴσως καὶ πρὸ τῆς παρόδου τῆς τετραετίας καθ' ἣν πορεύεται ἡ Ἑλλάς καὶ ἡμεῖς νὰ γίνωμεν ἀγνώριστοι, νὰ ἐπέλθῃ τὸ ποθούμενον, χωρὶς ἐπαναστάσεις, χωρὶς κλαγγὴν ὅπλων, χωρὶς δικτατορίας, χωρὶς νέας φορολογίας οὐδὲ τὰς «αἱματηρὰς οικονομίας» τοῦ κ. Κορινθίου, ἀλλὰ μὲ περισκεψίαν, νοικοκυρῶσιν, συντονισμὸν προσπαθειῶν καὶ ἐνεργειῶν, τῶν ἐσωτερικῶς ὅσον καὶ ἐξωτερικῶς, ἐν ἐνὶ λόγῳ μὲ τὴν πραγματικὴν ἐπιστήμην ἥτις δὲν εἶνε παρὰ ἡ ἀποταμίεσις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς ἀπ' αἰώνων κτηθείσης πείρας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἑθνικὴ Οἰκονομία. — Τὸ οικονομολογικὸν πρόβλημα τῆς χώρας δὲν δύναται νὰ λυθῇ διὰ προχειρολογισμῶν οὐδὲ διὰ συνταγῶν ἀντιγεγραμμένων ἐκ τῶν συμβαινόντων καὶ τῶν ἐφαρμοζομένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἀλλὰ διὰ μελέτης ἐπιστημονικῆς τῶν συντελεστῶν τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος. Ἡ οικονομολογικὴ ἐπιστήμη δὲν εἶνε, ὅπως πολλοὶ νομίζουσιν, θεωρητικὴ τις διδασκαλία χρήσιμος μόνον διὰ νὰ ποικιλλοῦνται μετὰ παραποιήσας μονογραφίας ἢ ἀγορεύσεις τῶν περὶ τὰ οικονομικὰ ζητήματα τῆς χώρας ἀσχολουμένων καὶ ἐν πολλοῖς αὐτοσχεδίων οικονομολόγων, ἀλλ' ἐπιστήμη κατ' ἐξοχὴν θετικὴ, σθηρὴ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν, τῆς παρατηρήσεως, τῆς λεπτολόγου ἐξονυχιστικῆς πολυφυῶν προβλημάτων, ἐκ τῆς μελέτης τῶν φαινομένων ἐξευρίσκουσα τὰ αἰτία αἰνὰ ποθυμώσαντα τὰ γεγονότα, τὴν πραγματικότητα.

Μὲ ἄλλους λόγους, ἐὰν δὲν καταρτισθῇ ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπὶ τῇ βάσει ἐξηκριβωμένων στοιχείων, «τὸ ἱστορικόν» τοῦ ἀσθενοῦς δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ διάγνωσις τῆς νόσου, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον ἡ διατακὴ καὶ ἡ θεραπευτικὴ θὰ εἶνε ἐσφαλμένα, πολλὰκις δὲ καὶ ἐπικινδύνους εἰς βάρος τοῦ ἀσθενοῦς.

Εἰς τὴν ὑπόθεσιν μας ὁ ἀσθενὴς εἶνε ὁ Ἑλληνικὸς λαός, θεράποντος τοῦ δὲ οἱ πολιτικοὶ ἡγέται του καὶ οἱ τεχνικοὶ αὐτῶν σύμβουλοι, οἱ περὶ τὰ οικονομολογικὰ ἀσχολούμενοι.

λογικὰ ἀσχολούμενοι.

Τῶν ζητημάτων οὕτω τεθέντων εἰς τὴν φυσιολογικὴν αὐτῶν θέσιν, ἃς μᾶς συγχωρηθῇ τὸ ἀνιᾶρον ἴσως τῆς ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως τοῦ ζήτηματος ὅπερ ἀπαραίτητος ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ τὴν πλέον περιεκτικὸν τρόπον, λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου καὶ ἵνα μὴ καταχρασθῶμεν τὴν εὐγενὴ φιλοξενίαν τῆς «Ἐργασίας».

Καθ' ἡμᾶς, ἡ βασικὴ αἰτία τῶν ἀλληλοδιαδόχων οικονομικῶν ἀσθενειῶν αἱ ὁποῖαι ἔφεραν τὸν τόπον ἐξηντηλῆμενον εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν ὀφείλεται εἰς τὴν ἑλλειψιν οικονομικῆς πολιτικῆς ὡς πορίσματος εὐρύτατης οικονομολογικῆς μελέτης, ἥτις ἔδει νὰ εἶχε γίνῃ εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1909.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μελέτη αὕτη δὲν ἔγινεν οὔτε μετὰ τοὺς νικηφόρους Βαλκανικοὺς πολέμους, οὔτε καὶ μετὰ ταῦτα, λόγω τῶν διεθνῶν ζημώσεων εἰς ἃς μοιραῖως ἡ μικρὰ Ἑλλάς παρέρρηκε κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, ἔπρεπε τοῦλάχιστον ἡ μελέτη αὕτη νὰ εἶχε γίνῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς οικονομικῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ τόπου, ἥτοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως, ὅποτε ὁμολογουμένως ἐγένετο ἡ πρώτη σοβαρὰ ἐπιστημονικὴ προσπάθεια ἀνασυγκροτήσεως καὶ περισυλλογῆς τῶν δημοσίων οικονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἀνασυγκροτήσις καρποὺς ἔσχε τὴν σταθεροποίησιν καὶ τὰ παραγωγικὰ δάνεια.

Ἀλλ' ἂν καὶ τὸ σφάλμα αὐτὸ εἶχε καὶ θὰ ἔχῃ ἐφ' ἱκανὸν εἰσέτι χρόνον βαρὺν ἐπιπτώσιν ἐπὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς χώρας μας, δὲν σημαίνει ὅτι ἐπανορθούμενον, ἔστω καὶ ἀργά, δὲν θὰ ἐπιφέρει τοῦλάχιστον αἰσθητὴν βελτίωσιν προοιωνιζομένην βραδείαν μὲν ἀλλ' ἀσφαλὴ βελτίωσιν καὶ ἐξυγιάνσιν τῆς καταστάσεως.

Οἱ συντελεστοὶ οἵτινες δέον ἐμβριθῶς νὰ ἐξονυχισθῶν, εἶνε κατὰ σειράν τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος, οἱ ἑξῆς:

1) **Ἐμπορίον** (ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον—εἰσαγωγὴ ἐξαγωγὴ—διεθνὴς συναλλαγὴ καὶ συμβάσεις ἐν συνδιασμῷ μετὰ τὴν ἀγοραστικὴν καὶ ἀποροφωτικὴν δύναμικότητα τῆς Ἑλλάδος—ἀπλοποίηση τῶν δασμολογικῶν διατυπώσεων—ἐμποροδικεῖα κτλ.).

2) **Νομισμὰ** (κωδικοποίησις τῶν νόμων περὶ ἐλευθέρων ζωνῶν ἐν συνδιασμῷ μετὰ τῶν γενικῶν πολιτικῶν κατευθύνσεων τῶν ὁμῶν κρατῶν—ἀερολιμένες ἐν συνδιασμῷ μετὰ τῆς ἀμύνης αὐτῶν διὰ τὴν περίπτωσιν πολέμου—ὀργανισμοὶ λιμένων καὶ τελωνιακῶν ὑπηρεσιῶν—ἀστυνομικὴ ἐποπτεία ἐξων καὶ

τοστάσεως και συνθέσεως της χώρας—κτηνοτροφία—ιχθυοτροφία—άλμυρα, —εκμετάλλευσις θαλάσσιων—μελισσοκομία—γαλακτοκομία—τηνοτροφία.

4) **Βιομηχανία** (δουχεία και βελτίωσις εκμεταλλεύσεως, ατομικές κατασκευές, μεταλλουργία και ημικατεργασμένων μεταλλευμάτων και άλλων πρώτων υλών του ελληνικού υπεδόχους, εν συνδυασμῷ με την βελτίωσιν και διαρρύθμισιν της σχετικής νομολογίας και των βιοτικών συνθηκών των εργατών και ειδικών τεχνιτών.—προστασία και ενίσχυσις της αργιγεννήτου 'Ελληνικής βιομηχανίας μετατροπής (industrie de transformation) διὰ λελογισμένης και πραγματικής προστάσεως των συμφερόντων των τε 'Ελλήνων βιομηχάνων και των 'Ελλήνων καταναλωτών—βιομηχανία των ξένων και τουρισμός διὰ της διοργανώσεως αρχαιολογικών ταξιδίων εν συνδυασμῷ μετὰ σοβαρῶν ελληνικῶν πρακτορείων ταξιδίων και εταιριῶν ελληνικῶν ξενοδοχείων της ημεδαπῆς και ἀλλοδαπῆς, τῇ προστασίᾳ της 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως και παραλλήλως με την τελειοποίησιν των συγκοινωνικῶν μέσων και τὴν στοιχειωδῶν ἀνέσεων, ἀσφαλείας και καθαριότητος).

5) **Τράπεζαι** (τόνωσης της ελληνικής ἐμπορικῆς πίστεως τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὅσον και εἰς τὸ ἐξωτερικόν—κατοχρώσεως διατάξεων προστατευουσῶν τὰς τιμὰς συναλλαγῶν, και ἀυστηρὰ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων τῶν σχετικῶν μετὰ τὰς δολίας πτωχεύσεις και ἀμφιβόλου τιμότητος ἐπιχειρήσεις δι' ἐμπορικὸν ἐλέγχου ἐπὶ τῶν συναλλαγῶν, και κατάργησις ὁρισμένων ἐνδίκων μέσων ὡς και ἀνακοπῶν ἐπὶ ὑπόπτων δικαστικῶν ὑποθέσεων κοινῶν ποινικοῦ δικαίου—κατάργησις τῆς ἐναντι ἐγγυήσεως ἀπολύσεως κρατουμένων ἐν προφυλακίᾳ μετὰ ἀντίρροπον τὴν δογάνωσιν τελείας ὑπηρεσίας ἐξ ἐδικῶν στελεχῶν τοῦ δικαστικοῦ κλάδου διὰ τὴν ταχὺτάτην ἐκδικασίν των ἀδικημάτων αὐτῆς τῆς φύσεως—ἴδουσις Κρατικῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς ἢ Συνδικατοῦ Τραπεζῶν με ἀντικειμενικὴν και ἀποκλειστικὴν σκοπὸν τὴν τόνωσιν τοῦ ἐμπορίου και μόνον διὰ τῆς παροχῆς, ἐναντι σοβαρῶν ἐγγυήσεων, δανείων με λογικὸν τόκον πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τοῦ μαστιζομένου αὐτοῦ ἀσυνειδήτους τοκογλόφους—αὐστηροτάτῃ ποινῇ φυλακίσεως, μετὰ δημεύσεως περιουσίας ὑπὲρ κοινοφελῶν ἔργων, των εἰς τὸ ἀδικημα τῆς τοκογλυφίας ὑποπεσόντων, πρὸς παράδειγματι τῶν αὐτῶν τιμωρίαν.

Τὰ ἄνω πέντε βασικά θέματα μετὰ των ὡς κυριωτέρων ἀναφερομένων ἐνταῦθα ὑποδιαίρεσιν αὐτῶν ἀποτελοῦν τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς μελέτης των συντελεστῶν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐφ' ὧν δέον νὰ στηριχθῶν τὰ πρῶτα πορίσματα τῆς μελέτης, ἥς θὰ δώσῃ ὡς ἀποτελέσματα τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἔθνους τῆς αἰρίας.

Εἰς ἐπόμενα ἄρθρα θέλομεν εἰδικότερον πραγματευθῆ τὸς συντελεστὰς των δημοσίων οἰκονομικῶν, οἵτινες θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ ἐμφανίσωμεν συγκεκριμένα συμπεράσματα.

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΣΟΦΙΑΝΟΣ

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

Εἰς τὸν πανηγυρικώτερον ἢ ἄλλοτε ἐορτασμὸν τῆς Ἑθνικῆς Ἐορτῆς συμμετέσχον ἐφέτος, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκατονταετηρίδος, με πρωτοφανῆ συναγερμὸν ὁ λαὸς τῆς Ἑλληνικῆς πρωτεύουσας. Καὶ ἡτο ἐξόχως ἐπιβλητικὸν τὸ θέαμα τῶν ἐκατοντάδων χιλιάδων κόσμου πρὸς συνέρευσαν εἰς τὰ κεντρικὰ σημεῖα τῆς πόλεως διὰ νὰ παραστοῦν εἰς τὴν παρέλασιν τῆς φρουρᾶς των Ἀθηνῶν. Ἡ συνορὴ αὐτῆς ἀποδείκνυται, κοινὰ εἰς τὸ γνωστὸν φιλοθεάμον αἰσθημα τοῦ λαοῦ μας, και τὴν διατήρησιν ζωηροῦ πάντοτε και ἐντόνου και τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος. Καὶ ἐστὶ καταδηλοῦται ἀκόμη μίαν φορὰν ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ ψυχολογικοῦ ἐκείνου συντελεστοῦ τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦν, ὡς πρὸς τὴν λαϊκὴν συνείδησιν, αἱ ἐορταὶ και αἱ τελεταί. Καλὸν εἶναι βεβαία με ψυχραιμίαν και ἀπόλυτον—μέχρι συγκρίσις και βλοσυρότητος—σοβαρότητα νὰ συζητοῦμεν ἀπέναντι τοῦ λαοῦ τὰ μεγάλα και ὡς ἐπὶ τὸ πλὸν ὀδυνηρά μας προβλήματα, ἐπικαλοῦμενοι τὴν ὥριμον πλέον ὑπ' αὐτοῦ παρακολούθησιν των δυσπαρακολουθητῶν αὐτῶν συζητήσεων. Ἄλλ' ἐπὶ ποινῇ ἀποθεράσεως τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἀμελήσωμεν και τὸν παράγοντα «ἐνθουσιασμός». Αὐτὸς δ' ὁ παράγον ἀναμφισβήτητως παρεμβλήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ὁ σκεπτικισμὸς ἐθροιάμηνε, και οἱ σοβαροφανεῖς διενήρουν δὲν ἡμφορῶμεν νὰ ἀξιώσωμεν ἐνθουσιασμοῦς ἀπὸ ἐνα λαὸν κακοδαιμονοῦντα. Ἄλλ' ἐστὶ ὁ φαῖλος κύκλος συμπληροῦται: διότι οὐτε εἶναι δυνατόν ἀπὸ ἐνα λαὸν αἰσθηματικῶς ἀποστεγνωμένον νὰ ἀναμνήνη κανεὶς ἀρετὴν ψυχικὴν δύναμιν διὰ ν' ἀποσεισῇ τὰ δεσμὰ τῆς κακοδαιμονίας του, και διὰ νὰ ἀντιρροφῇ ἐπαρκῶς κατὰ τῆς ἡτοπαθείας. Ἡ νίκη—ἐν εἰρήρῃ καθῶς και ἐν πολέμῳ—εἶνε ζήτημα φρονήματος, τὸ δὲ φρόνημα εἶνε ζήτημα ὑποβολῆς. Ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας ἡγήτορας περιεμένομεν νὰ πεισθοῦν περὶ τούτου, και νὰ πείσων, διὰ τῆς τῶν ὡσεὶ τοῦ λαικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τοὺς Ἑλλήνας οἱ μέγα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας ἔγκειται ἡ δυνατότης τῆς ἐλληνικῆς ἀνορθώσεως.

Τὴν ἀρχὴν των ἐορτῶν τῆς ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας, ἐπρεπε νὰ ἀμυνοῖτο ὁ ἀντίλαλος φρονῆς ἀποπνιγμένης ὀλίγων ἀπομεινάντων ἐσέτι ὑποδούλων ἀδελφῶν... Τὰ γεγονότα τῆς Καλύμνου, ἐνὸς των λαμπροτέρων μαρμαριτῶν τῆς Δωδεκανησιακῆς πλειάδος, ἔχουν λυπηρὰν ἀπὴρσιν εἰς κατὰ ἑλληνικὴν ψυχὴν, τὰς ἡμέρας αὐτὰς περισοτέρων ἀπὸ ποτὶ. Πῶς τεύοντο αἱ ἀναμνηστικαὶ στενοχωρίαι ὡς ἐφύοντο οἱ Δωδεκανησιοὶ ὑπὸ των Ἰταλῶν; Εἰς ἡμᾶς, τοὺς κατ' ἐξοχὴν εἰρημιστάς, τοὺς ἐν πεποιθήσεως ἀποβλέποντας πρὸς τὴν παγκόσμιον δικαίαν οἰκονομίαν ἐν τῇ διεθνῇ κοινωνίᾳ και μάλιστα ἐν τῇ Ἑγγύς Ἀνατολῇ και τῇ Μεσογείᾳ, ἐπιβάλλεται ἡ ἐξέτασις τοῦ ἐρωτήματος, τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον εἰμὲθα θιασώται πολιτικῆς φιλικῶν σχέσεων με τοὺς γείτονάς μας και ἀποδίδομεν τὴν ἐμπειρομένην σημασίαν εἰς τὴν Ἰταλικὴν φιλίαν. Ὅταν ἐξορίσῃ τὰς βάσεις ταύτης δ. κ. Βενιζέλος ἐν Ρώμῃ διὰ τοῦ γνωστοῦ παραμεριόμοτος των κρατικῶν μας οἰκονομικῶν, ἀπεκρίμει παρὰ τοῦ κ. Μουσολίνι τὴν ρητὴν ἀπόκρισιν δὲ ἡ Ἰταλία ἐν Δωδεκανήσῳ δὲν ἀποβλέπει εἰς ἐξιταλισμὸν (italianisation) τοῦ ὄντος Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Ἀρχιπελάγους. Καὶ παρήγορος εἰς κατὰ ἑλλήνων και φιλέλληνα ἤρατο ἡ σκέψις δὲ ἡ ἀδυναμία πραγματώσεως τοῦ ἐθνικοῦ δυνέου των Δωδεκανησίων, θὰ εἶχεν ὡς ἀντιστάθμισμα τὴν βελτίωσιν τῆς διαβίσεως των ἐν ταῖς νήσοις, τὴν ἄριστον τὴν διοικητικὴν κτλ. πείσων. Ἐντοτε παρήλθε καιρός, και τὴν ἐλπίδα αὐτὴν ἔρχεται πάλιν νὰ διανεύσῃ ἡ

πνιγμένη φωνὴ τῆς Καλύμνου... Καὶ διερωτώμεθα: Μήπως δ. κ. Μουσολίνι παρεξήγησε τὰ πράγματα; Διότι δὲν φανταζόμεθα δὲν πρόκειται νὰ μὴ σεβασθῇ τὴν ὑπόθεσιν του. Μήπως ἀντὶ τῆς denationalisation ἢ ὑποσχέθη νὰ μὴ κάμῃ, ἀποβλέπει εἰς δημιουργίαν καταναγκαστικῆς μεταναστεύσεως τοῦ πληθυσμοῦ (emigration en masse); Διότι πῶς ἄλλως νὰ ἐξηγήσῃ κανεὶς τὰ σκληρὰ μέτρα αὐτὰ μετέχοντα αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς των Δωδεκανήσων ἐναντὶ των νησιωτικῶν πληθυσμῶν, τοὺς ὁποίους φέρουν εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, ἀσχετῶς πάσης ἐθνικιστικῆς ροπῆς; Ἐν ὀνόματι οὐκί πλέον των διεθνῶν ἀρχῶν περὶ αὐτοδιαθέσεως ἄλλ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀνθρωπίνου, ἐριστῶμεν τὴν προσοχὴν των ἀρμόδιων ἐπὶ τὴν ἐφαρμοζομένην συστημάτων ἵνα μὴ καταστῇ εἰς τοὺς Δωδεκανησίους προσφίλης ἡ ἀνάμνησις τῆς τουρκικῆς κατοχῆς. Καὶ θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν δὲ ἡ εἰς τὸ σημαντικώτερον κέντρον τῆς Ἀνατολῆς πρόσφατος ἀποστολὴ τοῦ διακεκριμένου διπλωμάτου και ἐξέχοντος μέλους τοῦ φασιστικοῦ κόμματος, τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἰταλίας κ. Bastianini ἀποβλέπει εἰς τὸν καθορισμὸν ἡπιωτέρως πολιτικῆς ἐν Δωδεκανήσῳ, ἀπαραιτήτου προϋποθέσεως ἐμπειδύσεως πραγματικῶν σχέσεων φιλίας μετὰ των δύο χωρῶν.

Ἡ ΑΤΑΞΙΑ πὸν παρετρήθη, —ὅπως συνήθως ἄλλως τε—κατὰ τὴν στρατιωτικὴν παρέλασιν τῆς 25ης Μαγρίου, μετὰ καταργεῖτονα κατὰ φραγμὸν και κατακλύζοντα τὸ πᾶν ἀνθρώπινα κύματα, ἀποδεδειγμένως βεβαίως και πάλιν τὴν ἔμφωτον ἀπειθαρχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθους και τὴν ἀπρονοήσιαν των ἀρχῶν πού εἶνε ἐντεταλμένοι διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως. Ἄλλα—και χωρὶς νὰ μειώνωνται ἐστὶ αἱ δύο αὐταὶ εὐθύναι—εἶνε ἐπίσης ἀναμνηστικὸν δὲ ἡ πρωτεύουσα μας ἤρχεις παραμυθίαν νὰ ἀνφωκτῇ μέσα εἰς τὸ παλαιὸν τῆς σκεδίου, ὅπου εἰς μάτην προσπαθοῦμεν νὰ λύσωμεν τὸ πρόβλημα τοῦ ἀδιαχωρήτου. Ἡ πόλις των Ἀθηνῶν ἐσχεδιάσθη ἀλλὰ καὶ παρέμεινε διὰ τὰ περιεχόμενα πληθυσμὸν ὀλίγων δεκάδων χιλιάδων, τὸ πλὸν μὲς ἐκατοντάδων χιλιάδων κατοίκων. Καμμία πρόνοια δὲν ἐλήφθη διὰ τὸ ἄνοιγμα, εἰς τὸ κέντρον τῆς, οὔτε λεωφόρων, οὔτε ἐκτετατῶν πλατειῶν, οὔτε ἀνοικτῶν χώρων εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἡμφορῇ νὰ συνορῇ ὁ λαός. Ἐμεινῶμεν, δημοτεχνικῶς, μικρὰ μοναρχικὴ πόλις, ἀντὶ τῆς δημοκρατικῆς μεγαλοπρέπειας πού ἔχουν αἱ Ἀθήναι. Αὐτὸ δὲ—κοινὰ εἰς τὰ δύο ἄλλα—καθιστᾷ κατάδηλον τὴν ἀνηλικίαν μετὰ τὴν δόξαν παρακολουθοῦμεν τὴν σύγχρονον ἐξελίξιν και τὰς ἀπαιτήσεις τῆς προοδευτικῆς ζωῆς. Ἄλλα, διὰ νὰ μὴ μεμνημοιοῦμεν διὰ τὸ παρελθόν, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προσαρμοσθῶμεν εἰς τὴν πραγματικότητα μελλοντικῶς τοῦλάχιστον; Δὲν θὰ ἦτο δυνατόν τοιοῦτοι λαϊκοὶ συναγερμοί, ὅπως ὁ προχθες σινός, νὰ προκαλοῦνται μαζὰν τοῦ κέντρου τῆς πόλεως, εἰς σημεῖα ἐκρύπτου, ὅπου ἀνέτως και ἐν σχετικῇ τάξει νὰ ἡμφορῇ νὰ στέκεται και νὰ βλέπῃ ὅλος ὁ συνορῶν κόσμος; Διὰ τὴν ἡμετέραν π. κ. ὁ και ἱστορικὸς διὰ τὴν Δημοκρατίαν μας τόπος τῆς Πνυκῆς, ὅπου, εἰς τὸ ἐπιβλητικώτερον σημεῖον των Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ἱστορικώτερου βράχου τοῦ κόσμου και ἀπέναντι εἰς τὸν θαυμασιώτερον θαλάσσιον δολιχόν τῆς Ἑλλάδος, θὰ ἡμφορῶσαν νὰ ἐκτυλίσσωνται μεγαλοπρεπέστατα αἱ σπουδαιότεραι ἐθνικαὶ πανηγυρεῖς τῆς και πάλιν δημοκρατικῆς Ἑλλάδος;

Καθ' ἣν ὥραν ἐκπολιτιζόμεθα τηλεφωνικῶς, καὶ ἀποφασίζομεν τὴν ἀξιοπρεπῆ στέγαν των Κοινοβουλευτικῶν σωμάτων, ὡς σκεπθόμεν ἐπὶ τέλους και τὴν ἄνεσιν τοῦ ἐορταζόντος κατὸς λαοῦ μας.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΕΞ ἀφορμῆς μιᾶς ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὑποθέσεως, τῆς ὁποίας ἡμῖν εἰσηγητῆς, ἐξήτασα δι' ὀλίγων ἐάν ὑπάγεται εἰς τὸν ἐλέγχον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἡ ὑπὸ των διοικητικῶν ἀρχῶν ἐνέργεια των πράξεων, αἵτινες ἀποκείνται ἐν δυνάμει τοῦ νόμου εἰς τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν κρίσιν και συναφῶς ἐάν αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ὑποχρεοῦνται νὰ αἰτιολογῶν τὰς τοιαύτας πράξεις αὐτῶν. Λόγω τῆς σπουδαιότητος των θεμάτων τούτων, και ἀπὸ θεωρητικῆς ἀλλ' ἰδίᾳ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως, νομίζω δὲ δὲν στρεφείας ἐνδραχέρωντος ἡ εὐρύτερα δημοσίευσιν τοῦ σχετικοῦ μέρους τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως.

Ὅσακις εἰδικὴ διάταξις νόμου ἀπαιτῇ ἡπολογημένην πρᾶξιν διοικητικοῦ πινος ὁργάνου, ἡ παράλειψις αἰτιολογίας, και δι' οὐκί τυπικῆς και ἀορίστου ἄλλ' οὐσιαστικῆς και ὁρισμένης, ἐπάγεται κατ' ἐαυτὴν ἀκυρότητα τῆς πράξεως, και ἂν ρητῶς δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ ὅτι ἡ αἰτιολογία ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος (Appleton, Contentieux Administratif 1927 § 311). Τοιαῦτα περιπτώσεις δὲν εἶνε συχναὶ ἐν τῇ καμμένη νομοθεσίᾳ, ἀλλὰ φρονῶ δὲ τὸ αὐτὸ πρὸς τὴν δεχθῶμεν και δόσας ἐκ τῆς ὅλης διατυπώσεως τοῦ νόμου προκύπτει ὅτι ἡθέλησεν οὗτος τὴν πρᾶξιν οὐσιαστικῶς και εἰδικῶς ἡπολογημένην, ἔστω και ἂν ρητῶς δὲν ἀξιοῖ τοῦτο. Ἀσυγκρίτως ὅμως πλείονες εἶνε αἱ περιπτώσεις, κατ' ἣς οὐτε ρητῶς ἀξιοῖ ὁ νόμος νὰ ὦσιν ἡπολογημένην αἱ πράξεις τῆς διοικήσεως οὔτε ἐκ τῆς διατυπώσεως αὐτοῦ προκύπτει σαφὲς ἡ τοιαύτη ὑποχρέωσις. Τοιαῦτα εἶνε κυρίως αἱ πράξεις αἱ ἀνατιθέμεναι εἰς τὴν διακριτικὴν καλουμένην ἐξουσίαν τῆς ἀρχῆς. Τὸ ζήτημα ἂν αἱ πράξεις αὐταὶ δέον νὰ ὦσιν ἡπολογημένα και ἐν τίνι μέτρῳ συνδέεται στενῶς πρὸς τὸ ζήτημα ἂν ὑπόκεινται εἰς τὸν ἐλέγχον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ μακρὸν ἐδιδάσκειτο ἡ ἀποφατικὴ λύσις ἀμφοτέρων των ζητημάτων. Ἄλλ' ἡ νομολογία ἐξελλίσσεται πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν. Ὡς γνωστὸν, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ἐξελισσομένης νομολογίας αὐτοῦ διεμόρφωσεν ἐν Γαλλίᾳ και ἐξακολουθεῖ διαμορφοῦν σπουδαιώτατους θεσμούς και εὐρύνον δσημέραι τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ. Γνωστότατον παράδειγμα εἶνε ὁ θεσμός τῆς ἀκυρόσεως ἐπὶ καταρχῆς ἐξουσίας, περὶ οὗ ἐλέγχῃ παραστατικώτατα ἐπὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐσφυρηλάτησεν αὐτὸν ἐκ θεμελίων (Le Conseil d'Etat a forgé de toutes pièces la théorie du recours pour excès de pouvoir). Τὸ αὐτὸ περὶπου συμβαίνει προκειμένου περὶ τοῦ ἐλέγχου των εἰς τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν τῆς ἀρχῆς ἀποκειμένων πράξεων. Αἱ πράξεις αὐταὶ ἐθεωροῦντο ἀνέκαθεν ὡς ἀνέλεγκτοι ἐνέργειαι τῆς διοικήσεως, ὑποκείμεναι εἰς ἀκύρωσιν μόνον διὰ παράβασιν των ὁρῶν τοῦ νόμου ἢ διὰ κατάχρησιν ἐξουσίας. Ἄλλ' ὀλίγων κατ' ὀλίγον ἤρξαντο ἐφαρμοζόμεναι ἐλευθεριώτεροι ἀντιλήψεις διὰ τῆς ἀναπτύξεως κυρίως των θεωριῶν

περὶ των κινούντων αἰτίων (motifs déterminants) και περὶ τῆς πλάνης περὶ τὰ πράγματα (erreur de fait) αἵτινες δὲν ἔλαβον ἀκόμη πλήρη και ὁριστικὴν διαμόρφωσιν. Τοιοῦτο τρόπον τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, προκειμένου νὰ κρίνῃ περὶ τῆς νομιμότητος των διοικητικῶν πράξεων ἤρχειν ἀποβλέπον και εἰς τὴν οὐσίαν, ἵνα ἐκ τῆς ἐρευνῆς των πραγματικῶν περιστατικῶν ἀχθῇ εἰς τὸ συμπέρασμα ἂν ὁρθῶς ἐφηρμοσθῇ ὁ νόμος. Γενόμενης δ' ἀπαξ τῆς ἀρχῆς, ἡ ἐξέλιξις ἄγει εἰς διεύρυνσιν των περὶ πτώσεων οὐσιαστικώτερου ἐλέγχου, ἀλλὰ πάντοτε πρὸς ἐξακριβώσιν τῆς ὁρθῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου και οὐκί ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δευτεροβαθμίου, οὕτως εἰπεῖν, ἐρευνῆς τῆς οὐσίας, χωρὶς ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ μεταβάλληται ὁ οὐσιώδης χαρακτήρ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὡς δικαστοῦ ἐλέγχοντος τὴν διοίκησιν και οὐκί ὡς ἱεραρχικῶς προϊσταμένου τῆς διοικήσεως. Καὶ ὡς παρρησιᾷ ὁ Alibert (Le contrôle juridictionnel de l'administration σελ. 52), ἡ νομολογία τείνει ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον εἰς μετατόπισιν των συνόρων αἵτινα χωρίζουν τὴν σκοπιμότητα των διοικητικῶν πράξεων ἀπὸ τοῦ ἐλέγχου τῆς νομιμότητος αὐτῶν διὰ τῆς ἐκτιμήσεως των πραγματικῶν περιστατικῶν εἰς τρόπον ὅστε εὐρίσκεται τὸ ἔδαφος τοῦ ἐλέγχου των πραγματικῶν περιστατικῶν διὰ περιορισμὸν λιαν αἰσθητοῦ τῆς ἀρχῆς τῆς σκοπιμότητος. Ἐπὶ τοῦ συναφοῦς ζητήματος τοῦ ἀναγκαστικῶς ἡπολογημένου των διοικητικῶν πράξεων, ὁ γενικός διδασκόμενος κανὼν εἶνε ὅτι αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ δικαστήρια δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ αἰτιολογῶν τὰς πράξεις αὐτῶν ἐκτός ἐάν ὁ νόμος ἀπαιτῇ τοιαύτην αἰτιολογίαν (Berthelemy σ. 1100, Hauriou σελ. 421, Jèze III σελ. 220). Ἄλλ' ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν ὁ δικαστικός ἐλέγχος των διοικητικῶν πράξεων, ἐπὶ τοσοῦτον καθίσταται ἐκ των πραγματικῶν πλεόν ἀναγκαῖα ἡ αἰτιολογία αὐτῶν χάριν αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος τῆς διοικήσεως ὅπως περιορροῖσῃ τὸ κύρος των πράξεων αὐτῶν, και οὕτως ἀδοξόμεθα πλεόν εἰς αἰσθητὴν χαλάρωσιν τῆς ἀρχῆς ὅτι πρὸς τὸ κύρος των διοικητικῶν πράξεων δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ αἰτιολογία αὐτῶν. Αἱ τάσεις αὐταὶ παρατηροῦνται οὐ μόνον ἐν Γαλλίᾳ ἀλλὰ και ἄλλοι, καὶ ὡς λέγει ἐπιδοκιμάζων τοῦτο δ. Jellinek, τὸ ἐπιτευχῶν ἀλλαχού δι' ὁρῶν νομοθετικῶν μέτρων κατορθώθη ἐν Πορτογαλίᾳ ἀνευ δικτικῆς διατάξεως νόμου δι' ἐπιτευχῶς νομολογίας τοῦ ἀνωτάτου διοικητικοῦ δικαστηρίου (Gesetz-Gesetranwendung σελ. 234).

Παρ' ἡμῖν τὸ γεγονὸς ὅτι θεαδῶς ἰδούτῃ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας συνετέλεσεν ὅστε ὁ ὁργανικὸς περὶ αὐτοῦ νόμος νὰ ἀποδεχθῇ ἐν τῇ ὅλῃ διαορμῇ τοῦ θεσμοῦ και νὰ θέσῃ ὡς βάσεις τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς εἰς ἃς ἀλλαχού θεαδῶς κατέστησαν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς νομολογίας. Ἀπαξ δὲ τεθεῖσαι νομοθετικῶς αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ ἀποτελοῦν πλέον τὴν ἀφετηρίαν ἀφ' ἣς ὁρμωμένη ἀναπτύσσεται ἡ νομολογία τοῦ

Ἑλληνικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τείνουσα ἐμφανῶς κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα τῆς λειτουργίας αὐτοῦ πρὸς εὐρύτερας ἀπόψεις. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα τούτου εἶναι ἀκριβῶς τὰ δύο ζητήματα ἐφ' ὧν ἤδη ἀσχολούμεθα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν, εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἐθεώρησε ταύτην τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀνέλεγκτον και ὑπάρχον ἀποφάσεις ἐν αἷς ἀνευ εἰδικῆς αἰτιολογίας ἐπελήφθη τοῦ κατ' οὐσίαν ἐλέγχου. Ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 95 τοῦ 1929 ἀποφάσεως ἐξήκει τὸ πρῶτον ἡ ὀλομέλεια σαφῶς και ρητῶς τὸν κανὼνα ὅτι ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀνατιθεμένης αὐτῇ ἐλευθέρως κρίσεως ἡ διακριτικῆς λεγομένης ἐξουσίας ὀφείλει νὰ τηρῇ, πλὴν τῶν διαγεγραμμένων τύπων και κανόνων, τοὺς ἐκ τοῦ δεδηλωμένου σκοποῦ και τοῦ ὅλου πνεύματος τοῦ νόμου ἐνδεκακνυμένους και ἐκ των γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου προκύπτοντας ὁρους, ἐνεργοῦσα ἐν γένει μετὰ διακρίσεως και οὐκί κατ' ἀπόλυτον ἢ αὐθαίρετον θέλησιν. ἡ ἀθέτησις δὲ των συνθηκῶν τούτων δύναται ν' ἀποτελέσῃ βάσιν ἐλέγχου ἐπὶ ὑπερβάσει ἐξουσίας ἢ παραβίσεως νόμου εἰς καταχρηστικὴν ἐξουσίαν. (Εὐρύτερα πρὸς ἄλλα πάντως ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν εἶναι ἡ διατύπωσις τῆς ὑπ' ἀριθ. 59 τοῦ 1930 ἀποφάσεως τοῦ Β'. Τμήματος και τῆς ὑπ' ἀριθ. 108 τοῦ 1930 ἀποφάσεως τῆς ὀλομελείας). Πρὸς τὴν ἀσκήσιν τοῦ καθιερωθέντος πλεόν ἐλέγχου των διοικητικῶν πράξεων εἶναι, ὡς εἴρηται, στενῶς συνδεμένη ἡ ἀνάγκη αἰτιολογίας αὐτῶν και οὕτως ἤθη κατὰ φυσικὴν ἐξέλιξιν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 59 τοῦ 1930 ἀπόφασιν τοῦ Β'. Τμήματος, δι' ἣς ἀπεφάνθη ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὰς περιπτώσεις κατ' ἃς εἶναι τυπικῶς ἀπαραίτητος ἡ αἰτιολογία των διοικητικῶν ἀποφάσεων διότι ὁ νόμος ἐπιβάλλει τοῦτο, ἀλλὰ και ὁσάκις δυσχερὴς καθίσταται ἐκ τῆς ἐλλείψεως αἰτιολογίας ἡ ἀσκήσις τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ των διακριτικῶν ἀποφάσεων τῆς διοικήσεως, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς δὲ ἡ ἀπόφασις εἶναι δεκτικὴ αἰτιολογίας, δέον νὰ αἰτιολογῇται αὐτὴ ὅπως διαπιστωθῇ ἡ καλὴ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, ἡ δὲ ὀλοσχερὴς παράλειψις αἰτιολογίας ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις δύναται ν' ἀποτελέσῃ νόμιμον λόγον πρὸς ἀκύρωσιν. Ἐθεκην ὅμως και τὸν εὐλογον περιορισμὸν δι' ἀρκεῖ και νὰ ἐξάγῃται ἐκ τούτου συνόλου τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας και των διαμειφθέντων ἐγγράφων τὸ δεδωκενολογημένον τῆς διοικητικῆς ἀποφάσεως ἵνα μὴ ἐπέλθῃ ἀκύρωσις αὐτῆς, και ἂν δὲν περικεῖται ἐν ἐαυτῇ τὴν αἰτιολογίαν. Μετὰ βραχὺ δ' ἐπηκολούθησεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 78 τοῦ 1930 ἀπόφασις τῆς ὀλομελείας, τὰς αὐτὰς ἀποδεχομένη ἀρχὰς. Οὕτω τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δύναται νὰ εἰπομεν ὅτι ἔβη περαιτέρω τοῦ Γαλλικοῦ Συμβουλίου και διὰ τῆς νομολογίας αὐτοῦ ἐπὶ των δύο τούτων σημαντικῶν θεμάτων γενναίως ἐπετέλεσε βῆμα πρὸς τὴν διὰ τοῦ δικαστικοῦ ἐλέγχου ἐπαγγελμένην ἐπὶ τὴν νομίμον και προσήκουσαν λειτουργίαν τῆς διοικήσεως, πρὸς ἣν στενωπῶτα συνδέεται ἡ προστασία και περιφρούρησις των ἀτομικῶν δικαιωμάτων.

ΣΤΑΜΟΣ Α. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΣ

Ἀντιπρόεδρος Συμβουλίου Ἐπικρατείας

Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΜΥΝΑ

ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΜΑΣ

ΟΙ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

ΠΑΡΕΤΗΡΗΣΑΜΕΝ ότι αι γειτονικά χωρία πάσαι κατέληξαν εις την διατήρησιν μονίμων υπαξιωματικών και υποβάλλονται εις τας ανάγκαιας θυσίας δια την προσέλευσιν και διατήρησιν αυτών. Είναι τουτο δυνατόν παρ' ημίν;

Εγένετο και ένταυθα απόπειρα, μετά την θέσπισιν της ένιαίας προελεύσεως, προς απόκτησιν μονίμων υπαξιωματικών δια του νόμου 2588, αλλά το μέτρον τουτο δεν ηδουκίμωσεν. Καί μέχρι μὲν τοῦ 1923 δὲν ἐφάνη ὁλοσχερῶς το ναύαγιον αὐτοῦ, διότι διατελοῦντες διαρκῶς ἐν ἐπιστρατεύσει ἐπετυγχάνομεν νὰ πληροῦμεν τὰ κενὰ διὰ τῶν ὑπαρχόντων ἐφέδρων, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ χώρα εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁμαλὴν κατάστασιν καὶ ἤρχισεν ἐλαττώνουσα τὴν θητείαν τῶν κληρωτῶν, κατεφάνη ἡ ἄλλειψις τῶν υπαξιωματικῶν καὶ ἐξηδηλώθησαν τὰ μειονεκτήματα τοῦ συστήματος τῶν μονίμων υπαξιωματικῶν παρ' ημίν.

Διατὶ δὲν εὐρίσκονται νέοι πρόθυμοι ν' ἀποκτήσουν τὸν βαθμὸν τοῦ μονίμου υπαξιωματικοῦ; Πῶς εἰς ἄλλας χώρας ἐπιτυγχάνεται τοῦτο;

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ υπαξιωματικοῦ εἶναι βαρὺ καὶ ἐπιμοχθόν. Πρὸ τῆς κατὰ τὸ 1883 ἰδρύσεως τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν εὐρίσκοντο οἱ κατατασσόμενοι ἐθελονταὶ ὡς καὶ οἱ ἐκ στρατιωτῶν προαγόμενοι καὶ παραμένοντες υπαξιωματικοί, μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ καταλάβουν τοὺς βαθμοὺς τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀπὸ δὲ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Σχολείου Ὑπαξιωματικῶν, διὰ τὸν αὐτὸν καὶ πάλιν σκοπὸν τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὸ σχολεῖον ἐπετυγχάνετο νὰ ὑπάρχουν υπαξιωματικοί. Ἡ ἐλπίς ἐπομένως τῆς ἀποκτήσεως τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀξιωματικοῦ προσεέλκει καὶ ἐκράτει πολλοὺς νέους, εἰς τρόπον ὥστε αἱ θέσεις τῶν υπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ ἐπληροῦντο καὶ δὲν εὐρέθη τὸ Κράτος εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ λάβῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα. Ὅταν ὁ μὲν διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς ένιαίας προελεύσεως ἐπαύσεν ἡ ἐλπίς αὕτη, ἤρχισεν τὸ Κράτος σοβαρῶς νὰ ἐξετάζῃ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ὁ τρόπος τῆς διὰ γενναίας ἀμοιβῆς ἀποκτήσεως σώματος μονίμων υπαξιωματικῶν καὶ χορηγήσεως ἱκανοποιητικῆς συντάξεως, ὡς συμβαίνει εἰς ἄλλας χώρας καὶ διὰ τὰς γειτονικάς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν παρ' ημίν δι' οἰκονομικοὺς λόγους. Ἐπομένως παρέλκει ἡ ἐξέτασις ἄλλων λόγων, μολονὶς θεωρῶ σκόπιμον νὰ τονίσω διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας τὸ πρᾶγμα, ὅτι εἶναι τῶσον βαρὺ τὸ ἔργον τοῦ υπαξιωματικοῦ, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτελεῖται καὶ ν' ἀποδίδῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Πέραν τῶν 8, τὸ πολὺ

10 ἐτῶν, τὸ ἔργον τοῦ υπαξιωματικοῦ δὲν δύναται νὰ ἐκτελεῖται εὐδοκίμως.

Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀποκτήσιν τοῦ σώματος τῶν ἐφέδρων υπαξιωματικῶν εἶνε ἀπαραίτητον νὰ λαμβάνεται πρόνοια, καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο δυνατόν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως νὰ ἐπετυγχάνετο ἡ συντήρησις σώματος μονίμων υπαξιωματικῶν. Παρητήρησαμεν ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, ὡς συμβαίνει καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὅτι οἱ ἐκ κληρωτῶν καταρτιζόμενοι δεκανεῖς προβιβάζονται καὶ ἀπολύονται ὡς ἐφεδρὸι υπαξιωματικοὶ διὰ νὰ πλουτίζουν τὰς κλάσεις τῶν ἐφέδρων, ἐν Τουρκίᾳ δὲ τὸ θαυμάσιον μέτρον τῆς καθιερώσεως τοῦ προσόντος τοῦ υπαξιωματικοῦ διὰ τὸν διαγωνισμὸν εἰσόδου εἰς τὴν μοναδικὴν σχολὴν Χαρμιπὲ μέχρι τοῦ 22 ἔτους, οὐ μόνον ἐπιτρέπει νὰ συμπληροῦνται τὰ στελέχη τῶν μονίμων υπαξιωματικῶν τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ ἀλλὰ καὶ παρέχει ἀρίστους ἐφέδρους υπαξιωματικούς διὰ τὰς ἐφεδρικές κλάσεις.

Παρ' ημίν ἀπὸ τοῦ 1924 τὸ Κράτος ἀπασχολούμενον καὶ ἐξετάζον σοβαρῶς τὸ ζήτημα τῆς ἀποκτήσεως σώματος υπαξιωματικῶν καὶ βλέπον δι' οἰκονομικῶς ἡ χώρα δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ τὴν ἀμοιβὴν ἐκείνην διὰ τῆς ὁποίας θὰ δυνηθῇ νὰ στρατολογήσῃ τοὺς ἀπαιτούμενους υπαξιωματικούς, ὡς δὲν ἡδυνήθη ἀκόμη ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ λόγου νὰ στρατολογήσῃ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν χωροφυλάκων, καίτοι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χωροφυλάκου εἶναι ἀσυγκρίτως ἐλαφρότερον καὶ ἐυκολώτερον τοῦ τοῦ υπαξιωματικοῦ, ἐτάρπητ' ἔτι πρὸς τὴν εὐκολὸν μέθοδον τῆς διὰ τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν προσελκύσεως υπαξιωματικῶν.

Καὶ ἡ μέθοδος ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ νῦν καὶ τότε Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου. Συντάχθη νομοσχέδιον καὶ ὑπεβλήθη πρὸς ἔγκρισιν, περὶ ἐπαναστάσεως τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν, μετὰ δικαιολογητικὴν ἔκθεσιν ὅπως καὶ πάλιν ἀποκτήσωμεν υπαξιωματικούς καὶ ἵνα ἔχωμεν ἀμύλλαν μετὰ τῶν δύο προελεύσεων. Τὸ νομοσχέδιον ἐκείνου εὐρήκε σφοδρὰν πολεμικὴν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ δὲν ἐψηφίσθη, ἀλλ' ὁ δικτάτωρ καταλάβων τὴν ἀρχὴν ἐθέσπισεν τὸ μέτρον ἐκεῖνο διὰ Ν. Δ.

Ἐπαναβιάσαντος τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, ὁ πρῶν Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου ἐγένετο Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἐδρὲν ἐν ἐφαρμογῇ τὸ μέτρον, οὐδένος ἀσφαλὸς ἡδύνατο νὰ διεκδικήσῃ τὴν πατρίδα. Τὸ Ν. Δ. περὶ ἐπαναστάσεως τοῦ Σχολείου Ὑπαξιωματικῶν δὲν ὑπεβλήθη πρὸς κύρωσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Βουλῆς τοῦ 1926 ὅτε ἐκυρώθη ἀκόμη, ἀλλὰ τὸ Σχολεῖον λειτουργεῖ καὶ νῦν ἀνεπιτυχῶς τὰ μειονεκτήματα τοῦ μέτρου κατὰ τὴν κύρωσιν τοῦ Ν. Δ. τοῦ

ἀφορῶντος τὸ Σχολεῖον τῶν Εὐελπίδων, ἀλλ' εἶναι τοσοῦτον σοβαρὸν τὸ θέμα ὥστε ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετασθῇ εὐρύτερον καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως πρὸς μὲν τὴν ὑγιεινὴν ἀντιλήψεως.

Πρὸς ἀπόκτησιν λοιπὸν υπαξιωματικῶν καὶ ἀμύλλης μετὰ τῶν δύο προελεύσεων ἐπανασυστήθη τὸ Σχολεῖον τῶν Ὑπαξιωματικῶν.

Καὶ διὰ μὲν τὴν ζημίαν ποὺ ἐπέφερε τὸ μέτρον ὡς ἐκ τοῦ ναυαγίου τῆς ένιαίας προελεύσεως, καὶ διὰ τὸ εἶδος τῆς ἀμύλλης, ἥτις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς τοιαύτης ἐπαναστάσεως, ἡγορήθημεν εἰς τὸ προηγούμενον ἀρθρον. Ἀς ἐξετάσωμεν ἤδη τὸ ζήτημα τῆς ἀποκτήσεως υπαξιωματικῶν.

Ἐκ τῶν κατατασσόμενων μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ Σχολεῖον, μικρὸς μόνον ἀριθμὸς τοῦτων, ὁ καὲν θεωρούμενος εὐτυχῆς, εἰσάγεται, ὁ δὲ μεγαλύτερος ἀριθμὸς δὲν εἰσάγεται, ὁ καὲν θεωρούμενος ὡς ἀτυχῆς. Παρητήρησαμεν ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον ἀρθρον ποῖα τύχη ἀναμένει τὸν θεωρούμενον εὐτυχῆ ἀριθμὸν, ὡς ἐξετάσωμεν τώρα καὶ τὸν ἀτυχῆσαντα, τοὺς καὶ πολυπληθεστέρους.

Ὁ μέγας οὗτος ἀριθμὸς παρασυρόμενος διαρκῶς ὑπὸ τῆς ἐλπίδος εἰσαγωγῆς εἰς τὸ Σχολεῖον, ἀνακαταβάσεται, ἐφ' ὅσον τοῦ ἐπιτρέπει ἡ ἡλικία, καὶ ὅταν καταλαμβάνηται ὑπὸ τοῦ δριῦ ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ δικαίωμα νὰ διδῇ ἐξετάσεις πλέον, ἐξυπνᾷ μίαν ὥραϊαν πρῶταν ἐκ τοῦ ληθαργικοῦ καὶ ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὰ ὥραϊα ἔτη ποὺ θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπιζητήσῃ ἔν ἐπάγγελμα καὶ νὰ δημιουργήσῃ μίαν ὑπόστασιν παρήλθον ἀνεπιστρεπτῇ.

Τότε νομίζει ὅτι τὸ Κράτος τοῦ εἶχε στήσει παγίδα ἵνα τὸν ἐκμεταλλεύεται ὡς υπαξιωματικὸν καὶ δὲν πιστεύει ὅτι λόγῳ τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ εἰς ἐλάχιστος ἀριθμὸς νὰ εἰσάγεται εἰς τὸ Σχολεῖον, οὐδὲ θέλει νὰ παραδεχθῇ ὅτι οἱ εἰσαχθέντες ἡδουκίμωσαν ἐξ ἱκανότητος ἢ ἐκ τύχης, ἀλλὰ ἐκ διαθέσεως περισσοτέρων μέσων. Οὕτω καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀγανακτήσεως καὶ μίσους κατὰ τὸ Κράτος.

Ὁ μέγας οὗτος ἀριθμὸς πιέζει τὸ Κράτος, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἀναγνωρίζει καὶ τὰς προσερχομένας ὑπηρεσίας καὶ τὴν ἀδικίαν ποὺ προὔξενον εἰς ἕνα μέγαν ἀριθμὸν ἀτόμων, καὶ καταλήγει νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἐτέραν προέλευσιν τὴν ὀνομασθεῖσαν τῶν «εὐεργετικῶν». Ἡ προέλευσις αὕτη, μετὰ ἀκόμη μεγαλύτεραν ψυχικὴν κατὰπτωσιν ἀπέναντι καὶ τῶν δύο ἄλλων προελεύσεων, μετὰ τὸ φαρμάκι στὴν καρδίᾳ παραμένει ὡς ἐχθρὸς τοῦ Κράτους ὁσούτου δὴποτε βαθμοὺς καὶ ἂν καταλάβῃ καὶ οὐδέποτε συγχωρεῖ τὴν παγίδευσιν τὴν ὁποῖαν ὑπέστη ὑπὸ τοῦ ἰδίου Κράτους.

Ὅτι ἡ ἀναπότρεπτος ἀνάγκη τῶν πραγμάτων θὰ δημιουργῇ καὶ τὴν προέλευσιν ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικῶν, μαρτυρεῖ τὸ ὑποβλήθῃ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον «περὶ ἐκπαίδευσως καὶ προαγωγῆς ἀνθυποαπιστῶν». Διὰ τοῦτο ἐπιδίδωκεται νὰ προσχθῶν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ἀνθυποαπιστῶν καὶ ἐπομένως δημιουργεῖται καὶ νέα προέλευσις στελεχῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ, καίτοι δὲν παρήλθεν ἀκόμη ἔτος ἀφ' ὅτου ἀπγορεύθη διὰ νόμου ἡ ἐκ τοῦ στρατοῦ προέλευσις ἀξιωματικῶν, καὶ ἀφ' ὅτου ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἐτόνιζα ὅτι, ἂν δὲν λυθῇ ριζικῶς τὸ ζήτημα τῶν υπαξιωματικῶν, θὰ εἶναι ἀναγκαῖα συνέπεια ἡ δημιουρ-

γία καὶ ἄλλης προελεύσεως. Εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόψεών μου εὐχλωτότερον ὁμιλεῖ ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου «... ἀφ' ἑτέρου δὲ δύναται νὰ ἔχῃ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν μελλόντων νὰ προσέλθωσι πρὸς κατάταξιν ὑπαξιωματικῶν, ὧν πλείοσαι χρεῖνοι θεοὶ καὶ ποὺ ἔχει ἀνάγκην ἡ ὑπηρεσία πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μονίμων στελεχῶν αὐτῆς διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ μειώσεως τῆς θητείας νόμου. ... » δηλαδὴ ἐπιδίδωκεται ἡ παγίδευσις καὶ δημιουργία θυμάτων εἰς βάρος αὐτῶν καὶ τοῦ στρατεύματος.

Ἄλλ' ἐρωτᾶται: Καλὰ, ἀναγνωρίζεται ὅτι δὲν εἶναι ἠθικὸν καὶ τίμιον ἐκ μέρους τοῦ Κράτους νὰ στήνῃ παγίδα εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ τέκνα, ἀλλ' εἶναι ἀναμφισβήτητος ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη καθιερώσεως τῆς ένιαίας προελεύσεως, ἐξ ἄλλου δ' εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀντοχὴ τῆς χώρας δὲν ἐπιτρέπει νὰ διαθέτῃ αὕτη τόσοις μισθοῦς ὥστε νὰ εὐρὴ τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν μονίμων υπαξιωματικῶν καὶ εἶναι ἀναντὶρρητον ὅτι διὰ τὴν ὑπαρξιν ἀξιωματικοῦ στρατοῦ ἀπαιτεῖται σῶμα υπαξιωματικῶν. Τί δέον λοιπὸν γενέσθαι;

Ἀπαντῶμεν: Ἀφοῦ ἀναγνωρίζονται ὅλα αὐτά, ζητοῦμεν νὰ μελήσῃ τὸ Κράτος νὰ λάβῃ τὰ ἐξῆς μέτρα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀποκτήσωμεν υπαξιωματικούς τῶν ὁποίων τόσην ἀνάγκην ἔχει ὁ στρατός.

1) Δύο λοχίας δι' ἕκαστον λόχον (Ἰλιν, πυροβολαρχίαν) δυνάμεθα νὰ ἀποκτήσωμεν ὡς ἡμιμόνιμους διὰ τοῦ ἐξῆς τρόπου: Ὁλόκληρος ὁ πολιτικὸς κόσμος γνωρίζει ὅτι ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ ἰδία κόσμου νέοι ποὺ δὲν θέλουν νὰ γίνουν γεωργοὶ ἢ ποιμένες, μετὰ πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ ἐδέχοντο ὅπως καταλάβουν θέσιν εἰσπρακτορῶν, θέσιν ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, εἰς τοὺς σιδηροδρόμους, εἰς τελεωνειακὴν ὑπηρεσίαν κλπ., μετὰ ὀλίγας γραμματικὰς γνώσεις. Ἀλλὰ τὰς ὀρισιμένους θέσεις ἢ ποσοστὸν αὐτῶν νὰ καταλαμβάνουν ὑποχρεωτικῶς καὶ οὐχὶ κατὰ προτίμησιν οἱ ἔχοντες εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν υπαξιωματικοὺ 8 ἐτῶν.

Οἱ νέοι οὗτοι ἄγοντες τὸ 17 ἔτος εἰσάγονται εἰς τὴν προπαρασκευαστικὴν σχολὴν καὶ μετὰ μίαν περίοδον ἐκπαίδευσως ἐξέρχονται δεκανεῖς εἰς ὅλα τὰ ἔπλα καὶ καταλαμβάνουν τὰς δύο θέσεις λοχίου: τοῦ ἐπιλοχίου καὶ τοῦ ἀνθυποαπιστοῦ.

Δὲν θὰ εἶναι μόνον οὗτοι ἀριστοὶ ὡς υπαξιωματικοὶ εἰς σφριγῶσαν ἡλικίαν 18 — 25 ἐτῶν, ἀλλὰ καὶ τροφοδοτούμετες τὰς θέσεις ποὺ ὑπεδείξαμεν θὰ μεταφέρουν εἰς αὐτάς τὴν ἔννοιαν τῆς πειθαρχίας τοῦ Κράτους, τὴν σημασίαν τῆς ὁποίας πάντες, ὑποβέτω, ἀναγνωρίζομεν σήμερον.

Ὅσοι τυχόν θὰ προτιμῶν τὸν στρατιωτικὸν βίον θὰ δύνανται νὰ καταλαμβάνουν τὰς θέσεις τοῦ ἐπιλοχίου καὶ τοῦ ἀνθυποαπιστοῦ. Οἱ ἀνθυποαπιστῶν μετὰ 35 ἐτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν θὰ λαμβάνουν σύνταξιν λοχαγοῦ ἢ ταγματάρχου.

Διὰ τὴν στρατολογίαν τῶν δύο κατὰ λόχον (Ἰλιν, πυροβολαρχίαν) λοχιῶν, καθ' ὃν ὑποδεικνύμεν τρόπον δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ οὐδ' ἡ παραμικροτέρα ἀμφιβολία ὅτι δύναται αὕτη νὰ ἐπιτευχθῇ ἀνευ ἀξήσεως δαπανῶν.

Τούτανον, ἐάν ἀντὶ τῶν 2 ἀνθυπολοχαγῶν κατὰ λόχον (Ἰλιν, πυροβολαρχίαν) θεσπισώμεν 1 ἀνθυποαπιστὴν καὶ 1 ἀνθυπολοχαγόν, ὥστε ὁ λόχος (Ἰλιν, πυροβολαρχία) νὰ ἔχῃ 1 ὑπολο-

χαγόν, 1 ἀνθυπολοχαγόν καὶ 1 ἀνθυποαπιστὴν, καὶ οἰκονομίαν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν ἐνῷ συγχρόνως ὁ ἀνθυποαπιστὴς θ' ἀποτελεῖ τὸν κέρβερον τοῦ λόχου προσφέρον τὴν πολὺτιμον αὐτοῦ πείραν.

2) Διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν λοιπῶν θέσεων λοχίου δυνάμεθα, εἰσάγοντες τὸ μέτρον καθ' ὃ προσμετράται ὁ βαθμὸς τῶν στρατιωτικῶν προσόντων τοῦ διαγωνιζομένου διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Σχολεῖον τῶν Εὐελπίδων, νὰ ἐπιτύχωμεν ὥστε νέοι τελειόφοιτοι γυμνασίου ἄγοντες τὸ 18 ἔτος νὰ κατατάσσονται ὡς ἐθελονταὶ ἵνα δοκιμάσωμεν τὴν τύχην τῶν διὰ τὸ Σχολεῖον Εὐελπίδων.

Θὰ δίδουν δις ἐξετάσεις κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐθελουσίας κατατάξεως τῶν, καὶ ἐάν μὲν ἐπιτύχουν ἱκανοποιῶν αὐτοὶ μίαν ἐπιθυμίαν τῶν καὶ τὸ στρατεῖα ἀποκτᾷ ἀξιωματικούς γνωρίζοντας αὐτὸ ἀλλὰ καὶ δοκιμασθέντας πρὶν εἰσελθῶν εἰς τὸ Σχολεῖον, ἐάν δὲ ἀποτύχουν ἀπολύονται ἐκτὸς τῆς θητείας τῶν χωρὶς οὐδαμῶς νὰ ζημιωθοῦν.

Ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ πληρωθοῦν αἱ θέσεις τῶν λοχιῶν, διότι ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ἔχομεν ὑπερπληθῆσαν ποὺ τελειώνουν τὸ γυμνάσιον ἢ ἰσότητι σχολῆν. Περὶ τούτου δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμία ἀμφιβολία.

Ἐάν νέοι τινὲς δὲν ἀπολυθοῦν μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν, ἀλλὰ μελήσουν νὰ ἐπωφεληθοῦν τοῦ μέτρου τῆς βαθμολογίας τῶν στρατιωτικῶν προσόντων τῶν, καὶ ἀνακαταταχθοῦν, θὰ ἀποβαίνει καὶ τοῦτο πρὸς εἰς μεγαλειότητα ὡφελειαν τοῦ στρατοῦ χωρὶς τὰ ἄτομα νὰ ζημιωθοῦν, διότι τὸ ὅριον 21 ἐτῶν τοῦ δικαιώματος πρὸς εἰσαγωγὴν θὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ὅπου θὰ ἔχουν καιρὸν νὰ ἐπιδιδώσωμεν ἄλλο ἐπάγγελμα.

Τὸ μέτρον τοῦτο ἔχει ἤδη θεσπίσει ἡ Τουρκία: εἶναι δημοκρατικώτατον καὶ ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην διὰ τὴν χώραν μας, ἀφοῦ τοιαύτην προκρίνεται νὰ ἐξασκήσῃ ὡφέλειαν εἰς τὸν στρατὸν ἡμῶν. Αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ἐν τῇ εἰσηγητικῇ τοῦ ἐκθέσει ἐξαίρει τὴν ἀνάγκην τῆς δοκιμῆς καὶ γνώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαγγέλματος πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὸ Σχολεῖον. Οὐδεὶς ἐμποδίζεται νὰ ἐπωφεληθῇ τοῦ μέτρου τῆς βαθμολογίας τῶν στρατιωτικῶν προσόντων. Ἐπομένως εἶναι δημοκρατικώτατον μέτρον. Ἡ ἡλικία ἀπὸ τοῦ 18 ἔτους καὶ ἄνω εἶναι ἴσως κατάλληλος, ἐκ δὲ τοῦ παρελθόντος ἔχομεν παραδείγματα ἀρίστων υπαξιωματικῶν μετὰ τὴν ἡλικίαν αὕτην, καὶ περὶ τὸν θεωροῦμεν ν' ἀναφέρωμεν γνωστὰ δνόματα.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ἐπρόβλεψεν ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει τοῦ καὶ ἕνα ἄλλον λόγον: τὴν κατάργησιν τῶν διδασκτρῶν. Πόσον εἶχε δικαίον θεωρῶ ἐπικρατὴς νὰ ἐξάρῃ παραθέτων αὐτὸ ποὺ ἀνέγνωσα προχθές... «Ἐκ Βαθέος τῆς Σάμου μᾶς γράφει κάποιος πτωχὸς βιοπαλαστής τοῦ ὁποῦ ὁ υἱὸς εἰσῆλθε πρὸ διετίας εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, διὰ τοῦ νέου νομοσχεδίου «Περὶ ὀργανισμοῦ τῆς Σχολῆς» ἐπεβλήθη εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ καταβάλουν ἀναδρομικῶς διδάκτρα διὰ τὸ παρελθὸν καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος 12 χιλ. δραχμὰς μέχρι 31ης Μαιου, ἄλλως οἱ μὴ καταβάλλοντες αὐτὰ θὰ ἀποβάλλωνται τῆς Σχολῆς. Μᾶς γράφει λοιπὸν: «Ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς τοὺς γεωργούς—ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τέκνα μας—οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχομεν νὰ καταβάλωμεν αὐτά. Ὁ σκληρὸς νόμος

τὰ ἀναγκάζει εἰς τὸν μαρσισμόν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀθλιότητα ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ εἶναι παιδιὰ πτωχῶν οἰκονομειῶν».

«Παρακαλεῖ λοιπὸν, ὁ γράφων, ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἄλλως, νὰ καταβληθοῦν τὰ διδάκτρα παρὰ τοῦ Μ. Ταμείου Στρατοῦ καὶ νὰ εἰσπραχθοῦν ἐκ τῶν μελλοντικῶν μισθῶν τῶν τέκνων τῶν».

Ἄλλως τε διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν καὶ τῆς μίας τάξεως τοῦ Σχολείου Εὐελπίδων προκύπτει οἰκονομία, ὡς ἀνέφερον εἰς τὸ προηγούμενον ἀρθρον, 10 περίπου ἑκατ., ὥστε τὸ ποσὸν τῶν διδασκτρῶν ἀνέστην τῶν δῶν δαπανᾷ τὸ Κράτος νὰ καλύπτεται καὶ νὰ μὲν ἡ κολοσσία ἀφέλειαι τῆς ἀρσεως ἐνὸς ἐμποδίου καὶ καθιερώσεως μίας πραγματικῆς δημοκρατικῆς ἀρχῆς.

Διὰ τῶν δύο αὐτῶν τρόπων θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποκτήσωμεν ἀρίστους υπαξιωματικούς χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὰ μειονεκτήματα τοῦ Σχολείου τῶν Ὑπαξιωματικῶν. Εἶναι αὐτόχρημα ἀκατανόητον πῶς δὲν σπεύδωμεν νὰ θεσπίσωμεν τὰ μέτρα ταῦτα. Μόνον ἄγνοια τῶν πραγμάτων, ἀδιαφορία ἢ κακὴ θέλησις θὰ ἐδικαιολόγη τὴν μὴ θέσπισιν τῶν προτεινομένων.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ λείψῃ καὶ ἡ παγὶς τὴν ὁποίαν ἔχει στήσει τὸ Κράτος, καὶ ὁ στρατὸς θὰ δύναται νὰ ἀκμάσῃ ἐπωφελοῦμενος ὅλων τῶν ἰδιοτήτων τῆς φυλῆς καὶ προσαρμοζόμενος πρὸς τὰς συνθήκας καὶ τὰς δυνατότητας τῆς χώρας.

Καὶ διὰ νὰ μὴ μείνῃ κανὲν σημεῖον ἀνευ ἐξετάσεως, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὸ ἐξῆς: ὅταν ὁ κύριος Ὑφυπουργός, κυρουμένου τοῦ Ν. Δ. πρὶ Σχολείου Εὐελπίδων ἔφερον εἰς ἐπιχείρημα ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τὸ Σχολεῖον τῶν Ὑπαξιωματικῶν διότι ὑπάρχει καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀποτεινόμενος πρὸς ἐμὲ μετ' ἡρώτησε: «Τί ἀπαντᾷ εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα;»

Ἀπήντησα: «Ὑπάρχει πράγματι εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ Σχολεῖον Saint-Maixent ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ συγκριθῶν αἱ συνθήκαι τῶν δύο χωρῶν, διότι ἐάν ἀφῆσωμεν κατὰ μέρος τὴν μακρὰν ἐν Γαλλίᾳ παράδοσιν καὶ τὸν μέγαν ἀριθμὸν ὅστις συντελεῖ εἰς τὸ νὰ μὴ γνωρίζονται ὅλοι μετὰ τῶν, τὸ σπουδαιότερον ποὺ ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ καὶ δὲν ὑπάρχει ὁμοίως ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὅτι ἐκεῖ εἶναι τακτοποιημένα τὰ πράγματα. Ἐχουν δημιουργηθῇ τάξεις: ὁ νέος μετὰ τὰς μικρὰς γνώσεις καὶ τὴν μικρὰν τάξιν ἀπὸ τῶν ὁποίων προέρχεται, εὐχαρίστως δέχεται νὰ γίνῃ ἀξιωματικὸς καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ λοχαγοῦ. Ποσάκις ἤκουσα μετὰ αὐτὰ μὲν: «Αἱ ἐγὼ θὰ φθάσω ὡς λοχαγὸς καὶ θὰ λάβω σύνταξιν ταγματάρχου. Εἶναι καὶ πολὺ, μετὰ τὰ γράμματα ποὺ γνωρίζω καὶ μετὰ τὴν τάξιν ἐξ ἧς προέρχομαι!» Ἀλλὰ, πρὸς Θεοῦ δύναται αὐτὸ νὰ λεχθῇ διὰ τὴν χώραν μας, ὅπου οὐδεὶς ἀναγνωρίζει ἀνωτέρων τοῦ τῶν ἄλλων;» Ἐλπίζω, ἐκ τῆς ἀπαντήσεώς μου ἐκείνης νὰ ἐπείσθωσαν ὁ κ. Πρωθυπουργός καὶ ἡ Βουλὴ περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γνώμης τῆν ὁποῖαν ὑποστήριξα

Η ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΦΥΓΑΔΕΥΘΕΝΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ο ΑΞΙΟΤΙΜΟΣ καθηγητής της Δημοσίας Οικονομίας κ. 'Ανδρεάδης, εις επιστολήν του δημοσιευθεύσαν την 15 Μαρτίου ε. ε. εις την «'Εργασίαν», αποδίδει την εξ 'Ελλάδος φυγάδευσιν των ελληνικών κεφαλαίων εις την επιπολαιώς υιοθετηθεύσαν και οίκτρώς εφαρμολομένην φορολογίαν της καθαράς προσόδου, συμπεραίνει δε ότι «ἐφ' όσον δέν θέλωμεν νά καίμε ρώσμεν πλέον ανθρώπινην φορολογίαν, θά έπρεπε τουλάχιστον νά προσελκύσωμεν τά κεφάλαια, άπαλλάσσοντες επί μίαν δεκαετίαν τούς παλιννοστούντας τού φόρου καθαράς προσόδου».

Παρ' όλην την βαθείαν εκτίμησιν ην τρέφω πάντοτε πρὸς τὰς γνώμας τού αξιοτίμου κ. 'Ανδρεάδη, θά μού επιτραπή νά φρονῶ ότι ὁ άφορισμός αὐτοῦ όσον άφορᾷ τήν ἐν 'Ελλάδι φορολογίαν τῶν κεφαλαίων εἶνε ὀρθός μόνον ἐφ' όσον ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, εύρίσκεται ὅμως ἀντικρὺς ἀντίθετος πρὸς τὰ πράγματα, ἐφ' όσον ἀναφέρεται καί εἰς τήν σημερινήν ἰσχύουσιν ἐν 'Ελλάδι φορολογίαν ἐπὶ τοῦ κινήτου πλούτου.

Διότι δέν πρέπει οὔτε νά άγνοήται, οὔτε νά λησμονήται ότι αἱ καταθέσεις παρὰ Τραπεζαίς, διὰ νόμου ἀπό έτους ἀπὸ 1914 ἔχουσιν πάντως έλέγχον ἐκ μέρους τοῦ Οἰκ. 'Εφόρου, καί συνεπῶς οἱ μετ' αὐτῶν συνάλλαγμα ἄπολαύουσιν ἐν 'Ελλάδι φορολογικῆς άσυνδοσίας.

Δέν θέλω νά προσθέσω εἰς ταῦτα ότι τὰ πάσης φύσεως ἔθνηκα δάνεια εἶνε ἀπὸ λαμπρῶν ἐπίσης παντός φόρου, οὔτε ότι ἡ ἐκ τῶν ἀνώνυμων τίτλων πρόσδοδος, ὅχι μόνον εἰς τήν 'Ελλάδα ἀλλὰ καί εἰς ὅλας τὰς χώρας διαφεύγει οὐσιαστικῶς τήν φορολογίαν.

Ἀλλὰ φρονῶ ἀνευδοκίως ότι, ὡς ἔχει σημερινήν ἡμῶν ἡ φορολογία τῶν κεφαλαίων, οὐδέν κώλυμα φορολογικῶν ὑστέρων ἐμποδίζον τήν εἰσροήν αὐτῶν εἰς τὸν τόπον.

Εἰς τήν ἀναμφισβήτητον ταύτην ἀλήθειαν συνήθως δίδεται ἡ ἀπάντησις, ότι ὁ κινήτος πλοῦτος διώκεται ἐν 'Ελλάδι ἀπό τὰ βαρέα ποσοστά τοῦ συνθετικοῦ φόρου καί τὸ ἱεροεξεταστικὸν σύστημα καθ' ὃ οὗτος ἐφαρμόζεται εἰς τὸν τόπον μας.

Ἀς ἀναλύσωμεν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ νά ἀποδείξωμεν πόσον εἶνε ἀβάσιμος. Πρῶτον: τὰ εἰσρέοντα εἰς τὸν τόπον κεφάλαια, ὧν ὁ κύριος κατοικεῖ ἐντός τῆς 'Ελλάδος, δέν ὑπόκεινται εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον. Συνεπῶς ὡς πρὸς τήν κατηγορίαν ταύτην τῶν μελλόντων νά εἰσεύσων εἰς τὸν τόπον κεφαλαίων, δέν ὑφίσταται ποσὶς τὸ κώλυμα τοῦ συνθετικοῦ φόρου.

Δεύτερον: οἱ κατοικοῦντες ἐν 'Ελλάδι, οὐδὴν ποτε καὶ ἂν ἔχουν τὰ κεφάλαια αὐτῶν τοποθετημένα, εἴτε ἐν 'Ελλάδι εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὑπόκεινται εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον, διὰ τὸ εἰσδῆμα αὐτῶν ὁλόκληρον, εἰς ὁποιοδήποτε μέρος τοῦ κόσμου καὶ ἂν ἐπαρκατωποιήθῃ τοῦτο.

Τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν υποκειμένων εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον ἀς τήν ὑποδιαιρέσωμεν εἰς δύο ομάδας. Εἰς τήν πρώτην, τῶν εὐνοειδῶν φορολογουμένων, οἵτινες δέν ἀποκρίνουν τὸ εἰσδῆμα αὐτῶν, ἡτις εἶνε ἡ μικρότερα, καί εἰς τήν δευτέραν τῶν κακῆς, ἀς εἰπωμεν, πίστεως φορο-

γουμένων, ἥτις καί εἶνε δυστυχῶς ἡ μεγαλύτερα. Εἰς οἰανδήποτε ομάδα καὶ ἂν ὑπάγονται οἱ φορολογούμενοι τῆς ὡς ἄνω κατηγορίας, οὐδαμῶς δύνανται νά ἐπηρεασθῶν, ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ συνθετικοῦ φόρου, εἰς τὰς σκέψεις των πρὸς τοποθέτησιν τῶν κεφαλαίων αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ.

Εἶνε δὲ τοῦτο προφανές, καθ' όσον οἱ μὲν φορολογούμενοι οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τήν πρώτην ομάδα θά πληρώσουν τὸν ἴδιον συνθετικὸν φόρον, ὁποῦδήποτε καί ἂν εὐρίσκωνται τὰ κεφάλαια των, οἱ δὲ τῆς δευτέρας ομάδος, οἱ ἔχοντες τούτεστι προθέσεις ἀποκρύψεως τοῦ εἰσδήματός των πρὸς ἀποφυγὴν τῆς φορολογίας, δύνανται ἐξ ἑαυτοῦ εὐχερῶς νά τοποθετοῦν ἐν 'Ελλάδι ἢ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τὰ κεφάλαιά των, ἄνευ οὐδενὸς κινδύνου ἀνακαλύψεως ἐφ' όσον καθιερωθῇ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀπόρρητον τῶν Τραπεζῶν, ἡ δὲ ἐπένδυσις εἰς ἀνώνυμους τίτλους οὐδὲν φόρον γεννᾷ, ἰδίως ἐν 'Ελλάδι, εἰς τούς κατέχοντάς αὐτούς, ότι θά ὑποστοῦν τήν φορολογίαν τοῦ συνθετικοῦ φόρου.

Τρίτον: ὑπάρχει καί ἡ τρίτη κατηγορία τῶν διαμενόντων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ 'Ελλήνων, οἵτινες ἐάν ἐνεκαθίσταντο ἐν 'Ελλάδι θά ὑπέκειντο εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον.

Ἡ κατηγορία αὕτη εἶνε κατ' ἀρχὴν ὀλιγάριθμος, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει νομιζόμενι δὲ δέν δύναμεθα σοβαρῶς νά ἰσχυρίζομεθα ότι ὁ συνθετικὸς φόρος θά ἀπέτελει οὐσιαστικὴν κώλυμα διὰ τήν ἐγκατάστασιν αὐτῶν εἰς τὸν τόπον. Οἱ τῆς κατηγορίας ταύτης φορολογούμενοι δὲ ἡδύναντο, ἂν ἤθελον, οὐδὲν νά καταβάλλουν φόρον, ἐάν δὲ, ὡς ἐλπίζομεν, ἐπεθύμουν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας — διότι κρατικὸς ἐξαναγκασμός οὐσιαστικῶς δέν ὑφίσταται — ὅπως ὑποστοῦν τήν φορολογίαν ταύτην, θά ἐπληρώσαν πάντως, μετὰ τὰς τελευταίας διαρρυθμίσεις τοῦ συνθετικοῦ φόρου, ὀλιγώτερα τῶν ὅσων θά ἐπληρώσαν ἀλλοῦς διότι καὶ τοῦτο πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ότι ὁ συνθετικὸς φόρος θά ἀπέτελει ἐν 'Ελλάδι διὰ τούς κεφαλαιούχους τούτους τὸν μοναδικὸν φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσδήματος, ἐνῶν ἐν Γαλλίᾳ φέρ' εἰπεῖν, ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἢ ἐν Ἰταλίᾳ, θά ἐφορολογεῖτο τὸ εἰσδῆμα αὐτῶν καί διὰ τοῦ συνθετικοῦ φόρου καί διὰ τῆς ἀναλυτικῆς φορολογίας.

Νομίζομεν διὰ τούς ἀνωτέρω λόγους ότι τὸ ἐπιχείρημα τοῦ συνθετικοῦ φόρου, ὡς ἐμποδίζοντος τήν εἰσροήν τῶν κεφαλαίων εἰς τὸν τόπον, δέν εἶνε βάσιμον. Μετὰ τὰς τελευταίας διαρρυθμίσεις τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς ἐκ τῶν τόκων προσόδου, διευκολύνονται ἤδη καί αἱ εἰς ἐνδοτικὰ δάνεια τοποθετήσεις κεφαλαίων, δέν ἀπομένει δὲ πλέον ὡς φορολογικὴ δυσχέρεια εἰσροῆς κεφαλαίων παρὰ ὁ φόρος οἰκοδομῶν ὅστις, ὡς ἔχει σημερινήν, πλήττει τὰς οἰκοδομὰς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς διὰ βαρυτάτων ποσοστῶν. Πλὴν θά ὁμολογήθῃ ἐπίσης ότι αἱ εἰς ἀκίνητα ἐπενδύσεις τῶν ξένων κεφαλαίων δέν εἶνε αἱ σπουδαιότεραι, αἱ δὲ μορφῇ ἀς λαμβάνει συνήθως τὸ κυκλοφοροῦν διεθνῶς κεφάλαιον, ὑπάγονται κυρίως εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἐπενδύσεων εἰς τίτλους ἢ εἰς καταθέσεις παρὰ Τραπεζαίς, αἱ τελευταίαι δὲ αὐταὶ κατηγορίαι ἀπαλλάσσονται κατ' ἀρχὴν, ὡς εἴπομεν, πάσης φορολογίας.

Αὕτη εἶνε ἡ πραγματικότητα, καθ' ἡμᾶς. Τὰ κεφάλαια δέν διώκονται πλέον ἐν 'Ελλάδι. Τοῦτο εἶνε βέβαιον. Ἀλλ' ἡ τρομοκρατικὴ ἢ ὑπέστησαν φορολογικῶς κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθόν, ὑπῆρξεν ἄλλοις τοιαύτη, ὥστε ἡ ἐπελθούσα σήμερον μεταβολὴ νά παραμείνῃ ἀπαρτηρήτος, ὅχι μόνον παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης, ἀλλὰ καί παρ' αὐτῶν τῶν ἀσχολουμένων μετὰ φορολογικὰ θέματα.

Ὑπάρχουν μερικαὶ ἰδέαι, — αἵτινες ἀσχοῦν εἰς ὁρισμένας περιόδους τοιαύτην ἐπιρροήν ὥστε ἐπιβάλλονται εἰς τὰς μάζας ἀσυνζητήται. Ἡ φορολογικὴ τρομοκρατικὴ τοῦ κεφαλαίου, ἡ διωκτικὴ αὐτοῦ ἀπὸ τὸν φόρον τῆς καθαράς προσόδου, δύναται νά καταταχθῶν εἰς τὰς ἰδέας αὐτάς αἵτινες ἔχουν τοιαύτην ἐξαιρετικὴν δύναμιν ὥστε νά ἐπιβάλλωνται καί εἰς τούς ἰδίους κεφαλαιούχους καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ σχετικοὶ νόμοι ἐν 'Ελλάδι διὰ τῆς ἐξελίξεως ἀπῆλλαξαν, ὀρθῶς δὲ, τὸ ἐκ τοῦ κινήτου κεφαλαίου εἰσδῆμα πάσης φορολογίας.

Τὸ τελικόν μας συμπέρασμα εἶνε τοῦτο: Ἐάν τὸ κεφάλαιον δέν εἰσρῇ εἰς τὸν τόπον, τοῦτο ὀφείλεται βεβαίως εἰς διάφορα αἷτια, πασίγνωστα ἅλως τε, ἐπὶ τῶν ὁποίων δέν ἀσχολούμεθα, καθ' ὅσον ἐξέρχονται τοῦ πλαισίου τῶν παρατηρήσεών μας.

Πλὴν μετὰ τῶν αἰτίων αὐτῶν δέν πρέπει νά ἐξακολουθῇ εἰσεῖτι ἀναφερομένη ἡ φορολογικὴ διωκτικὴ, καὶ μάλιστα ὡς τὸ κυριώτερον αἷτιον. Διότι σήμερον συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον, ὡς ἀνωτέρω ἐξέθεσκαμεν, καί διότι πρὸ παντὸς διὰ νά εἰσερῇ τὸ κεφάλαιον εἰς τὸν τόπον μας ὀφείλομεν νά διαφωτίζωμεν τούς ἰδιαιτέρους — ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ παρελθόν ἀλλὰ τὸ παρόν, τὴν σημερινὴν πραγματικὴν φορολογικὴν κατάστασιν, ἥτις οὐσιαστικῶς ἀπαλλάσσει τὸν κινήτον πλοῦτον πάσης φορολογίας ἐν 'Ελλάδι.

Μόνον οὕτω θά ἀναπαρήρῃ πραγματικῶς τὸ κεφάλαιον. Καί ἡ σημερινὴ φορολογικὴ πολιτικὴ — ἥς ὑπῆρξεν καί εἴμεθα ἐνθαρμῶν ὑποστηρικταί — τῆς πλήρους άσυνδοσίας αὐτοῦ θά συμβάλῃ πραγματικῶς εἰς τὸν σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκομεν, τῆς προσελκύσεως τῶν κεφαλαίων εἰς τὸν τόπον.

ΣΤΥΛ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Διευθυντῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς 'Ελλάδος

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΣΤΑΔΙΟΥ 33

Χημικά λιπάσματα, ἀπλά καί σύνθετα. Όξεία ἐν γένει. Γεωργικά φάρμακα. Ύαλουργεία λευκῆ καί πρασίνης ὕαλου. Ύαλοπινάκες.

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ 3 μηνῶν 8 ο)ο
Δι' 6 » 8 1/2 ο)ο
Δι' 1 έτος 9 ο)ο

ΕΙΣ ΛΙΡ. ΑΓΓΛΙΚΑΣ, ΔΟΛ. ΑΜΠΙΛ ΚΑΙ ΚΡΥΣΘΝ

Διὰ 3 μηνῶν 7 ο)ο
Δι' 6 » 7 1/2 ο)ο
Δι' 1 έτος 8 ο)ο

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ ἐλευθερία ζώνη τοῦ Φιοῦμε

Η ΙΤΑΛΙΚΗ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νά ἐγκαταστήσῃ ἐλευθερὰ ζώνην εἰς τὸ Φιοῦμε. Πράγματι ἡ οικονομικὴ θέσις τοῦ λιμένος αὐτοῦ καθὼς καὶ τῶν περιχώρων του ἐπεδεικνύθη σημαντικὰ, συνεπεῖς τὸ πολέμου, κατόπιν τῆς διχοτομήσεως τοῦ Φιοῦμε, τοῦ ὁποῦ ἐν μέρος περιήλθεν εἰς τὴν Νοτιο-αφρικανικὴν καὶ κατόπιν τῆς ἀναπτύξεως τὴν ὁποῖαν ἔλαβε τὸ Σουδάν, ὅπου ἰδρύθησαν πλείοις Τράπεζαι, ἀτμοπλοῖκα καὶ ασφαλιστικὰ ἐταίρεια κλπ. Ἡ ἐγκαθισταμένη σήμερον ἐλευθερὰ ζώνη θά περιλαμβάνῃ ὁλόκληρον τὴν ἀκτὴν τοῦ Καρνάρο, καὶ ἐν ταύτῃ θά καταργηθῇ οἰοδότησις τελωνειακῶς δασμῶν. Ἐλπίζεται δὲ ότι διὰ τοῦ μέτρου τούτου θά ἐκτέσῃ ὁ τιμάρθμος τῆς ζωῆς, ἀρα καὶ τὰ ἡμερομίσθια, ἐπομένως καὶ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς, καὶ ότι, ἐπει, τὸ Φιοῦμε θά γίνῃ ἐκ νέου λιμὴν διαμετακομιστικῷ ἐμπορίου, καθιστάμενον συγχρόνως κέντρον βιομηχανικῶν, με ἀκτινοβολίαν ἐκτεταμένην εἰς ὅλας τὰς παραδουναβείους καὶ τὰς βαλκανικὰς χώρας, ἀλλὰ καὶ κέντρον τουρισμοῦ, ἔλκον τὸς περιηγητὰς τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, καὶ ἰδίως τὸς Οὐγγρους καὶ τοὺς Αὐστριακοὺς. Ἐφ' ὃ καί, κατὰ τὰς ἰταλικὰς ἐφημερίδας, ὁ πληθυσμὸς τῆς ζώνης χωρετὰ μεθ' ἱκανοποιήσεως τὸ μέτρον τῆς φασιστικῆς Κυβερνήσεως.

Αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Εὐρώπης

ΕΝ τῇ Παρισίνῃ ἐφημερίδι «Κεφάλαιον» τῆς 21ης Μαρτίου, ὁ Γάλλος βουλευτὴς καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ Κ. τ. Ε. κ. Πέτρος Κότ δημοσιεύει λίαν ἐνδιαφέρουσαν μελέτην περὶ τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν τῆς Εὐρώπης. Ὁ κ. Κότ θεωρεῖ ἐν πρώτοις ἀπαράιτητον τὴν ὁργάνωσιν τῆς Εὐρώπης, ἥτις, παρὰ τὰς ἀναμφισβήτητους δυσχερείας, δέν εἶνε ὅμως ἀνεπιτεύκτος. Καὶ ἀποβλέπων ἰδίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὁργάνωσιν, ὁ Γάλλος βουλευτὴς παρατηρεῖ: «Ἀλλ' ἡ Εὐρώπη εἶνε ἀρὰ γε ἑτοιμος πρὸς τοῦτο; Εἰς ἀξιώλογον ἀφῆρον τὸ κ. Ι. Καγιὼ ὑπεδείκνυε συγχρόνως καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν δυσκολίαν παρομοίας προσαπαιθείας. Ἐφ' ὃ καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Διάσκεψις δέν νά ἀποβλέψῃ εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν συμφωνιῶν τῶν ἀναλόγων πρὸς τὸ Λονδόν, ἐφ' όσον τὰ μίση ἀφθονοῦν ἐν Εὐρώπῃ. Τὸ ζήτημα αὐτὸ φαίνεται νά ἔκαμε προσδοκίαν, ἀπὸ τινων μηνῶν. Ἐγένετο λόγος περὶ ἐνὸς Μεσογειακοῦ Λονδίνου καὶ περὶ τῆς διεθνολογικῆς τῆς Μάγχης. Διὰ παρομοίαν συνθηκῶν θά καταστῇ σιγὰ-σιγὰ δυνατόν νά προετοιμασθῇ καὶ νά λυθῇ τὸ ἐπίφοβον πρόβλημα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀσφαλείας. Δέν εἶνε βέβαια ἡ γενεὰ μας ἐκείνη πού θά ἴδῃ τὴν Εὐρώπην ὁμονομένην καὶ ἡνωμένην, ὅποιαν τὴν ονειρευόμεθα. Ἀλλ' ἴσως ἡ γενεὰ μας θά εἶνε ἐκείνη πού θά προετοιμασθῇ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον. Μεταξὺ τῶν ὁμοσπονδιακῶν ὁγκῶν ὅστις τείνει πρὸς ἐνα ὁρισμένον πολιτισμὸν, καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ ὁγκοῦ, ὅστις ἀλλοῦ τοποθετεῖ τὸ ἰδανικόν του, ἀπομένει ἡ θέσις τῆς Εὐρώπης. Εἰς ἡμᾶς ἀπέκειται νά συνειδητοποιήσωμεν τοῦτο καὶ νά ἐργασθώμεν ὅπως ἡ θέσις αὕτη καταληφθῇ ἐταξίως».

Ὁ Γκάνδι καὶ ὁ Ἰνδικὸς ἀναβρασμός

Ο Ἰνδοὶ ἐθνικοὶ ὁρῶντες προέβησαν τελευταίως εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν των. Πράγματι, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας των ὑπὲρ «τῆς μὴ συμπεριέσεως», ἡ δράσις των εἰλκεν ἀρχίσαι νά χαλαροῦται, ἡ δὲ φυλακίσις τοῦ Γκάνδι, τῆς «αρχιεπιστολῆς» ὅπως τὸν ἐπονομάζουν οἱ Ἰνδοί, εἶχεν ἐνοπτερεῖ τὴν τελείαν ἀποσύνην. Ἀλλὰ συγχρόνως ἡ φυλακίσις τοῦ πρὸς ὁδοῦ τὴν ἀγλήν ἐνὸς μάρτυρος καὶ ἡ δημοτικὴς του διειρηθῇ. Ὁμοσπονδία, ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἐθνικιστικὸν κῶμα ἤρπυσεν ἀνασυμφοροῦμενον, ἡ ἀρα ἀρίστερά του ἐγένετο κυρία τοῦ Συνεδρίου τῆς Λαχάρης, ἡ δ' ἐπιτροπὴ τῆς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου ἔλαβε σπουδαιότατην ἀπόφασιν, τὴν ὁνομασθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Ἀχμεδαμπαδ, δι' ἧς ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη ἐπαναλήψεως τοῦ ἀγώνος καὶ ἡ ἀνάθεσις τῆς διεκδικήσεως του εἰς τὸν Γκάνδι. Ἡ δὲ ἀγὼν οὗτος συνεχίζεται, βασιζόμενος πάντοτε ἐπὶ τῶν δόγματις «τῆς μὴ συμπεριέσεως» καὶ ἐπὶ τῆς ἀρνήσεως πληρωμῆς παντὸς φόρου ἢ δα-

μοῦ. Ἡ δ' ἀνησυχία εἶνε τοσοῦτα μεγαλειτέρα ἐφ' όσον καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ προημέκοφορες, ἀμφιβάλλον βαθυτάτα περὶ τῆς ὁριμότητος τοῦ ἰνδικοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν του καὶ περὶ τῆς ἱκανότητός του νά συνεχίσῃ τὴν ὁργανωτικὴν προσπάθειαν τῶν Ἀγγλων.

Ἡ τελωνειακὴ ἑνωσις τῶν Βαλκανικῶν

ΚΑΤ' αὐτὰς, ὁ Σέρβος οικονομολόγος κ. Βιλομάνοβιτς προέβη εἰς σοβαρώτατην μελέτην περὶ τῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν. Τονίζει ἐν ταύτῃ ότι οἱ λαοὶ τοῦ Αἰμοῦ παρουσιάζουν τὰς αὐτὰς ιδιότητας καὶ τὰς αὐτὰς δυνατότητας οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Ὑπενηθυμίζει ότι ἡδὴ ἡ Σερβία καὶ Βουλγαρία εἶχον προέλθῃ τὸ 1905 εἰς τελωνειακὴν συμφωνίαν, ἀπονήσαντες μόνον συνεπεῖς τοῦ τελωνειακοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον ἡ Αὐстроουγγαρία ἐκέρυξε τότε κατὰ τῆς πώτης. Ὁ κ. Βιλομάνοβιτς ἀναφέρει ἐκ τῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως τῶν Κρατῶν τῆς γεωγραφικῆς ἐνδοχρησίας ἀγαθῶν, δηλ. τὴν ἐπέκτασιν τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων, τὴν ἐνίσχυσιν τῶν γεωρῶν βιομηχανιῶν, τὴν ἐγκατάστασιν μετὰ τὴν συγχρονισμένην βιομηχανιῶν, τὴν standardisation τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τὴν ἄριστον τὸν συναγωνισμὸν ἐν τῇ ἐξαγωγῇ τῶν προϊόντων τούτων, τὴν εὐκολοτέραν κατάκτησιν τῶν ξένων ἀγορῶν, καὶ τὴν rationalisation τῆς καλλιέργειας κλπ. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὸν Σέρβον οικονομολόγον, ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς γεωγραφικῆς ἐνδοχρησίας ἀγαθῶν, ἀγρότερά δὲ θά ἦδυνάτο νά ἐπιτευνχθῇ καὶ ἡ νομισματικὴ, ταχυδρομικὴ καὶ τηλεγραφικὴ ἑνωσις τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν.

Πρώτοις κοινοβουλευτικῶν μεταρρυθμίσεων

ΕΙΣ πρόσφατον μελέτην του ὁ διάσημος Γάλλος καθηγητὴς κ. Γραστὸν Ζεζ έριφει τὴν ἰδέαν τῆς καταργήσεως τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπῆς τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς. Ἐπιχειροῦμενος προφανῶς ἀπὸ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνταρξίαν τοιαύτης Ἐπιτροπῆς, φρονεῖ ότι ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ συζητεῖται ὁ προϋπολογισμὸς εἶνε ἀπαράδεκτος, ἡ δ' Ἐπιτροπὴ ἀποδεικνύεται παρασπαστικὴ καὶ ἐκκεντρικὴ. Ἀφ' ἑτέρου, ὁ κ. Ζεζ ἐκτιμᾷ ἀπολύτως τὴν αὔξησιν τῶν ὑπουργικῶν χαρτοφυλακίων τὰ ὅποια ὁ κ. Γαρντινέ ἀνέβησαν εἰς 34. Οὕτω, ὅπως καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ὅπου οἱ ὑπουργοὶ ἡ οἶνε τοιοῦτον εἶνε περὶ τοὺς 80, θά ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς 7 ἢ 8 ὑπουργοὺς τὴν κυριώτερον ὑπουργικὴν νά κυβερνοῦν πραγματικῶς, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἄλλοι συνάδελφοί των θά ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν κοινοβουλευτικὴν καὶ ἐκλογικὴν «κρίσιν». Ἐξ ἄλλου, οὕτω, κατὰ τὸν κ. Ζεζ, θά ἱκανοποιούνται περισσότεραι φιλομῆται καὶ θά καθίσταται εὐκολοτέρα ἡ ἐξασφάλισις καὶ σταθεροποίησις μιᾶς συμπαγούς πλειοψηφίας. Ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη τοῦ Γάλλου καθηγητοῦ, συζητημένην εὐρύτατα ἐν Γαλλίᾳ, συναντᾷ, φυσικῶς, πλείους ἀντιρρήσεις, ἐξ ὧν ἡ κυριώτερά εἶνε ότι οὕτω θά ἐπισημοποιήται πλέον καὶ θά ὁργανωθῇ ἡ διαφθορὰ τῆς πολιτικῆς καὶ κοινοβουλευτικῆς ζωῆς.

Ἡ Ἰσπανικὴ ἀβεβαιότης

ΜΕΤΑ τὴν πτώσιν — καὶ τὸν θάνατον — τοῦ Ἰσπανοῦ δικτάτορος, ἡ κατάστασις ἐν Ἰσπανίᾳ παραμένει ἀβεβαία καὶ ἀκαθόριστος, παρὰ τὰς πρώτας εἰδήσεις περὶ δημοκρατίας — σχροῦ δημοκρατικῶν ὁραμάτων. Πράγματι, κατ' ἀπόλυσιν ἐκείνου πληροφώρας, ἐνετάθη ἡ ἐξελίξις τῆς ὁρατικῆς ἐπαναστάσεως. Οὕτω, ἐλήφθη κατ' αὐτὰς ἐνα νέον καὶ χαρταεριστικὸν μέτρον: διειχθῇ ἡ ἀναθεώρησις τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, πρὸς ἀποκατάστασιν εἰς τὰς διατάξεις τῶν τῶν ἐκλογικῶν ἐκείνων ὅσοι ἀδίκως ἔχουν στερεωθῇ τούτων. Αἱ σχετικαὶ αἰτίσεις ἀπειλοῦν νά ἐρεασθοῦν ἐντὸς τμήμονος. Τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα ἀποδίδεται ἐπίσης εἰς τὰ ἐνήλικα τέκνα τῶν κωλύων, ἐφ' όσον ἀσχοῦν λειτουργίαν χορήγιον εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Ἀσφαλιστὰς τέλος μέτρα ἐλήφθησαν ἐναντίον τῶν δημοσίων υπαλλήλων ὅσοι θά παρεβιάζαν τὴν νέαν αὐτὴν ἐκλογικὴν νομοθεσίαν.

ἡ δικτατορία ἀπετελείωσε τὴν καταστροφὴν τῶν μεγάλων πολιτικῶν κομμάτων, τὰ ὅποια εἶχαν προσπαθήσει νά προσαρμόσουν τὴν μοναρχίαν εἰς τὰς νέας πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς συνθήκας τῆς Ἰσπανίας. Ὁλ' αὐτά, προστιθέμενα εἰς τὴν διατηρηθεύσαν ὑπερτροφίαν τῶν στρατιωτικῶν παραγόντων, ἀποτέλουν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους κανεῖς ἀντικειμενικὸς κριτὴς δέν ἡποῖται νά προβῇ εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς παραμικρᾶς σοβαρᾶς προβλέψεως διὰ τὸ μέλλον. Αἱ «Κορτές» (Βουλαί) θά εἶνε συντακτικαὶ ἢ ἀναθεωρητικαί; Ἡ ὁγκλήσις των θά παρεμποδισθῇ διὰ νέων συναρμολογιῶν;

Ἡ ἀποικιακὴ δράσις τῆς Ἰταλίας

ΚΑΤΑ τὴν πρὸ εβδομάδος συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Ἀποικίων ἐν τῇ Ἰταλικῇ Βουλῇ, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἀποικίων στρατηγὸς ντὲ Μπρόνο ἐξήγησε τὰ διάφορα ἀποικιακὰ προβλήματα τῆς Ἰταλίας. Ὁ ὑπουργὸς ἐτόνισε τὴν σημασίαν τῶν στρατιωτικῶν ἐν Λιβυῇ ἐπιχειρήσεων, διὰ τῶν ὁποίων κατορθώθη ἡ προχώρησις τῶν στρατευμάτων μέχρι τῆς 25ης παραλλήλου. Ἀλλ' ἀπεκάλυψε συγχρόνως τὴν ἀναξιο

γενετήσιου ενστίκτου, άνευ Ιερωτέρου και ευρύτερου προορισμού! Η άσέλγη γυνώκτης τών ηθέων εις την θεατρικήν σκηνήν, ή προκλητική μόδα της γυναικείας ήμιγυμνότητος, ή διά της... πολιτικής εξισώσεως τών άνδρων βιολογικώς άνδρός και γυναικός επιδιωκομένη περισσοτέρα έπαφή αυτών, ή σκόπημος ελάττωσις τών γεννήσεων μεταξύ τών ευπορωτέρων τάξεων, ή κατάργησις ένων έπιδομάτων τών εγγάμων δημοσίων υπαλλήλων, ή υπερβολική φορολογία τών κληρονομίων αποτελούν πλήρες διονυσιακόν σύστημα ύπονομεύσεως της οικογενείας και εξυψώσεως του γενετήσιου ενστίκτου εις πολιτειακόν... σκοπόν!

Β') Ός πρὸς τὸ δίκαιον της προσωπικής τιμής, τὸ ὅποιον ή φιλοσοφία τοῦ Δικαίου εξέταζε εὐθὺς μετὰ τὸ δίκαιον της αὐτοσυντηρήσεως, ή μεταπολεμική ἀνθρωπότης, γνησίως διονυσιακή, ὄχι μόνον τὸ ἀγνοεῖ ἀλλὰ καὶ τὸ καταπολεμεῖ λυσσώδως εἰς τὰς ρίζας του, ὅσαι ὑπολείπονται ἀκόμη ἐκ της μακρᾶς ἱστορίας τῶν λαῶν. Λησμονεῖ τὸ ἀθάνατον διδάγμα τοῦ Σόλωνος, καθ' ὃν εὐτυχεῖ ὁ λαὸς ὅστις τιμᾷ τοὺς ἀγαθοὺς, δυστυχεῖ δὲ ὅταν προστατεύει τοὺς κακοὺς. Λησμονεῖ τὸ ἐν τῷ «Ἐπιταφίῳ» τοῦ Θουκυδίδου αἰώνιον κήρυγμα τοῦ Περικλέους, εἰπόντος ὅτι οἱ καλλίτεροι πολῖται εὐρίσκονται ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν μέγιστα βραβεῖα της ἀρετῆς. Λησμονεῖ τὴν ἀρχαίαν Ρώμην, ἥτις ἐδοξάσθη μόνον ἐφόσον ἐσέβετο τὰς διατάξεις τῶν ἀθανάτων Κηρύκων της ὑπὲρ της ἐγκρατείας και της ἠθικῆς και κατὰ τὸ πλοῦτος και της ἐκλήσεως. Η μεταπολεμική ἀνθρωπότης καταργεῖ μετὰ λύσεως τὰς ἠθικὰς ἀμοιβὰς τῶν ἀγαθῶν πολλῶν, ὑπαλλήλων κλπ., τείνει εἰς τὴν κατάργησιν της κατ' ἐκλογὴν προαγωγῆς, καταργεῖ τὰ παράσημα, ἀγνοεῖ τὴν ἀστικήν τιμὴν. Γνωρίζει μόνον τὴν οικονομικὴν τιμὴν, ἀπογράφει τοὺς πολίτας εἰς διαφόρους τάξεις μόνον φορολογικὰς, ἀναγνωρίζουσα εἰς ἀγαθοὺς και κακοὺς τὴν αὐτὴν τιμὴν, μίαν ψήφον διὰ τὸν γενναιότερον σοφὸν και μίαν ψήφον διὰ τὸν ἀνθρωπικότερον ἀμοιβή. Μόνη ή Ἀγγλία διατηρεῖ, εὐτυχῶς δι' αὐτήν, τὴν διὰ βαθμῶν εὐγενείας, διὰ πολλῶν τάξεων παρασῆμων και διὰ μεγάλων χρηματικῶν ἀμοιβῶν ἀμοιβὴν της ἀρετῆς. Ἰσοῦ διατὶ σήμερον ἐπιπλέουν οἱ κακοὶ και περιφρονοῦνται οἱ ἀγαθοὶ εἰς τὰς πλείους χώρας της γῆς.

Όσον ἀφορᾷ τὸ δίκαιον της ἐλευθερίας, ή μεταπολεμική ἀνθρωπότης, πιστὴ εἰς τὸ διονυσιακόν της πρόγραμμα, τὸ ἀνήγαγεν εἰς ἀντικοινωνικὴν περιώπην, δώασα εἰς τὴν ἔννοιαν της ἐλευθερίας τὴν ἔννοιαν της ἀναρχίας και της ἀχαλινώτου δρᾶσεως. Τὸ δυσκολώτερον πρόβλημα εἰς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἔλεγε πρὸ τίνος ὁ Πουανκαρέ, εἶνε ὁ συμβιβασμός της ἐλευθερίας πρὸς τὴν ἔννοιαν της τάξεως. Ἀλλ' εἶνε δυνατόν νὰ ἀπάρχη σήμερον τάξις, γαλήνη, ἡσυχία εἰς τὰς κοινωνίας, ὅταν ὑπάρχη τόσο υπερβολικὴ ἐλευθερία εἰς πᾶσαν δοᾶσιν κακοποιῶν κατὰ τὴς κοινωνίας, της θρησκείας, της πατριδος, της ἠθικῆς;

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ή ἐλευθερία εἶνε τὸ ἀπαρσάλευτον θεμέλιον πάσης προόδου τοῦ πολιτισμοῦ. Πάντες ἀφελίου νὰ ἐνθυμοῦνται τὸν ἀπαράμυλλον ὕμνον τοῦ Αἰσχύλου (εἰς τοὺς «Πέρσας») πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ή ὅποιον κατέστρεψε τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ἱκανοὺς νὰ νικήσουν τὴν μεγάλην αὐτοκρατορίαν της ἀρχαϊότητος. Ἀλλὰ μετὰ της ἐννόμου ἐλευθερίας ἐκείνης και της ἀχαλινώτου ἀναρχίας της σημερινῆς, ἐφόσον, παραβλέπουσα τὴν φυσικὴν ἀνισότητά τῶν ἀνθρώπων κατὰ σωματικὴν, διανοητικὴν ή ἠθικὴν διάπλασιν (διάφορος ἐγκληματικὴ κληρονομικότης), κηρύσσει μετ' ἀφελείας, βιολογικῶς και ἐπιστημονικῶς μωρὰς, τὴν ἀπόλυτον ἰσότητά, ὡς ἂν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἦσαν μεταφυσικά πλάσματα ἀπόλυτου και μαθηματικῶς ἐξηκριβωμένης ἰσότητος. Ἐξ ὅς και ή προμνησθεῖσα καταργητικὴ μανία πάσης ἀμοιβῆς διὰ τὴν ἀρετὴν, ἐξ ὅς και ή σημερινὴ ἀσυχώρητος ἠθικῶς θρασυτήτος τῶν ὑπηρετῶν πρὸς τοὺς ὑπηρετούμενους, τῶν κυβερνωμένων πρὸς τοὺς κυβερνήτας, τῶν κατωτέρων πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν, ἀπαραίτητον διὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ὀργάνωσιν, πειθαρχίαν και τάξιν, άνευ τῶν ὁποίων οὐδεμία πρόοδος, οὐδὲν ἀγαθὸν εἶνε δυνατόν.

Ε') Καὶ ὡς πρὸς τὸ δίκαιον της ἰδιοκτησίας ή μεταπολεμική ἀνθρωπότης πλανᾶται οἰκτρῶς. Ἀφ' ἐνὸς κηρύσσει τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, και ἀφ' ἑτέρου, ἀντιφάσκουσα πρὸς ἐαυτήν, ἀρνεῖται εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἰδιοκτησίαν, δηλ. τὸ δικαίωμα της καρπώσεως τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἰδωτός του. Πανταχοῦ σχεδὸν της γῆς αἱ νεώτεροι νομοθεσίαι ἀποτελοῦν κατὰ τὸ μᾶλλον και ἤττον ὑποῦλον ή ριζικὴν ἐπιβουλήν κατὰ της ἰδιοκτησίας, μαραινουσα οὕτω τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἐργασίαν, πηγὴν πάσης προόδου, ἠθικῆς και ὕλης, θρησκείαν πανίερων διὰ πάντα πεπολιτισμένον ἄνθρωπον.

Η μεταπολεμική ἀνθρωπότης, καίτοι γνωρίζουσα τὴν θέαν ἀλήθειαν τοῦ «μηδὲν ἀγαν» και τοῦ «πᾶν μέτρον ἄριστον» τῶν ἀρχαίων, καίτοι ἀκούουσα τὸ σοφὸν κήρυγμα τοῦ ζῶντος εἰσέτι Ἀἰνστάιν περὶ της θεωρίας της σχετικότητος, ὧς εἰς ὑπερβολὴν δλεθρίαν διὰ τὸν πολιτισμὸν τὴν ἀσελγὴ λατρεῖαν της γενετήσιου ὁμιλῆς, τὴν ἀναίδῃ περιφρόνησιν πρὸς τὴν προσωπικὴν τιμὴν, τὴν αὐθάδη ἀγάπην πρὸς τὴν ἀναρχικὴν ἐλευθερίαν, τὴν μωρὰν ἀσέβειαν πρὸς τὴν οὐτοπιστικὴν θεωρίαν ἀνυπάρκτου μεταφυσικῆς ἰσότητος μετὰ τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἐγκληματικὴν περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν, καλλιεργοῦσαν ἐπικινδύνως τὴν δικηρίαν και τὴν κλοπὴν.

Μὲ μίαν λέξιν, ή μεταπολεμική ἀνθρωπότης πράττει πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἐξαφανίσῃ τὰ ὑπάρχοντα εἰσέτι λείψανα της ἀρετῆς και νὰ ὀγκώσῃ ἔτι μᾶλλον τὸ ἀπειλοῦν τὸν πολιτισμὸν κύμα της ἀνθρωπικότητος. Καὶ ή ἠθικὴ, ὡς ἔγραφε προσφάτως ἕτερος Γάλλος φιλόσοφος, ὁ Μπουτέ, ἐγκατέλειψε τὴν γῆν μαζὶ μετὴν Νέμεσιν. Η αἰδὼς ἐχρεώκοπήσεν εἰς τὸν πλανήτην μας.

Ό ἀντικοινωνικότερος ἐγωϊσμός κυβερνᾷ πράγματι σήμερον τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, ἀπειλῶν τὰς κοινωνίας μετὰ διάλυσιν και καταστροφὴν. Η ἀνθρωπίνῃ εὐδαιμονίᾳ, τὴν ὅποιαν ἐξυπηρετεῖ και προάγει μόνον ή ἠθικὴ συμβίωσις, ὑπονομεύεται ὑπὸ της ὀγκουμένης ἀνθρωπικότητος, ὑπὸ της ἀποχαλ-

νώσεως τοῦ ενστίκτου εἰς βάρος της λογικῆς ἐγκρατείας και της ἐπικρατήσεως τοῦ νοῦ εἰς τὰς πράξεις μας. Ό Ἀπόλλων ἔδωσε και βασιλεύει ὁ Διόνυσος. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἐάν ὑποστῇ τὴν τύχην του!

Εἶνε πλέον καιρὸς ὅπως ὅλοι οἱ συναισθανόμενοι τὸν φοβερόν κίνδυνον καλέσουν τὰ ἔθνη και τοὺς λαοὺς εἰς προσοχήν.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐσβυσε μόλις ἐπικράτησεν ὁ Διόνυσος.

Εἶνε καιρὸς νὰ ληφθοῦν δραστήρια νομοθετικά και διοικητικά μέτρα διὰ τὴν χαλινάγησιν τοῦ ενστίκτου και διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν παθῶν. Εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπετασθῇ ή σημαία της ἐπαναστάσεως κατὰ της ἀνθρωπικότητος και νὰ διαλαληθῇ τὸ κήρυγμα της ἠθικῆς. Η ἀρχαία Ἑλλάς ἐδοξάσθη ὅταν ἐπίστευεν εἰς τὸν

που ίσως εν μέρει, εάν θέλετε, της πραγματοποίησης τούτου.

«Τὰ ἀθλητικά σωματεία μας περιέχουν κάτι το όποιο παρέχει έδαφος κινήσεως και δράσεως εις τόν νέον. Έχουν ζωντανόν σκοπόν. Βεβαίως μ' αυτό δέν θέλω να είπω ότι τὰ άλλα μας σωματεία τών νέων στερούνται ζωντανού σκοπού. Κάθε άλλο. Δεδομένου όμως ότι ταύτα είνε διαπαιδαγωγικής φύσεως τό πλείστον, νομίζω ότι θά έπρεπε να ώθούν τὰ μέλη των προς την κατεύθυνσιν εκείνην, ή όποία θά θέτη εις την συνειδήσιν των, ύπέρ τό ατομικών των καλόν, τό γενικόν τοιούτον, εις τρόπον ώστε να έπιτυγχάνεται πρώτον τό γενικόν καλόν, κατόπιν τό της ομάδος, τοῦ συλλόγου κλπ. εις δέν άνήκουν και τελευταίον τό ατομικόν των.

«Κάθε Έλλην πολίτης πρέπει να άντιληφθῇ ότι έχει πρώτα καθήκοντα και κατοπιν δικαιώματα. Οά αγοράση τις πρώτα τό σπίτι, θά τό πληρώσῃ και ύστερα θά καθίση δικαιοδικαίως πλέον διότι τοῦ άνήκει. «Αὐτό πού σᾶς λέγω έχει μεγάλην επίδρασιν εις τόν πρακτικόν βίον. Ως παράδειγμα σᾶς ἀναφέρω τήν διαφοράν μεταξὺ κανονισμολογίου και καταστήτου.

«Εάν εις έκαστος ύποστηρίξει αποκλειστικώς τήν άποψίν του, ασφαλώς δέν θά πλησιάσουν ποτέ, ούτε κατά κεραίαν.

«Καλόν τότε τό Κράτος τό όποιον έπαιμβαίνον εν όνόματι τοῦ γενικοῦ καλοῦ τούς λέγει:

«Όταν θελήσετε να λύσετε τό ζήτημά σας θέτοντες ως βάσιν τό γενικόν καλόν τότε θά συνεννοηθῇτε και θά ίκανοποιηθῇτε άμφότεροι.»

«Και τό γενικόν καλόν λέγει:

«Τὰ καπνά εξαγόμενα κατεργασμένα στοιχίζουν περισσότερον από τὰ καπνά άλλων κρατῶν συναγωνιζομένων τά ίδιας μας καπνά. Μ' αυτό δέν λέγω ότι πρέπει να κατεργάζωνται. Έξω. Νά κατεργάζωνται έδω, αλλά να μη στοιχίζουν τόσον.»

«Αί έρωτήσεις όμως ό εργατῶν: «Τότε πώς πλησιάζομεν διά τοῦ γενικοῦ καλοῦ εις τας άντιλήψεις μας, αφού έτσι συμπεραίνετε ότι πρέπει να υποβιβασθῶν τὰ ήμερομίσθια;»

«Και άπαντά τό Κράτος, ότι τὰ ήμερομίσθια δέν θά θιχθῶν, αλλά πρέπει να περιορισθῶν οί παράσιτοι τοῦ έμπορίου.

«Οά έρωτήσετε όμως, μέσα εις τήν εϋσπλαγχνίαν σας πιά, σάν άνθρωποι πού είσθε: «Και αὐτούς τί θά τούς κάμῃ τό Κράτος;»

«Τό Κράτος θά σᾶς άπαντήσῃ ότι με καλήν θέλησιν όλα θά διορθωθῶν. Βεβαίως, αὐτούς τούς δημιουργηθέντας κατά τόν πόλεμον παρσίτους δέν θά τούς εξαφανίσωμεν. Είνε και αὐτοί πηγὴ πλούτου. Κάθε ένας από αὐτούς είνε κεφάλαιον. Και άκριβῶς τονίζω ότι είνε ανάγκη να ιδρυθῶν οργανώσεις νέων αἱ όποίαι θά καταπολεμήσουν τήν άνεργίαν αὐτήν.

«Όπως υπάρχει ή Τράπεζα ή όποία συγκεντρώνει τὰ κεφάλαια και τὰ τοποθετεῖ εις επικερθεῖς και παραγωγικὰς επιχειρήσεις, οὕτω πρέπει να δημιουργηθῶν και σύλλογοι ειδικοί — ή τμήματα εις τούς συλλόγους — οί όποιοι θά συγκεντρώνουν τὰ έμψυχα αὐτά κεφάλαια και θά τὰ χρησιμοποιῶν καταλλήλως εις ἀναλόγους εργασίας. Μόνον ή καλή κατανόμη της εργασίας θά λύσῃ τήν άνεργίαν και θά άποδώσῃ, θά παραγάγῃ, όπως και ή καλή μόνον κατανόμη τοῦ κεφαλαίου άποδίδει και παράγει.

«Διατί τό έμψυχον κεφάλαιον να τίθεται εις ύποδεστέραν τοῦ αἰψοῦ χρυσοῦ και χαρτονομίσματος μοίραν;

«Διατί να μη δημιουργηθῶν τοιοῦτοι Σύλλογοι τών νέων αὐτῶν πού κατά χιλιάδας φθίνουν άνευ εργασίας ενῶ διψοῦν διά δημιουργίαν και δράσιν;

«Τοιαύτας οργανώσεις θά προτείνω πρό παντός να δημιουργήσωμεν, αἱ όποίαι τιθέμεναι υπό τήν προστασίαν της προσταθείας τοῦ κ. Μακκᾶ πρὸς συνεργασίαν άλλων τών Όργανώσεων Νέων θά δημιουργήσουν τό σπουδιώτερον και τό χρησιμώτερον έργον μεταξὺ τών νέων και θά προσφέρουν τήν πολυτιμότεραν και θετικώτεραν υπηρεσίαν όχι μόνον εις τήν νέαν γενεάν, αλλά και εις τήν Έθνικὴν Οικονομίαν εν γενεί διότι θά χρησιμοποιήσῃ κεφάλαια έντελῶς νεκρά σήμερα. Και τήν χρησιμοποιήσιν τοιούτων κεφαλαίων βλέπω μόνον εις τό άγροτικόν-κτηνοτροφικόν στάδιον. (Σ. Σ. Μία τοιαύτη οργανώσις, ως θά ίδωμεν βραδύτερον εις άλλην συνέντευξιν μας, ύπάρχει εν Έθνείῳ με τοιούτον πρόγραμμα και υπό τήν έπωνυμίαν «Σῶμα Έλλήνων Άλκίμων», συντηροῦσα ειδικόν τμήμα άγροτικόν).

«Η Κυβέρνησις διαθέτει παντοῦ πολλές εκτάσεις και φαντάζομαι ότι θά ήτο πρόθυμος να ύποστηρίξῃ ἀνάλογον συνεταιριστικόν άγροτικόν πνεῦμα τών νέων.

«Ερχόμενος εις τό ζήτημα της συνεργασίας όλων τών Όργανώσεων Νέων εις μίαν Γεν. Συνομοσπονδίαν συμφωνῶ άπολύτως προς τήν γνώμην τοῦ να συστήθῃ μία Άνωτάτη Έπιτροπή, ή όποία θά υπεβλήθῃ τό έργον όχι μόνον τών μεγάλων οργανώσεων, τών δημιουργημένων ήδη, αλλά και κυρίως θά ἀνελάμβανεν υπό τήν προστασίαν της τὰς οργανώσεις ταύτας τὰς όποίας προτείνω διά τήν προστασίαν της εργασίας τών νέων.

«Η Έπιτροπή αὐτή θά εξήταζε, κατά τήν γνώμην μας, όλα τὰ ενδιαφέροντα ζητήματα της νεολαίας και εἰμαι βέβαιος ότι θά κατέληγεν εις τήν άπόρασιν όπως πρώτον και κύριον κατευθύνῃ τήν νεολαίαν εις στάδια πρακτικώτερα και παραγωγικώτερα, ως ό κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως εὔρε τήν ευκαιρίαν άποτε να άναπτύξῃ.

«Από τό Κράτος μία τοιαύτη προσπάθεια δέν δύναται να περιμένῃ σπουδαία πράγματα. Αυτό πρέπει βεβαίως να ενισχύσῃ τήν νεολαίαν παντί σθένει, φρονῶν όμως ότι μόνον εις εἶδη, εις παρακώρησιν εκτάσεων, άκρόμῃ και εις χρήμα θά δυνηθῇ να ελθῇ άρωγὸς διά της Άγροτικῆς Τραπέζης.

«Άλλως τε πάντοτε ή ιδιωτικὴ πρωτοβουλία έδμηούργησεν, ότι δημιουργήθῃ εις τόν τόπον μας. Η ιδιωτικὴ πρωτοβουλία και ή ιδιωτικὴ οικονομικὴ ένισχυσις. Τήν ιδιωτικὴν αὐτήν πρωτοβουλίαν και ένίσχυσιν πρέπει να ενθαρρύνωμεν και εἰμαι βέβαιος ότι μία τοιαύτη ήθικὴ επανάστασις, όπως τήν φαντάζομαι, θά άνακουφίσῃ τήν Κοινωνίαν, από τό βάρος της άνεργίας της νεολαίας άφ' ενός και άφ' έτέρου θά έπιτύχῃ τήν άρμονικώτεραν συνεργασίαν τοῦ σώματος και τοῦ πνεύματος και τήν εις άνώτερα επίπεδα πρόδοσιν της νεολαίας.

«Εκφέρω μίαν γνώμην ύπέρ της εὐδοχίας της προτάσεως τοῦ κ. Μακκᾶ, ή όποία συμπίπτει με τήν σημερινήν έξυγιαντικὴν προσπάθειαν της Κυβερνήσεως και δηλώ ότι εἰμαι πρόθυμος να ανταποκριθῶ εις οἰκονομικὰς τυχόν γενησομένην μοι πρόσκλησιν διά τήν επί εὐρύτερων βάσεων συζητήσιν τοῦ θέματος.

«Πρὸς τούς νέους κάμω τήν σύστασιν αὐτήν: Νά οργανωθῶν διά της εργασίας των ή όποία είναι και αὐτὴ κεφάλαιον ως όλα τὰ κεφάλαια τὰ χρηματικά.

«Νά οργανωθῶν και να ζητήσουν τήν ύποστήριξιν τοῦ τε Κράτους και της κοινωνίας.

«Και τό ένα και ή άλλῃ έχουν κάθε συμφέρον να τούς ύποστηρίξουν.»

«Ομιλῶν ό κ. Χρηστομάνος επί της ιδρύσεως ειδικῆς έφημερίδος της νεολαίας εύρίσκει αὐτήν ώφέλιμον και άπαραίτητον. «Κάθε επανάστασις, εἶπεν, έχει και ένα δίκαιον, ένα πρόγραμμα. Τό πρόγραμμα και τό δίκαιον της, ή επανάστασις ή ιδιική της πρέπει να τὰ προπαγανδίσῃ μεταξὺ της νεολαίας, της κοινωνίας και τοῦ Κράτους. Και θά τὰ προπαγανδίσῃ κυρίως και συστηματικώτερον διά τόν τύπου, πρὸς τήν άποστολήν τοῦ όποίου και άποδίδω μεγάλην σημασίαν.»

Η γνώμη τοῦ κ. Χρυσάφης

«Ο κ. Χρυσάφης, εργασθείς πάντοτε δι' ότι καλόν και ώφέλιμον από γενικῆς άπόψεως, ειδικώτερον δέ ασχολούμενος εις τήν φυσικὴν άγωγήν, τήν όποίαν άλλωστε και διευθύνει παρὰ τῷ Υπουργείῳ της Παιδείας, διατυπώνει δι' ολίγων τήν γνώμην του βασιζομένην επί της μακρᾶς του πείρας εις τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ με τήν βελτίωσιν της νέας ελληνικῆς γενεᾶς.

«Κατ' άρχήν, εἶπεν, εἰμαι σύμφωνος πρὸς τήν ιδέαν της ένιαίας οργανώσεως ὅλης της νεολαίας. Άν και θεωρῶ πρόωρον άκόμῃ τήν τοιαύτην ιδέαν, δεδομένου ότι αἱ υπάρχουσαι όμοσπονδίαί κατ' ειδικότητάς δέν έχουν άκόμῃ εἰσέλθει εις τό στάδιον της νοικοκυρωσύνης (Όρα τελευταίας προστριβᾶς εν τῇ Ποδοσφαιρικῇ Όμοσπονδίᾳ), εν τούτοις δέν παρκαίπει να τονίσω ότι πάντως κάτι θά προβλῇ από μίαν τοιαύτην ενέργειαν. Προτιμώτερον εἶνε να ενεργῇ κανένας παρὰ να άδρανῇ από τήν ενεργείαν κάτι καλόν θά προκύψῃ, από τήν άδράνειαν όμως τίποτε. Και αν αὐτό τό όποιον ενεργεῖ κανένας δέν άποδίδῃ τίποτε προσωρινῶς, εν τούτοις θά ελθῇ μία ήμέρα πού θά άποδώσῃ τούς καρπούς του.

«Εν πάσῃ περιπτώσει εἰμαι βέβαιος ότι ό τρόπος πραγματοποιήσεως της ιδέας ταύτης θέλει εξευρεθῇ εκ της συζητήσεως μεταξὺ τών άρμόδιων. Τό κατ' έμέ, εύχαρίστος θά συμβάλω διά τήν πραγματοποίησιν της Γενικῆς Συνομοσπονδίας τών νέων της Ελλάδος, βέβαιος ών ότι με τήν έπιμονήν μας θά νικήσωμεν τὰς τυχόν παρουσιασθησομένης δυσχερείας. Έξ άλλου δέν εἰμαι ἐγὼ έκείνος όστις θά δώσω τὰς γενικὰς κατευθύνσεις, άπλως θά βοηθήσω, τυχόν καλούμενος, μίαν προσπάθειαν και τοῦτο διότι τήν ενεργείαν θεωρῶ καλήν, τήν πραγματοποιήσιν όμως κάπως σκοτεινήν.

«Συγχαίρω τόν κ. Μακκᾶν διά τήν ευγενή του πρωτοβουλίαν και τοῦ εύχομαι εὐόδωσιν εις τήν προσπάθειαν, διαβεβαιών αὐτόν ότι θά μ' εὕρῃ πάντα εις κάθε του καλήν ενεργείαν παρὰ τό πλεῦρόν του.»

«Ο κ. Χρυσάφης καταλήγων έπεδοκίμασεν άπολύτως τήν ιδέαν, περί εκδόσεως και μίξς έφημερίδος, όργάνου της νεολαίας, ή όποία τιθεμένη υπό τήν προστασίαν της συνεργασίας τών οργανώσεών της θά κηρύξῃ τό εὐαγγέλιον της έξυγιάνσεως της νέας ελληνικῆς γενεᾶς.

«Ο κ. Χρυσάφης άνεγνώρισεν ως πρωτόκορον της συνεννόσεως τών διαφόρων οργανώσεων μίαν τοιαύτην έφημερίδα ή ό-

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Τό άδιαιδαγώγητον της συγχρόνου ελληνικῆς γενεᾶς ως πρὸς τὰ δημοσιονομικά προβλήματα, τὰ όποία εν τούτοις άφυντίσθησαν και εις τόν τόπον μας και μᾶς παρασύρουν εις τήν σιδηράν τροχίαν των, με παρορμᾶ να δώσω μίαν ευρύτεραν δημοσιότητα εις τήν έναρξιν τών παραδόσεων της Δημοσίας Οικονομίας εις τό Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Άλλωστε ή Δημοσία Οικονομική δέν είνε μία άφρημένη έπιστήμη άσχολουμένη μόνον με θεωρίας, αἱ όποίαι δέν έχουν επίδρασιν επί της ζωῆς των κρατῶν. Τὰ διδάγματα της άφορῶν τήν άμεσον πολιτικὴν δράσιν. Η δ' αὐστηρά προσαρμογὴ πρὸς τὰς άρχὰς της οδηγεί εις τήν άπόκτησιν άνδρῶν δημοσίων οικονομικῶν, τὰ όποία αποτελοῦν τήν μόνην ασφαλή βάσιν διά τήν βελτίωσιν τοῦ επιπέδου τοῦ πολιτικοῦ κάθε λαοῦ και διά τήν έξύψωσιν τοῦ έθνικοῦ γοήτρου. Άξίζει επομένως να έξερωθῇ ή δημοσιολογία έπιστημονικῆς σκοπιᾶς τῶν δημοσιονομικῶν μας προβλημάτων και εις τήν πόλιν αὐτήν, όπθεν άνιχνεύεται θετικώτερα και ασφαλέστερα τό έτερον ήμισυ της Ελλάδος, τό σημαντικώτερον δέ από διοικητικῆς, οικονομικῆς και δημοσιονομικῆς άπόψεως λόγω της εξαιρετικῆς του γεωγραφικῆς θέσεως.

Τήν προσοχήν μας έπαινεί και ή προσωπικότης τοῦ διορισθέντος νέου καθηγητοῦ. Όχι βέβαια, διότι οὗτος εμφανίζεται εις τήν ελληνικὴν έπιστήμην με εφόδια μεγαλύτερα από τούς άλλους εν ενεργείᾳ συναδέλφους του. —οὐδείς διαμνησθῇ τὰ προσβεία της τιμῆς εις τόν σεβαστόν διδάσκαλον τόσων γενεῶν κ. Άνδρεάδην, αλλά διότι ό κ. Σάντης, γέννημα και θρόμια της Μακεδονίας, συνανέμχθη εις τήν μακεδονικὴν ζωὴν και συνεξυμῶθη με τὰ οικονομικά της προβλήματα μέχρις ότου ανέλθῃ εις τό καθηγητικόν αξίωμα, ώστε να εἶνε εις θέσιν ήδη να καθιστᾷ άντικείμενον διδασκαλίας τὰ μακεδονικά προβλήματα, όχι όπως θά τὰ διαισθάνεται ένας θεωρητικὸς έρευνητής αὐτῶν, ἀλλ' όπως άκριβῶς τὰ δημιουργοῦν και τὰ σχηματίζουν αἱ πραγματικαὶ συνθήκαι της ζωῆς και οἱ σημερινοὶ Έλληνικοὶ παράγοντες. Οὕτω, ενῶ διά τήν θεωρίαν και τὰ γενικώτερα ελληνικά προβλήματα θά παραμείνῃ αάδαισιτος ή ύπεροχή τοῦ Άθηναίου καθηγητοῦ, διά τὰ τοπικά τοιαῦτα θά εμφανίζεται κράτιστον τό έγγχώριον Πανεπιστήμιον, με τὰ φῶτα τοῦ όποίου θά κληθῶν να διοικήσῃ και ν' άναμορφώσουν τόν τόπον οί βορειοελλαδίται φοιτηταί του.

Τήν προσαρμογὴν της διδασκαλίας πρὸς τὰς μακεδονικὰς απαιτήσεις δέν παρέλειψε να εκδηλώσῃ ό νέος καθηγητής εις τόν έναρκτηριον λόγον του, εις τόν όποιον, αντί της μνηνεύσεως τῶν οικονομικῶν τοῦ Μεγάλου Βασιλέως και τῶν ελληνικῶν πόλεων της άρχαΐότητας, άπέτελεσαν κεφάλαια τὰ δημοσία οικονομικά τῶν γεγόνων βαλκανικῶν κρατῶν και περικαί άλλα κοινωνιατικά άντιλήψεις διά τήν προσφυγοβριθῇ Βόρειον Ελλάδα. Η εὐ-

ποία θά προλειάνῃ τό έδαφος της πλήρους συνεργασίας αὐτῶν και θά έξυτηρετήσῃ θετικώτερα τόσον τὰς οργανώσεις όσον και τήν νέαν γενεάν και δι' αὐτῆς τό Έλληνικόν Έθνος τό όποιον δικαίως στηρίζε τὰς έλπίδας του εις τούς νέους.

Έν τέλει ό κ. Χρυσάφης μᾶς ώμίλησεν επί της ανάγκης όπως περιορισθῇ ή συλλογομανία ήτις κατέχει τούς νεοέλληνες και όλόν τούς άπομακρύνει τῶν θετικῶν επιδιώξεων.

Συμφωνεῖ άπολύτως επί της εκφρασθείσας παρὰ τοῦ κ. Μακκᾶ γνώμης περί μίξς γενικῆς εκκαθαρίσεως τούτων.

Μεγάλη και δύσκολος προσπάθεια, συνετέρανεν. Ας εὐχρηθῶμεν όμως τήν εὐδοχήν της.»

(Η συνέχεια της ερεύνης εις τό προσεχές τεῦχος)

νότος όμως αὐτὴ ὕδινomia τοῦ Μακεδόνος καθηγητοῦ πρὸς τὰ προβλήματα της ιδιαιτέρας πατρίδος του δέν απέβη επίζημία εις τήν καθολικότητα τοῦ μαθήματος και εις τὰ σύγχρονα προβλήματα της ελληνικῆς δημοσιονομικῆς ζωῆς. Τό βιβλίον τῶν πεπομένων τοῦ Κράτους, ό προϋπολογισμός, άνεκνήχθη τό Εὐαγγέλιον της έπιστήμης του, και τό θέμα του άνεγράφη εις τήν ήμερησίαν άκαδημαϊκὴν διάταξιν ως «θέσις τοῦ Υπουργοῦ τῶν Οικονομικῶν εις τήν σύγχρονον Δημοκρατίαν».

* *

Τήν θέσιν αὐτὴν ό νέος καθηγητής θεωρεῖ σπουδαιότερη και άσυγκρίτως υπερτέραν από τούς άλλους συναδέλφους του. Διά να έξέλθῃ νικητῆς ό Υπουργός τῶν Οικονομικῶν, πρέπει να εἶνε προικισμένος με όλα τὰ γνωστά θεωρητικά προσόντα και να κέκτηται συνάμα εν πρακτικόν και άποτελεσματικόν μέσον διά τό όποιοθι θά έλέγχῃ τήν δημοσιονομικὴν διαχείρισιν όλων τῶν υπηρεσιῶν, ή τοῦλάχιστον θά έπισύρῃ έγκαίρως τήν προσοχήν τοῦ Κυβερνήτου ἐπ' αὐτῶν. Τόν έλεγχον τοῦτον μοιραίως ό Υπουργός τῶν Οικονομικῶν θά άσκή ἐπ' μόνον τῶν μὴ διά τοῦ νόμου παγειωθειῶν δαπανῶν, πρέπει δέ ν' άποβλέπῃ: α) εις τήν σκοπιμότητα και παραγωγικότητα τῶν πρὸς κάλυψιν νέων ἀναγκῶν, και β) εις τήν δυνατότητα της καλύψεως αὐτῶν διά τῶν εσόδων τῶν εύρισκομένων εις τήν διάθεσίν του. Εἶνε άπαραίτητος ό διαρκῆς οὗτος έλεγχος, διότι αἱ δημοσιονομικαὶ ἀνάγκαι δέν αποτελοῦν διαρκή νόμον, ἀλλ' εἶνε επιδεκτικαὶ διαφόρου έμφυνης και χαρακτηρισμοῦ. Μία δέ μεταρρυθμίσις περί τήν τηρητέαν σειράν της καλύψεως τῶν δημόσιων τούτων ἀναγκῶν ενέχει μείζονα σπουδιότητα ή ή τροποποιήσις θεμελιώδους τινὸς συνταγματικῆς διατάξεως ή διοικητικῆς τις νεωτερισμοῦ.

Άσφαλὼς όμως κριτήριον της σταθερᾶς και ὑγιούς θεμελίσεως της ίσοσκελέσεως τῶν εσόδων και εξόδων, άποτελεῖ ό κοινωνιολογικός προσανατολισμός των. Έξ αὐτοῦ κρίνεται τό επίπεδον της δημοσίας ήθικῆς.

Κατὰ τὸν καθορισμὸν δέ της σειράς τῶν πρὸς ίκανοποίησιν ἀναγκῶν και τῶν πρὸς κάλυψιν δαπανῶν, δέν πρέπει να γίνῃ προτιμυσις της οικονομίας, εις βάρος της κοινωνικῆς πολιτικῆς. Δέν πρέπει να θεωρηταί ή ανθρωπίνη άλληλεγγύή ως αντίπαλος της οικονομίας. Η οικονομία τότε μόνον δύναται ν' υφίσταται. Η ανθρωπίνη παραγωγικότητα, όταν εκτιμᾷ δεινότης τήν οικονομικὴν αξίαν θά πραγματοποιηθῇ από κοινού με τήν άνθρώπινον οικονομίαν. Τούτῃ, διά τήν εκθροίνισιν τῶν ἀνταποδοτικῶν, τήν προλαίην στέγην, τῶν ἀνταποδοτικῶν, τήν προστασίαν τῶν εργατῶν, τήν έπιστήμην, τὴν άντιαποκλιτισμὸν, τήν προστασίαν της μητροπόλεως και οὕτω καθέτης στασίαν της μητροπολιτικῆς και ήθικῆς άστάσεως.

Όσον δέ κοινωνιολογικῶς και ήθικῶς άστάσεις, άπέτελεσαν κεφάλαια τὰ δημοσία οικονομικά τῶν γεγόνων βαλκανικῶν κρατῶν και περικαί άλλα κοινωνιατικά άντιλήψεις διά τήν προσφυγοβριθῇ Βόρειον Ελλάδα. Η εὐ-

ποία θά προλειάνῃ τό έδαφος της πλήρους συνεργασίας αὐτῶν και θά έξυτηρετήσῃ θετικώτερα τόσον τὰς οργανώσεις όσον και τήν νέαν γενεάν και δι' αὐτῆς τό Έλληνικόν Έθνος τό όποιον δικαίως στηρίζε τὰς έλπίδας του εις τούς νέους.

Έν τέλει ό κ. Χρυσάφης μᾶς ώμίλησεν επί της ανάγκης όπως περιορισθῇ ή συλλογομανία ήτις κατέχει τούς νεοέλληνες και όλόν τούς άπομακρύνει τῶν θετικῶν επιδιώξεων.

Συμφωνεῖ άπολύτως επί της εκφρασθείσας παρὰ τοῦ κ. Μακκᾶ γνώμης περί μίξς γενικῆς εκκαθαρίσεως τούτων.

Μεγάλη και δύσκολος προσπάθεια, συνετέρανεν. Ας εὐχρηθῶμεν όμως τήν εὐδοχήν της.»

τῶν ελληνικῶν προϋπολογισμῶν, ή ετόνωσαν, ή προσπάθειν να ένισχύσουν τήν θέσιν τοῦ Υπουργοῦ τῶν Οικονομικῶν διά να έξασφαλίσουν σταθεράν δημοσιονομικὴν διοίκησιν και πρὸ παντός διά να δημιουργήσουν δημοσιονομικὴν παράδοσιν.

Τήν δόδν αὐτὴν δέν ήκολούθησεν, ενῶ έπρεπε να υιοθετήσῃ ιδίως ή Ελλάς της όποιος οί προϋπολογισμοὶ σπανιάτα κατά τόν έκατονταετή βίον της εἰδῶν Ισοϋγίον. Έπίσης έπρεπε να ήκολουθήσῃ τὸν δρόμον τοῦτον ή Ελλάς, διότι τό μέγιστον μέρος τοῦ προϋπολογισμοῦ της καταλαμβάνει ή υπηρεσία τοῦ Δημοσίου χρέους, τό όποιον κατά μέγα μέρος προέκυψεν από άτασθαλίας δημοσιονομικῆς και δὴ άποκαλύψεις τῶν έλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ. Διότι, τέλος, διατελεῖ υπό τήν μειωτικὴν διά τήν πολιτικὴν της ύπαρξιν διεθνή Οικονομικὴν Έπιτροπὴν και διότι αἱ πηγαι τῶν εσόδων της παρουσιάζουν τήν πλέον καθυστερημένην δημοσιονομικὴν εμφάνισιν.

Διά νά άντικυρσθῶν άποτελεσματικῶς πάντα τὰ δυσχερῆ ταῦτα δημοσιονομικά προβλήματα και διά να άποκτηθῇ σταθερά δημοσιονομικὴ παράδοσις, άνευ της όποιας δέν εἶνε δυνατόν να υπάρχῃ ομαλή διαχείρισις τῶν δημοσίων οικονομικῶν πρέπει, συμφώνως πρὸς τὰ νεότερα διδάγματα της δημοσιονομικῆς θεωρίας, και τὰ όποία έπιτυχῶς έδοκιμάσθησαν άλλαχοῦ, να τονωθῇ γενικῶς ή θέσις τοῦ Υπουργοῦ τῶν Οικονομικῶν κατά τρόπον επιτρέποντα εις αὐτόν ν' άσκή πραγματικόν έλεγχον ἐπ' τῶν δαπανῶν και να περιορίτῃ πᾶσαν μὴ παραγωγικὴν δαπάνην. Πλὴν τούτου, έπισηοθητικῶς πρέπει: 1ον) Νά οργανωθῇ συστηματικώτερον ή υπηρεσία τοῦ προϋπολογισμοῦ, συνδεομένη κάπως άμεσώτερον με τόν Υπουργόν τῶν Οικονομικῶν, διά να παρέχῃ πλήρη έγγύσιν, εις μὲν τὰς λοιπὰς υπηρεσίας, ότι ή μελέτη και ή έρευνα ἐπ' της ἀναλήψεως δαπανῶν εἶνε μὲν αὐστηρά, ἀλλὰ σκοπίμως και άκριβῆς, εις πάντα δέ γενικῶς να παρέχῃ τήν ασφάλειαν, ότι αἱ δαπάναι διατίθενται διά πραγματικῶς παραγωγικοῦς σκοποῦς. 2ον) Νά συσταθῇ παρὰ τῷ Υπουργείῳ τῶν Οικονομικῶν μόνιμος διλογικῆς δημοσιονομικῆς έπιτροπῆς, της όποιος έργον να εἶνε ή διαρκῆς και ένδελεχῆς μελέτη τῶν φορολογικῶν ζητημάτων και ή τακτοποίησις τοῦ γενικοῦ δημοσίου χρέους. Η έπιτροπὴ δέον ν' άποτελῇ τὸν κρῖνον της δημοσιονομικῆς παραδόσεως εν περιπτώσει άλλας ή Υπουργοῦ.

Μόνον διά τοιαύτης σιδηρᾶς δημοσιονομικῆς πειθαρχίας θά δημιουργηθῇ δημοσιονομικὴ τάξις και παράδοσις, και θά έδρεασθῇ οριστικῶς ή δημοσία πίστις της Ελλάδος, άπαραίτητος διά τήν οικονομικὴν της εὐημερίαν και διά τήν πολιτικὴν της ισχύν.

* *

Με τὰ ὕγια αὐτὰ κηρύγματα διά τήν ευημερίαν τοῦ σκόλου ήρξασεν ή δημοσιονομικὴ παιδαγωγία της ακαδημαϊκῆς νεότητος της Βορείου Ελλάδος. Διά τήν σπουδιότητα των άφ' ενός και διότι συμπίπτει ν' άποσπασθῇ με τὰ ίδια θέματα ή σύγχρονος πολιτικὴ μας ζωή, εδόθη εις τήν παρούσαν άναπόκλιση ή άρμοζούσα περιλήψις ενός άκμην έναρκτηριου λόγου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Κατὰ πόσον δέ ενισχύεται και προάγεται ή δημοσιονομικὴ μας μεταρρυθμίσις διά τῶν εκ τοῦ νέου Πανεπιστημίου εκπαιδευομένων φώτων, περί τούτου άς κρίνουν ή Κυβέρνησις και τὰ Κοινοβούλια, όσον και οἱ εν Έθνή, κρατούντες τήν δόξα της μη άφρημένης έπιστήμης.

Χ. ΤΣΩΧΟΣ

Οὐδενία άπόδειξις άναγνωρίζεται εάν δέν φέρῃ τήν σφραγίδα και τήν άπογραφήν τοῦ διαχειριστοῦ της «Εργασίας» κ. Τ. Θεοφιλοπούλου.

Οὐδενία άπόδειξις άναγνωρίζεται εάν δέν φέρῃ τήν σφραγίδα και τήν άπογραφήν τοῦ διαχειριστοῦ της «Εργασίας» κ. Τ. Θεοφιλοπούλου.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ) ΙΩΑΝΝΟΥ Τ. ΜΑΝΟΛΑ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡ. 37 (ΝΕΑ ΣΤΟΑ)

"Ας ἐνισχυθῇ καὶ ἀποκτήσῃ τὴν ἀπαι-
τούμενην ἐλευθερίαν ὁ ὀργανισμὸς Ἀ-
ναδασώσεων Ἀττικῆς καὶ ἄς ἀπαλλα-
γῇ ἀπὸ τῶν ἐπεμβάσεων εἰάν θέλωμεν

	έτος 1919	έτος 1929
Καταθ. ὀφείας	926.303	11.235.517
» προθεσμίας	430.777	2.222.469
» Ταμίου	218.628	3.127.939

ὁμορφία προσεστὴ φανταστικῇ κλοπῇ, μετὰ τὴν ιδέα, πὺς εἶνε πραγματικῇ, δὲν εἶνε λιγώτερο εὐτυχισμένος, γιὰ τοῦτο, ὅπως δὲν εἶνε λιγώτερο δυστυχισμένος ὁ τρελλός, ποὺ τὰ σπλάνα του ξεσχοῖται ἀνύπαρκτη συμφορᾷ ἢ συγκλονίζει καὶ νεύρα του ἐνὰς φανταστικῶς φόβος. Καί, ἂν ἀκόμα καθεὶς ἄνθρωπος, ποὺ αὐτοκτονεῖ, εἶνε τρελλός, πρέπει να σκύβουμε ἀπάνω στὴν τρέλλα του, μὲ τὴν εὐλάβεια, ποὺ χρωστούμε στὸ ἱερωτέρω πνεῖμα τῆς ζωῆς, τὸν πόνο. Δὲν ὑπάρ-

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α.Ε.Β.Ε. "Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ & ΣΙΑ",

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Κατάστασις τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1929

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Γενικά και ἐμπορικά ἔργασια			
Ταμείον	202.834. —		
Διαθέσιμα παρὰ Τραπεζίαις 1.363.815.40		1.566.649.40	
Οικόπεδον ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς οδοῦ ἀρ. 69 ἐκ πύλων 6332	532.936.60		
Κτίρ. ἐπὶ τοῦ οἴκου τούτου 5	216.294.90		
Ἀκίνητα ἐν Πειραιεὶ (ἀποθ.)	607.769.80	6.358.001.30	
Μηχανήματα		1.625.583.65	
Προσθήκη Γ. ὁρόφου ἐν τῷ Κεντρικῷ Γραφεῖο καὶ διάφοροι ἐγκαταστάσεις ..	648.121.55		
Μείον τ' ἀποσβεννύμενα ..	198.121.55	450.000. —	
Ἐπιτλα καὶ Σκευή	638.555.80		
Μείον τ' ἀποσβεννύμενα ..	159.638.95	478.916.85	
Ὅργανα μεταφορῶν	559.173.35		
Μείον τ' ἀποσβεννύμενα ..	259.173.35	300.000. —	
Πετρελαϊκὸν πλοῖον «Ὀστρακον»	562.513. —	9.774.969.80	
Υποκαταστήματα		258.016.05	
Χρῆσται, Χρηματοδόξα καὶ Συμμετοχαὶ εἰς Ἐπιχειρήσεις	5.342.725.65		
Ἡγγυμ. Ἀσμοὶ δι' ἐμπραγμ. ἐγγυήσεων	13.334.151.95		
Γραμμάτια εἰσπρακτέα	17.589.942.15		
Ἐμπορεύματα	7.730.837. —		
Χρεωστικοὶ Λογαριασμοὶ Πελατῶν	2.878.638.80		
Διάφοροι Λογαριασμοὶ	4.935.033.82	63.410.964.62	
Ὁδοποιία			
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος			
Λογαριασμοὶ καταθέσεων	1.138.845.70		
Ἑλληνικὸν Δημόσιον. Ἔργα πιστοποιηθέντα καὶ μὴ ἐκκαθαρισθέντα ..	151.951.426. —		
Λογαριασμοὶ χρηματοδοτήσεως ἔργων ὑπὸ κατασκευὴν	19.692.974.73		
Μελετὰ καὶ χαράξεις ὁδῶν	10.865.750.50		
Ἐπιστημονικὰ ἔργα καὶ ἐπιτλα καὶ σκευὴ Ὁδοποιίας	2.083.376.90		
Μείον τ' ἀποσβεννύμενα	520.844.25	1.562.532.65	185.211.529.58
			248.622.494.20
Λογαριασμοὶ Τάξεως			28.570.428.76
			277.192.922.96

Γενικά και ἐμπορικά ἔργασια			
Μετοχικὸν Κεφάλαιον διηρημένον εἰς 77.000 Μετοχάς	38.500.000. —		
Τακτικὸν Ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον: Παρελθ. χρήσ. 2.412.593.30			
Παρούσης χρήσ. 873.565.35	3.286.158.65		
Ἐκτακτὸν Ἀποθεμ. Κεφ. 6.700.000. —			
Κρατήσεις πρὸς ἀπόσβεσιν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, κτιρίων καὶ μηχανημάτων: Παρελ. χρήσ. 3.652.391.75			
Παρούσης χρήσ. 480.323.20	4.132.714.95	14.118.873.60	
Προβλέψεις δι' ἀποσβέσεις: Παρελθούσης χρήσεως	350.000. —		
Παρούσης χρήσεως	150.000. —	500.000. —	
Υποχρεώσεις πρὸς Τραπεζάς	2.852.272.50		
Ἀναπροξόφλησις Γραμματίων ἐκ τοῦ Χαρτοφυλακίου	10.706.650.10		
Καταθέσεις τρίτων παρ' ἡμῶν	3.718.774.75		
Ἀνταποκριτὰ ἑξωτερικοῦ	1.006.136.65		
Μερίσματα παρελθουσῶν χρήσεων	182.290. —	71.584.997.60	
Ὁδοποιία			
Ἑλλήν. Δημόσιον. Ἀσμός χρηματοδοτήσεως		169.175.408.47	
Κέρδη καὶ ζημίαι			
Πρὸς διανομὴν	7.804.347.65		
Υπόλοιπον εἰς νέον	57.740.48	7.862.088.13	
Λογαριασμοὶ Τάξεως		248.622.494.20	
		28.570.428.76	
		277.192.922.96	

ΧΡΕΩΣΙΣ

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ

«ΚΕΡΔΗ & ΖΗΜΙΑΙ»

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Γενικά και ἐμπορικά ἔργασια			
Μισθοδοσίαι, Ἑνοίκια καὶ ἐν γένει ἔξοδα διαχειρίσεως	2.712.393.84		
Ὁδοποιία			
Υπηρεσία Ἐλέγχου ἐκτελουμένων ἔργων, ἔξοδα κινήσεως μηχανικῶν, μισθοδοσίαι, ἐνοίκια Κεντρικῶν καὶ Περιφερειακῶν Τεχνικῶν Γραφείων καὶ ἐν γένει ἔξοδα διαχειρίσεως	9.318.306.80	12.080.700.64	
Φόροι Δημοσίου			
Ἀδείασκησεως ἐπιτεδύματος καὶ φόροι οἰκοδομῶν καὶ μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν ..		1.033.345.45	
Ἀποσβέσεις			
Κράτησις πρὸς ἐλάττωσιν ἀξίας ἐγκαταστάσεων, κτιρίων καὶ μηχανημάτων ..	480.323.20		
Ὁμοίως πρὸς ἀπόσβεσιν ἐπίπλων καὶ σκευῶν καὶ ὀργάνων μεταφορῶν γενικῶν καὶ ἐμπορ. ἔργων 616.933.85			
Ὁμοίως πρὸς ἀπόσβ. ἐπίπλων, σκευῶν καὶ ἐπιστημ. ἐργαλείων ὁδοποιίας	520.844.25	1.137.778.10	
Ὁμοίως πρὸς ἀπόσβεσιν ἀναξιοχρέων χρεωστῶν		1.017.241.40	
Ὁμοίως πρὸς ἐπαύξησιν τῶν προβλέψεων δι' ἐπιφαλεῖς ἀπαιτήσεις	150.000. —	2.785.342.70	
Καθαρὰ κέρδη			
Διατιθέμενα πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ	873.565.35		
Διανεμόμενα κατὰ τὴν παρούσαν χρήσιν	7.804.347.65		
Ἀφιέμενα διὰ τὴν ἐπομένην χρήσιν ..	57.740.48	8.735.653.48	
		24.585.042.27	

Υπόλοιπον παρελθούσης χρήσεως	28.389.37		
Γενικά και ἐμπορικά ἔργασια			
Ἐκ προμηθειῶν, Πωλήσεων Ἐμπορευμάτων, Τόκων καὶ ὠφελειῶν ἐκ τοποθετήσεων	11.504.321.90		
Ὁδοποιία			
Καθαρὰ ποσοστὰ ἐπὶ ἐκτελεσθεσίων ἔργων	13.052.331. —		
		24.585.042.27	

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ Δε. 7.804.347.65

Τακτικὸν μέρισμα ἐπὶ 77.000 Μετοχῶν πρὸς 8%	Δοχ. 3.080.000. —		
Ἐκτακτὸν μέρισμα	3.232.303.25	Δοχ. 6.312.303.25	
Μείον ὁ φόρος καθαρᾶς προσόδου πρὸς 23.76% ..		1.499.803.25	Δοχ. 4.812.500. —
Μέρισμα ἰδρυτ. τίτλων ἐπὶ δρ. 4.824.376.85 πρὸς 25% ..		1.206.094.25	
Μείον ὁ φόρος καθαρᾶς προσόδου πρὸς 23.76% ..		236.568. —	919.526.25
Ποσοστὰ Ἀκοῦ Συμβ. ἐπὶ δρ. 4.324.376.85 πρὸς 8% ..		385.950.15	
Μείον ὁ φόρος καθαρᾶς προσόδου πρὸς 23.76% ..		91.701.75	294.248.40
Φόροι Δημοσίου ὡς ἄνω			1.778.073. —
		Δοχ. 7.804.347.65	

Τὸ μέρισμα ἐκ Δοχ. 81.98 κατὰ μετοχὴν, μείον φόρου καθαρᾶς προσόδου καὶ Δοχ. 603.05 κατὰ ἰδρυτικὸν τίτλον μείον φόρου καθαρᾶς προσόδου, πληρωθήσεται μετὰ τὴν ἐγγραφήν τοῦ παρόντος Ἰσολογισμοῦ ἐπὶ τῆς Γ. Συν. τῶν μετόχων, ἐν ἡμέρᾳ καθορισθεῖσῃ ἐπὶ τοῦ Α. Συμβουλίου. Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1930.

Ἐντολὴ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου